

REGESTI DOKUMENATA O NARODNOM USTANKU
1941. GODINE

(Iz fondova općih arhiva u NR Hrvatskoj)

Glavni dio historijske dokumentacije koja se odnosi na narodni ustanak 1941. godine nalazi se u arhivskim zbirkama Muzeja NOB-e, u Vojno historijskom institutu JA, u arhivima za historiju radničkog pokreta i u partijskim arhivima. Međutim nešto od te dokumentacije nalazi se i u raznim fondovima i zbirkama općih arhiva. Ta građa u općim arhivima uglavnom je iz neprijateljskih izvora, pa često bitno izvrcē i tendenciozno prikazuje događaje vezane uz narodni ustanak. Ali uz dužnu kritičnost pri upotrebi i ova građa može u mnogome da pomogne pri objašnjavanju detalja o raznim događajima, ličnostima i vremenski odnosnih historijskih zbivanja. Dapače, ta građa češće, priznanjima s neprijateljske strane, još bolje osvjetljava razne događaje, još bolje potcrtava važnost niza akcija i smjernica narodnog ustanka, širinu akcija, te pomaže da se bolje sagleda cjelokupna historijska situacija i potpunije ocjeni značenje narodnog ustanka. Ima građe koja dokumentarno ocrtava i opće prilike u zemlji stvorene okupacijom i djelatnošću kvislinških vlasti, pa je i takva građa od interesa za istraživača.

Opći arhivi u NR Hrvatskoj dogovorili su se, da provedu akciju evidencije takvih dokumenata u svojim fondovima, da izrade regeste tih dokumenata, te da se ti regesti štampaju u »Arhivskom vjesniku« i time dade prilog proslavi 20-godišnjice narodnog ustanka, koja se slavi 1961. godine. Sve su se arhivske ustanove općeg tipa na području NR Hrvatske odazvale tom pozivu i tako omogućile da se ovi regesti objelodane. Publiciranje dakle ovih regesta jest plod zajedničkog rada i napora svih tih arhivskih ustanova.

Kako se vidi prema broju regesta, u fondovima općih arhiva nije baš tako opsežna građa o narodnom ustanku, ali je ipak imade prilično i ona zaslužuje pažnju istraživača. Nesumnjivo je da na opseg regesta utječe i pitanje sredenosti fondova, te stvarnog i detaljnog uvida u njihov sadržaj. Drugim riječima nije isključeno da će se naknadno naći još dokumentacije o problematici narodnog ustanka u fondovima općih arhiva, ali je sigurno da je glavni dio te dokumentacije ipak obuhvaćen ovim registima.

Registirani su svi pristupačni dokumenti o narodnom ustanku u fondovima općih arhiva u NR Hrvatskoj, bez obzira na koji se teritorij FNRJ odnose. Kako se iz samih regesta vidi dokumenti se odnose djelomično na teritorij NR Hrvatske a jednim dijelom i na područje NR Bosne i Hercegovine. Da se što bolje ilustriraju događaji u godini 1941. tj. u prvoj godini ustanka ograničili smo se na registriranje dokumenata samo iz 1941. godine, no uzevši u obzir čitavu tu kalendarsku godinu. Time su bar donekle osvjetljene i političke prilike u vremenu koje je prethodilo neposrednom izbijanju oružanog ustanka u julu mjesecu 1941. godine.

Redakcija je nastojala da ujednači način izrade regesta, no razumljivo je da kod ovako jedne šire akcije to nije bilo moguće u potpunosti provesti. No i ta izvjesna neujednačenost neće zadavati korisniku ove građe većih poteškoća, jer smatramo da su ipak date i u ovako redigiranim registima dovoljne indikacije o sadržaju pojedinih dokumenata. Regesti su objavljeni u kronološkom nizu bez obzira na arhivske ustanove i fondove u kojima se odnosi dokumenti čuvaju. Sigurno je to najpodesnije za istraživača i korisnike ovih regesta. Kratice na kraju svakog pojedinog regesta, kao i spisak tih kratica u ovom uvodu, upućuju na podatke u kojem se fondu i u kojoj arhivskoj ustanovi nalazi odnosni dokument uz navođenje i njegove signature. Interesentima će svakako biti lako moguće da po potrebi zatraže i dobiju eventualne mikrofilmske snimke ili prepise dokumenata koji ih zanimaju. Od indeksa na kraju je dodan samo indeks mjesta, jer se pošlo od pretpostavke da će uz opći kronološki slijed događaja biti najviše interesa za podatke o mjestima i krajevima u kojima su se pokretale i širile pojedine akcije narodnog ustanka. Koliko je bilo moguće, provjerena je tačnost naziva pojedinih lokaliteta koji se spominju u dokumentima.

Sadržajno uzevši ova dokumentacija u detaljima samo dopunja građu već publiciranu od Vojnoistorijskog instituta JA u poznatom »Zborniku dokumenata i podataka o narodnooslobodilačkom ratu jugoslavenskih naroda«. Kao što je u prvom tomu tog »Zbornika« (Beograd 1949) njegova redakcija naglasila, kod neprijateljskih dokumenata iz vremena NOB-e često se susrećemo s pojavom da neprijatelj u njima označava narodne borbe raznim pogrđnim oznakama, da iskrivljuje smisao narodne borbe i revolucije, da svijesno brka četnike s partizanima, iz

providnih političko-propagandnih razloga itd. Isti je dakako slučaj i kod niza dokumenata čije regeste ovdje objavljujemo. Zadržavši međutim radi vjernosti originalu izvorne izraze, mi smo ih nastojali označiti navodnim znacima, o čemu čitalac treba da vodi računa. U evidentnim slučajevima nisu bilježeni navodni znakovi.

Iako se radi samo o dopunskoj građi redakcija se nada da će objavljivanje ovih regesta biti korisno za istraživače historije NOB-e, a posebno za one koji budu proučavali historijska zbivanja godine 1941, tj. godine kada se razvio i započeo narodni ustanak. Sigurno će i u jubilarnoj godini proslave ustanka razmjerno najviše pažnje biti posvećeno baš toj godini odlučne prekretnice u životu jugoslavenskih naroda. Jednaku korist od objavljivanja ovih regesta vidimo i u tome što se tako afirmira rezultat jedne zajedničke akcije svih općih arhiva na području NR Hrvatske. Ako taj rezultat i nije savršen, potrebno je da ga naglasimo i da upozorimo na primjer i na potrebu ovakvih zajedničkih akcija ne samo u pravcu evidentiranja građe o naročito aktuelnoj i važnoj historijskoj problematici, nego treba na ovo upozoriti i kao na primjer daljeg rada kakav moramo razvijati u interesu napora za približavanje građe istraživačima i drugim korisnicima, kao i u pravcu planskog rada na publiciranju arhivske građe. Treba dakle samo poželjeti da se ovakav zajednički rad nastavi.

Redakcija

POPIS KRATICA

arhivskih fondova i ustanova u kojima se nalaze

- AGV — Arhiv grada Varaždina (Gradsko poglavarstvo). — Historijski arhiv u Varaždinu.
- BVBH — Banska vlast Banovine Hrvatske, Odjel za obrt, industriju i trgovinu. — Državni arhiv NRH u Zagrebu.
- DGP — Državno gospodarstveno povjerenstvo u Zagrebu. — Državni arhiv NRH u Zagrebu.
- DNZ — Državno nadodvjetništvo u Zagrebu. — Historijski arhiv u Zagrebu.
- DR — Državna riznica, Odjel za financijalnu stražu u Zagrebu. Državni arhiv NRH u Zagrebu.
- GPK — Gradsko poglavarstvo u Koprivnici. — Historijski arhiv u Varaždinu.
- KoK — Kotarska oblast u Krapini. — Historijski arhiv u Varaždinu.
- KPD — Kotarsko poglavarstvo u Dubrovniku. — Državni arhiv u Dubrovniku.
- Misc — Miscellanea. — Historijski arhiv u Zadru.
- MOVT — Ministarstvo za obrt, veleobrt i trgovinu u Zagrebu. — Državni arhiv NRH u Zagrebu.
- MSG — Ministarstvo seljačkog gospodarstva u Zagrebu. — Državni arhiv NRH u Zagrebu.
- MŠR — Ministarstvo šuma i ruda, Odjel za rudarstvo i kovinarstvo, u Zagrebu. — Državni arhiv NRH u Zagrebu.
- R Gim — Realna gimnazija u Slavonskom Brodu. — Historijski arhiv u Sl. Brodu.
- R Gl — Rudarsko glavarstvo u Zagrebu. — Državni arhiv NRH u Zagrebu.
- RP — Riječka prefektura. — Historijski arhiv u Rijeci.
- RP—NOR — Radnički pokret i narodnooslobodilački rat. — Historijski arhiv u Sl. Brodu.
- RU — Rizničko upraviteljstvo u Zagrebu. — Državni arhiv NRH u Zagrebu.
- SnK — Sresko načelstvo u Krapini. — Historijski arhiv u Varaždinu.
- VŽD — Velika župa Dubrava. — Državni arhiv u Dubrovniku.
- VŽZ — Veliki župan velike župe Zagorje. — Državni arhiv NRH u Zagrebu.

1.

1941 januar 2 Varaždin

Predstojništvo gradskog redarstva u Varaždinu zahtijeva od Gradskog poglavarstva u mjestu da dostavi popis namještenika »istočno-pravoslavne vjeroispovjesti« s naznakom imena i prezimena, točne adrese stanovanja, kao i članova njihove obitelji.

AGV spisi I-1, 348/1941

(1 list)

2.

1941 januar 14 Slavonska Požega

Realna gimnazija u Sl. Požegi šalje Realnoj gimnaziji u Brodu jedan primjerak zapisnika o saslušanju Branka Klarića, učenika III b razreda i moli da se saslušaju Bernvald Zvonimir i Tješić Velimir, uč. VI razr. da bi se provjerila istinitost Klarićevih iskaza, radi sumnje da su komunisti.

Prilozi: 1. Zapisnik o saslušanju Klarića Branka od 13. I 1941. 2. Zapisnik saslušavanja učenika Realne gimnazije u Brodu i Tješića Želimira od 15. I 1941. — 3. Zapisnik saslušanja učenika Realne gimnazije u Brodu, Bernvalda Zvonimira od 30. I 1941. god.

R. Gim I/140 1955/1941

(5 listova)

3.

1941 januar 15 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspachavanja letka pod naslovom »Glavni savez namještenika. Središnjica — Zagreb« (Početak teksta:) Dragi družice-drugarice! kao što vam je poznato... (Datirano:) Zagreb, 15. I 1941. (Potpisano:) Glavni savez namještenika. Centralna uprava Zagreb. — Povodom raspuštanja URSSJ, rješenjem Ministarstva unutrašnjih poslova od 24. XII 1940., GSN razlaže zašto organi Redarstvenog ravnateljstva u Zagrebu nisu raspustili njihov Savez.

Prilog: Letak (stamp., 2 str.).

DNZ, Kns I-1941-/14 od 21. I 1941

(2 lista)

4.

1941 januar 21 Gospić

Državno tužništvo Gospić dostavlja ovjereni prijepis zabranjenog letka »Drugovi radnici i seljaci«. (Početak teksta:) Ovih dana je protunarodna vlada Cvetković-Maček... (Potpisano:) Komunisti Like! — Povodom donošenja Uredbe o zabrani radničkih sindikata, poziv radnicima i seljacima da se okupe oko KP u cilju sprečavanja daljih nasrtanja kapitalista na radničku klasu.

DNZ, Kns I-1941/15 od 24. I 1941.

(2 lista)

5.

1941 januar 27 Gospić

Državno tužništvo Gospić dostavlja Odluku o zabrani raspačavanja letka pod naslovom »Radnici, radnice i namještenici Jugoslavije« i časopisa »Politički vjesnik« br. 22.

Prilog 1: Letak »Radnici, radnice i namještenici Jugoslavije« (Početak teksta:) 30. decembra putem radija... (Potpisano:) CK KPJ. — Povodom zabrane klasnog sindikalnog pokreta poziv radnom narodu Jugoslavije na jedinstvo u borbi protiv vlastodržaca.

Prilog 2: »Politički vjesnik« br. 22.

DNZ, Kns 1-1941/19 od 30. I 1941.

(10 listova)

6.

1941 januar 28 Gospić

Realna gimnazija u Gospiću traži podatke o đacima brodske gimnazije: Bekiću — učeniku V razr., Freikantu, uč. VII razr. i Werneru, uč. VIII razreda, pošto se Milan Stopić, koji se dopisuje sa imenovanim učenicima, nalazi pod sudom i u istražnom zatvoru kao najsumnjiviji da je noću 19/20. siječnja po školskim hodnicima namaljao parole: »Slava Lenjinu!« i »Živio Staljin!«.

R Gim 1/140 pov. 27/1941

(1 list)

7.

1941 januar 31 Gospić

Ravnatelj Srednje tehničke škole u Zagrebu obavještava o prijavi ravnatelja Realne gimnazije u Gospiću, koji je otkrio da se Zlatko Knez, đak srednje tehničke škole u Zagrebu, dopisuje s Maricom Murat, gimnazijalkom u Gospiću. U pismu Zlatko Knez pozdravlja komunistu Žakulu, koji se nalazi u istražnom zatvoru u Gospiću. Knez se druži s Lavom Zdunićem, koji je morao otići iz Gospića radi »komunističke propagande«. Iz priloženog pisma i izjava nekih učenika vidi se da je Zlatko Knez komunist, pa se stoga traži od ravnateljstva Srednje tehničke škole u Zagrebu da se pokrene postupak protiv Kneza.

BVBH 162/41

(2 lista)

8.

1941 februar do augusta

Vjesnik hrvatske jedinstvene nacionalno-oslobodilačke fronte 1941/II—VIII, broj 1 (3 lista — ciklostil).

Historijski arhiv u Sl. Brodu.

9.

1941 februar 3 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja Odluku o zabrani raspačavanja letka (pod naslovom »Radnicima i namještenicima Hrvatske i Slavonije«, (Potpisano:) Radnici članovi URSSJ.

DNZ, Kns 1-1941/28 od 14. II 1941.

(1 list)

10.

1941 februar 6 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja Odluku o zabrani raspačavanja knjige pod naslovom »**Kuća oplakana**« od R. Bosanca (= Rodoljub Čolaković).
DNZ, Kns 1-1941/39. od 17. II 1941.

(1 list)

11.

1941 februar 7 Gospić

Državno tužništvo Gospić izvješćuje o kaznenom postupku protiv Sto-
pića Milana, učenika VII razreda gimnazije u Gospiću. Okrivljeni je osum-
njičen, da je 20. I 1941. po hodnicima tamošnje realne gimnazije ispisivao
komunističke parole, s namjerom da među učenicima propagira komunizam.
Prilozi: 1. Izvješće. — 2. Optužnica. — 3. Revizija postupka.

DNZ, Kns 212-1941/1-3.

(7 listova)

12.

1941 februar 7 Gospić

Državno tužništvo Gospić izvješćuje o kaznenom postupku pred Sudbe-
nim stolom u Ogulinu protiv Balenovića Tome i drugova. Optuženi su u toku
mjeseca prosinca 1940. i siječnja 1941. prikupljali i prikivali propagandni
materijal komunističkog sadržaja.

Prilozi: 1. Optužnica. — 2. Revizioni postupak.

DNZ, Kns 198-1941/1-3.

(7 listova)

13.

1941 februar 8 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letka
pod naslovom »**Radnici, seljaci, građani, vojnici, podoficiri i oficiri Jugosla-
vije!**« (Početak teksta:) Pod konac januara o. g. ... (Potpisano:) CK KPJ.

Prilog: Letak (stamp. str. 1).

DNZ, Kns 1-1941/38 od 17. II 1941.

(2 lista)

14.

1941 februar 11 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja
letka pod naslovom »Studentskoj omladini Hrvatskog sveučilišta«.

DNZ, Kns 1-1941/44 od 25. II 1941.

(1 list)

15.

1941 februar 17 Slavonska Požega

Državno tužništvo Sl. Požega izvješćuje o kaznenom postupku protiv
Pospišila Antuna i drugova. Okrivljeni su 1. II 1941. pisali po kućama parole
komunističkog sadržaja.

DNZ, Kns 275-1941/1-4.

(6 listova)

16.

1941 februar 19 Slavonska Požega

Državno tužništvo Sl. Požega izvješćuje o istražnom postupku protiv Kovačevića Dušana iz Daruvara. Okrivljeni je osumnjičen, da je 19. I 1941. u prostorijama Hrvatskog radničkog saveza u Daruvaru proturio letak CK KPJ pod naslovom »Radnici, radnice i narode Jugoslavije«, u kojem se podvrgava kritici raspuštanje URSSJ; osim toga optuženi je zalazio u kuću Vasića Milana, gdje su se održavali komunistički sastanci.

Prilog: Ovjerovljeni prijepis letka.

DNZ, Kns 277-1941/1-2.

(4 lista)

17.

1941 mart 6 Slavonska Požega

Državno tužništvo Sl. Požega izvješćuje o istrazi protiv Krasulja Đure trgovačkog pomoćnika iz St. Grabovca, osumnjičenog da je 3. II 1941. na zidu društvenog doma u Novskoj ispisao komunističke ambleme srp i čekić.

DNZ, Kns 295-1941/1-2.

(3 lista)

18.

1941 mart 7 Zagreb

Banska vlast banovine Hrvatske, Odjel za prosvjetu, obavještava sve gimnazije, učiteljske škole i građanske škole, da je Stopić Milan, uč. VII razreda na osnovu sjednice Nastavničkog vijeća Realne gimnazije u Gospiću kažnjen izgonom iz svih srednjih škola.

RP-NOR II/159 pov. 401-II/1941

(1 list)

19.

1941 mart 13 Zagreb

Kabinet bana banovine Hrvatske. Raspis o držanju i radu činovnika i službenika u ratnom sukobu i nastojanje nekih država da ubace i rasture što više raznolikih propagandnih publikacija.

R Gim I/140 pov. kab. 1187/1941

(1 list)

20.

1941 mart 19 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letka pod naslovom »Protiv kapitulacije — za pakt o uzajamnoj pomoći sa Sovjet-skim Savezom«.

DNZ, Kns 1-1941/74 od 5. IV 1941.

(1 list)

21.

1941 mart 19 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letka pod naslovom »Radničkoj klasi i radnom narodu grada Zagreba«. (Početak

teksta:) Drugovi i drugarice! Vlada Cvetković Maček i Banska vlast... (Datirano:) mjeseca ožujka 1941. god. (Potpisano:) Mjesni komitet KPH u Zagrebu. — Povodom zabrane klasne sindikalne organizacije URSSJ i krvavog sukoba radnika u zagrebačkoj tvornici trikotaže »Gaon« sa policijom.

Prilog: Letak (ciklostil str. 2).

DNZ, Kns 1-1941/75 od 5. IV 1941.

(2 lista)

22.

1941 mart 27 Slavonska Požega

Državno tužništvo Sl. Požega izvješćuje o kaznenom postupku protiv Maliha Gjure i Miačevića Pante. Okrivljeni su osumnjičeni da su u selu Crni Potok u veljači 1941. raspačavali letak pod naslovom »Drugovi, seljaci, seoska sirotinjo broskog kotara«, u kojem se seljaci pozivaju na neplaćanje poreza i propagira diktatura proletarijata.

DNZ, Kns 523-1941/1 od 31. III 1941.

(1 list)

23.

1941 mart 27 Slavonska Požega

Državno tužništvo Sl. Požega izvješćuje o kaznenom postupku protiv Milasa Ivana. Okrivljeni je osumnjičen da je dne 8. III 1941. god. u Starom i Novom Topolju (kod Broda) raspačavao letak CK KPJ pod naslovom »Radnici, seljaci, građani, podoficiri i oficiri Jugoslavije«.

DNZ, Kns 521-1941/1-2.

(3 lista)

24.

1941 mart 29 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letka »Tražimo pakt o uzajamnoj pomoći sa SSSR!« (Početak teksta) U interesu nezavisnosti naroda Jugoslavije... (Potpisano:) CK KPH.

DNZ, Kns 1-1941/84 od 8. IV 1941.

(2 lista)

25.

1941 mart 31 Varaždin

Državno tužništvo Varaždin izvješćuje o krivičnom postupku protiv Hajdarovića Stjepana i Zormana Stanka — oba s prebivalištem u Varaždinu. Prema prijavi žandarmerijske stanice u Léopoglavi prilikom njihova hapšenja u selu Čret pronađen je kod njih propagandni materijal komunističkog sazdržaja.

DNZ, Kns 542-1941/1 od 3. IV 1941.

(4 lista)

26.

1941 april 1 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letka pod naslovom »Proleter i svijet zemalja ujedinite se« (Potpisano:) CK KPH.

DNZ, Kns 1-1941/89 od 17. IV 1941

(1 list)

27.

1941 april 2 Slavonski Brod

Predsjedništvo Grad. redarstva u Sl. Brodu, od 1. IV 1941. u vezi s vijestima da se po našoj zemlji šire strani agenti radi unošenja nemira u naš narod. Poziva se stanovništvo da se ne povodi za tim glasovima i da bude mirno. Zabranjuju sve skupštine i sastanke koji ne odgovaraju potrebama ove situacije. Predstojništvo Grad. poglavarstva poziva građane da odmah prijave redarstvenoj vlasti sva lica koja unose nemir i uzbuđenje među građanstvo.

RP-NOR I/159 pov. 522/1941.

(1 list)

28.

1941 april 5 Karlovac

Državno tužništvo Karlovac izvješćuje u kaznenom predmetu protiv Polovića Ivana, osumnjičenog da je u toku 1940. i 1941. u više navrata raspavao u Dugoj Resi letke komunističkog sadržaja.

DNZ, Kns 567-1941/1 od 9. IV 1941.

(2 lista)

29.

1941 april 20 Rijeka

Kvestura u Rijeci dostavlja prijavu Generalnom tužiocu pri Specijalnom tribunalu za zaštitu države u Rimu protiv okrivljenih komunista u Rijeci i Kvarnerskoj provinciji, a to su: Zaccaria Alessandro, Schafranek Riccardo, Martini Rigoletto, Antich Giuliana, Barada Simeone, Palmich Giacomo, Mestrovich Modesto, Mendez Giovanni, Vlak Vittorio, Ghersinich Silvestro, Trevisan Armando, Vargelien Emilio, Dolgan Francesco, Cogliolina Giovanni, Cala Mario, Maletich Nicolo, Cosul Luigi i Pucharich Giuseppe.

Imenovani su uhapšeni zbog ilegalnog partijskog rada: dijeljenja komunističkih letaka, sastanaka, usmene propagande, čitanja marksističke štampe, prelaska granice, tobožnje špijunaže itd.

Prilog: 1. prijava. 2. Optužnica.

RP I-14-1 br. 3783.

(51 list)

30.

1941 april 23 Varaždin

Hrvatski ustaški stan u Varaždinu obaviještava sva Kotarska poglavarstva na području bivše županije varaždinske, Gradsko poglavarstvo u Varaždinu i Kotarsko poglavarstvo u Stubici da je izvršena sabotaža na telefonskoj napravi njemačke vojne sile te da je u vezi s time izdan proglas na pučanstvo.

Proglasom se upozorava da je svako oštećivanje kažnjivo smrću. Traži se prijava oštećenja i prokazivanje počinitelja. Proglas treba izvjesiti po selima i odrediti čuvanje onih telefonskih kablova i drugih naprava koje ne čuva oružana sila.

Prilog: 1 proglas.

AGV, spisi I-1, 6832/1941.

(2 lista)

31.

1941 maj 6 Slavonski Brod

Gradsko poglavarstvo u Slav. Brodu — Tekst oglasa, na osnovu zapovijedi Mjesne komande od 5. V 1941.

1. — Da su svi Židovi dužni pozdravljati njemačke i hrvatske oficire;
2. — Da su državne vjeresijske blagajničke novčanice (Reichskreditkassenscheine) zakonsko plaćevno sredstvo i svatko ih je dužan primiti.

Uskrata primitka će se kazniti.

RP-NOR I/159 470/1941.

(1 list)

32.

1941 maj 8 Krapina

Sresko načelstvo u Krapini prima na znanje raspis Ministarstva unutrašnjih poslova NDH kojim se stavlja do znanja svima kotarskim oblastima, predstojništvima gradskih redarstava, kotarskim ispostavama, redarstvenim odsjecima gradskih poglavarstva, Redarstvenom ravnateljstvu i Zapovjedništvu oružništva u Zagrebu da su 10. travnja 1941. »četnici« tvornici stakla u Straži oduzeli jedan osobni automobil.

SnK 521/1941

(1 list)

33.

1941 maj 8 Varaždin

Hrvatski ustaški stožer u Varaždinu dostavlja Poglavarstvu sl. i kr. grada Varaždina proglas »Pučanstvu grada Varaždina« kojim se određuje napuštanje grada svima nepripadnicima i nezavičajnicima NDH kroz 5 dana. Pozivaju se građani Varaždina da takve osobe odmah prijave Predstojništvu gradskog redarstva. Oni koji to odmah ne učine, koji budu i dalje takve osobe u svojim stanovima krili ili držali, bit će najstrože kažnjeni.

AGV, spisi I-1 7449/1941.

(1 list)

34.

1941 maj 9 Slavonska Požega

Državno tužništvo u Sl. Požegi izvješćuje da je u kaznenom predmetu protiv Kulić Milana i Martinova Branka podnesen zahtjev za revizijom postupka. Raniji kazneni postupak je bio pokrenut jer su imenovani kao članovi KPJ dne 1. II 1941. u Požegi oko 23 sata pisali po raznim kućama komunističke parole (veza: Kns 275—1941).

DNZ, Kns 640-1941/od 12. V 1941.

(3 lista)

35.

1941 maj 9 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letka pod naslovom »Radni narode Jugoslavije«.

DNZ, Kns 1-1941/100 od 20. V 1941.

(1 list)

36.

1941 maj 9 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letka pod naslovom »**Narodi Jugoslavije**«. (Potpisano:) CK KPJ.

DNZ, Kns 1-1941/101 od 20. V 1941.

(1 list)

37.

1941 maj 14 Krapina

Kotarski predstojnik u Krapini prima obavijest Ministarstva domobranstva, Odjela za željeznički promet, da su u zadnje vrijeme učestali slučajevi oštećivanja i kidanja gumenih telefonskih kabela provizorno pričvršćenih na telefonske stupove uz željezničku prugu Zaprešić - Krapina, a osobito između Pušće - Bistre i Velikog Trgovišta. Zahtijeva se izdavanje strogih odredaba tamošnjim općinama uz navod teških kaznenih posljedica, pogotovo stoga što su to kablovi njemačke vojske.

S n K 788/1941.

(1 list)

38.

1941 maj 17 Slavonski Brod

Gradsko poglavarstvo u Sl. Brodu objavljuje oglas da se svim Židovima i pripadnicima Židova zabranjuje svaki pristup i zadržavanje u javnom i gradskom kupatilu. Prekršitelj će biti najstrože kažnjen.

RP-NOR 1/159 912/1941.

(1 list)

39.

1941 maj 17 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letka pod naslovom »Hrvatski narode« (Početak teksta:) Imperijalistički grabljivci pregazili su našu napačenu zemlju... (Potpisano:) CK KPH. — Tumači politički položaj u zemlji nastao stvaranjem Nezavisne Države Hrvatske i poziva hrvatski narod na zajedničku borbu sa ostalim narodima Jugoslavije pod vodstvom KP a protiv imperijalističkih okupatora i njihovih plaćenika. Prilog: Letak (ciklostil, str. 4).

DNZ, Kns 1-1941/102 od 29. V 1941.

(3 lista)

40.

1941 maj 22 Krapina

Kotarskoj oblasti Krapina politički odsjek Redarstvenog ravnateljstva u Zagrebu upućuje Švaljeka Rudolfa, zavičajnog u Radoboju, općina Krapina, remenarskog pomoćnika, izagnanog doživotno iz Zagreba. kao osobu sumnjivu zbog komunizma. Istoga treba staviti pred strogi nadzor i paziti njegovo kretanje i druženje i kontrolirati poštu.

S n K 937/1941.

(1 list)

41.

1941 maj 22 Banja Luka

Zapisnik sastavljen u Potpredsjedništvu vlade u Banjoj Luci. Ibrašagić Safet, poreski činovnik u Poreskoj upravi u Ljubinj u Hercegovini, prikazuje političke prilike u kotaru Ljubinj u Hercegovini.

VZZ Pres. 8/1941.

(1 list)

42.

1941 maj 26 Krapina

Kotarsko predstojništvo u Krapini prima izvještaj mjesne žandarme-rijske stanice da je izvršen izviđaj na licu mjesta u kući općinskog bilježnika Josipa Skreblina u Petrovskom, gdje je 25. svibnja po danu neko nepoznato lice opalilo hitac u njegovu spavaću sobu iznad kreveta gdje je isti spavao. Kao razlog pucnjave i napada na njegovu kuću treba uzeti činjenicu da je isti ustaški funkcioner koji je dao proganjati komuniste.

S n K 1097/1941

(1 list)

43.

1941 juni 6 Slavonski Brod

Gradsko poglavarstvo u Slav. Brodu. Tekst za oglas prema naredbi u Nar. novinama od 4. lipnja 1941, broj 43, da se Židovi po rasi koji su poslije 1. XII 1918. promijenili svoje prezime ne smiju služiti više tim prezimenom, nego ranijim. To vrijedi i za natpise i za tvrtke. Židovi po rasi ne smiju nositi narodne boje (hrvatske) ni arijske ambleme, niti ih isticati. Židovi stariji od 14 god. imaju nositi, kada su izvan vlastitog stana, vidljivo na lijevoj strani prsiju limenu žutu pločicu, a u sredini veliko slovo Ž. Sve Židovske trgovine imaju staviti vidljivo žuti list od papira s natpisom »Židovska tvrtka«.

RP-NOR 1/159 1724/1941.

(1 list)

44.

1941 juni 7 Slavonska Požega

Državno tužioštvo u Sl. Požegi izvješćuje o kaznenom postupku protiv Radoševića Gjure, ratara iz Nove Subotke (kotar Novska) i Hundrića Nikole. Radošević je okrivljen što je posljednjih dana mjeseca ožujka klicao Rusiji i pogrдно se izražavao o Hitleru. Hundrić je sazvaio zbor, zahtijevajući da se sakupi pomoć i pošalje ranjenicima u Grčku.

DNZ, Kns 749-1941/1-3.

(3 lista)

45.

1941 juni 9 Slavonski Brod

Gradsko poglavarstvo u Slavonskom Brodu — Tekst za oglas, prema tekstu u Nar. nov. 7. VI 1941. br. 46 o dužnosti Srbijanaca koji borave na teritoriju Nezavisne Države Hrvatske da se prijave u roku od 10 dana općinskom, odnosno gradskom poglavarstvu. Odnosi se na sve Srbijance koji su

se doselili poslije 1900, pa i na njihove potomke. Koji se ne odazove pozivu, smatrat će se ratnim zarobljenikom i bit će odveden u zarobljenički logor.

RP-NOR II/159 1814/1941.

(1 list)

46.

1941 juni 11 Zagreb

Ministarstvo unutarnjih poslova NDH u Zagrebu pod br. 12198 — M. U. P. /1941. dostavlja svim velikim župama, redarstvenim ravnateljstvima, kotarskim oblastima, predstojništvima gradskih redarstava i ispostavama kotarskih oblasti naredbu kojom se zabranjuje djelovanje svih političkih društava na području NDH. Ovamo se ubrajaju sve bivše političke stranke i njihove društvene tvorevine. Ova zabrana se ne odnosi na »narodna društva i ustanove prijateljskih naroda«.

VŽD Pres. 24/1941.

(u duplikatu, 2 lista)

47.

1941 juni 19 Bjelovar

Državno tužništvo Bjelovar izvješćuje o kaznenom postupku protiv Kovačevića Veljka i Krajnovića Dušana. Okrivljeni su optuženi da su neustanovljenog dana mjeseca rujna 1940. raspačavali letak »Radni narode« potpisan od Okružnog odbora Komunističke stranke i više letaka pod naslovom »Saopćenje o položaju bivših španjolskih dobrovoljaca«. U noći od 25. na 26. siječnja 1941. ponijeli su iz Bjelovara brošuru »Srp i čekić« i ilegalni komunistički časopis »Politički vjesnik« br. 7/1940, s namjerom da ih podijele u Grubišnom Polju i okolnim selima.

DNZ, Kns 791-1941/1-2.

(6 listova)

48.

1941 juni 20 Bileća

Kotarski predstojnik u Bileći pod broj 382 upućuje velikom županu župe Dubrave u Dubrovnik brzojav javljajući da je »otpočelo prikupljanje oružja i vojničke spremne iz sela ovog kotara prema crnogorskoj granici«, i o barakama s tim u vezi.

»Radi se o organizovanim napadajima od strane Crnogoraca potpomognutim mještanima sela prema granici kotareva Gacko, Bileća i Trebinje«. Traže se hitna pojačanja vojske pa da će se »red i mir pod svaku cijenu uspostaviti«.

VŽD Pres. 85/1941.

(1 list)

49.

1941 juni 24 Gacko

Kotarski predstojnik brzojavno izvještava Veliku župu Dubravu o borbama sa »Srbima graničarima« oko Zborne Gomile (!), Stepena i Kobilje Glave. Popaljena su »pobunjenička« sela Pržine i Pusto Polje. U Avtovcu je strijeljano 13 uhvaćenih Srba. »U noći između 23. i 24. VI uhapšeni su svi

odrasli Srbi u varoši Gacko, nešto ih je odmah ubijeno, a ostali će biti poslani u Nevesinje.

VŽD Pres. 145/1941.

(2 lista)

50.

1941 juni 25 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letka pod naslovom »Hrvatski narode« (Početak teksta:) Porobivši cijelu Evropu... (Potpisano:) CK KPH.

DNZ, Kns 1-1941/110 od 4. VII 1941.

(1 list)

51.

1941 juni 25 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letka pod naslovom »**Obavještenje Centralnog komiteta Komunističke partije Hrvatske**« br. 1 (Datirano:) sredinom lipnja (Početak teksta:) U zadnjih su se mjesec dana...

DNZ, Kns 1-1941/109 od 4. VII 1941.

(1 list)

52.

1941 juni 25 Trebinje

Kotarski predstojnik pod Pres. br. 931/41 dostavlja velikom županu velike župe Dubrave izvještaj Oružničke postaje »Lastva« od 25. VI 1941. taj. br. 13/41. U tom se izvještaju javlja da se na teritoriju Crne Gore vodi akcija i pokreće ustanak koji bi trebao buknuti na Vidovdan, tj. 28. lipnja 1941. Ophodna patrola je 23. lipnja 1941. na granici Crne Gore iz šume čula povik »Živjela Sovjetska Rusija, dolje Hitler!«

VŽD Pres. 204/1941.

(1 list)

53.

1941 juni 26 Gacko

Kotarski predstojnik u Gackom pod br. Pres. 42/41 upućuje velikom županu župe Dubrave ovaj brzojav: »Dana 25. lipnja na večer Srbi odmetnici zauzeli su selo Fojnicu kod Gacka kao i fojničku oružničku postaju, koju su oružnici napustili. Kod Gacka 2 su naša vojnika biciklista nestala, a 2 ranjena. Srbi napadaju u masama u Bileće. Zatražena je telefonskim putem pomoć u vojski i oružju i municiji.«

VŽD Pres. 184/1941.

(1 list)

54.

1941 juni 27 Dubrovnik

Velika župa Dubrava upućuje časniku za vezu kod talijanske divizije »Marche« akt. U njemu se javlja da se u Crnoj Gori na području Nikšića spremaju i organiziraju oružani napadi na »hrvatski teritorij« za dan 28. lipnja (Vidovdan).

Neka se skrene pažnja talijanskoj vojsci radi poduzimanja potrebnih mjera na crnogorskom teritoriju.

VŽD Pres. 182/1941.

(1 list)

55.

1941 juni 28 Kakanj

Ravnatelj rudnika Kakanj, izvještava o uzrocima štrajka, koji je izbio 27 juna: radnici su gladni, traže isplatu vanredne pomoći pa su i nakon nagovaranja odbili da pođu na posao. Ustaški tabornik navodi da je oko 400 radnika »negodovalo i demonstriralo«, te da su pokušali provaliti u prostorijske i domoći se pušaka. Uhapšeno je 6 najagresivnijih štrajkaša, a naknadno još jedan koji je nagovarao radnike da zahtijevaju oslobođenje uhapšenih. Do štrajka je došlo uslijed »komunističkog rovarjenja« i jake »komunističke propagande, pa su uhapšena i 4 najistaknutija suradnika URS-a. Istragom je ustanovljeno da su glavni inicijatori braća Božo i Ante Božić.

MRŠ pov. 174.

(5 listova)

56.

1941 juni 28 Mostar

Proglas podmaršala Lakse u kojem stavlja pod svoje izravno zapovjedništvo sve državne, građanske, ustaške, vojne, oružničke i redarstvene vlasti na teritoriji velikih župa Hum i Dubrava. Među ostalim proglašuje opsadno stanje i prijeki sud na teritoriju velikih župa Hum i Dubrava.

VŽD Pres. 215/1941.

(1 list)

57.

1941 juni 28 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspacavanja lista »Vjesnik radnog naroda« br. 7 god. 2, izašao krajem lipnja 1941.

DNZ, Kns 1-1941/111 od 9. VII 1941.

(1 list)

58.

1941 juli 1 Dubrovnik

Predstojništvo gradskog redarstva pod pov. br. 79/41 na temelju naređenja Velike župe Dubrave br. Pres. 226/41 od 30. lipnja 1941. dostavlja dva popisa uhapšenika koji su pušteni na slobodu i popis hapšenika koji su zadržani u zatvoru.

Prema spisku puštenih hapšenika 24 ih je bilo u zatvoru, i to neki radi kriminala, a neki zbog političkih razloga, a od ovih ih je 8 bilo zatvoreno radi komunizma, i to: 1) Devčić Niko, 2) Obradović Niko, 3) Malenica Đuro, 4) Šišina Pero, 5) Pandža Franjo, 6) Mozetić Josip, 7) Čelak Josip, 8) Dragović Ivan.

Prema spisku hapšenika koji se i dalje nalaze u pritvoru, 6 ih je zadržano zbog kriminala ili iz političkih razloga, a među njima Radeljević Marija zadržana je radi komunizma.

VŽD Pres. 226 i 240/1941.

(20 listova)

59.

1941 juli 1 Zagreb

Ravnateljstvo za javni red i sigurnost pod br. 5297—II—41 raspisuje potragu preko svih župskih redarstvenih ravnateljstva za ovim odbjeglih komunistima: 1) dr Pavlom Vertheimom, 2) Zdenkom Štambukom, 3) Petrom Gruberom, 4) Andrijom Hebrangom, 5) Radom Končarom, 6) Mirkom Bedekom, 7) dr Pavlom Gregorićem.

Velika župa Dubrava pod br. Pres. 393/41 od 11. VII 1941. dostavlja u prijepisu gornju potjernicu svim područnim kotarskim oblastima i Redarstvenom ravnateljstvu u Dubrovniku.

VŽD Pres. 393/1941.

(1 list)

60.

1941 juli 1 Dubrovnik

Veliki župan velike župe Dubrave upućuje časniku za vezu kod talijanske divizije »Marche« u Dubrovniku akt u kome ga izvještava da su »četnici« zauzeli Gacko i okolinu i da su tamo stigle talijanske trupe radi uspostavljanja reda. Traži se od njega da posreduje kod divizije »Marche« da se tamo uzdrže talijanske trupe i okupacija dok ne stignu hrvatske trupe da ih zamjene.

Pri vrhu u lijevom uglu je crvenom olovkom zabilježeno: »In suspenso po nalogu telef. podmaršala Lakse«.

VŽD Pres. 239/1941.

(2 lista)

61.

1941 juli 1 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani raspačavanja lista »Vjesnik radnog naroda« br. 8 god. 2, izašlog krajem lipnja 1941.

DNZ, Kns 1-1941/112 od 24. VII 1941.

(1 list)

62.

1941 juli 1 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb dostavlja odluku o zabrani tiskopisa »Govor Molotova« (izvod iz govora). (Početak teksta:) Građani i građanke Sovjetskog Saveza! Sovjetska vlast.....

DNZ, Kns 1-1941/113 od 25. VII 1941.

(1 list)

63.

1941 juli 6 Varaždin

Kotarska oblast u Varaždinu izvještava o uhićenju i preslušanju Kumrića Ivana iz Cerja sumnjivog zbog komunizma, optuženog zbog toga što je govorio »ako Njemačka dobije rat, nećemo nigdje ništa imati« i... »ajde ti sa svojim Pavelićem i ne misli da nema komunista koji će otraga za vama pucati...«

VŽZ 612/1941.

(1 list)

64.

1941 juli 7 Dubrovnik

Kotarska oblast u Dubrovniku pod br. 1376/41 dostavlja Velikoj župi u Dubrovniku tjeralicu za Ruskovićem Josipom pok. Nikole i Ruskovićem Slavkom pok. Ivana, objema iz sela Pijavičino Gornje, općine Kune, kotara Dubrovnika, koji su odbjegli od svojih kuća, zbog sumnje širenja komunizma. — Velika župa Hum - Mostar i Velika župa Cetina - Omiš su zamoljene za raspis potrage na svojim područjima.

Velika župa u Dubrovniku pod br. 407/41 od 14. VII 1941. raspisuje tjeralicu i dostavlja je svim područnim kotarskim oblastima.

VŽD Pres. 407/1941.

(1 list)

65.

1941 juli 7 Dubrovnik

Kotarska oblast u Dubrovniku pod br. 1614/41 dostavlja na znanje velikom županu u Dubrovniku potjernicu koju je uputilo Ravnateljstvu za javnu sigurnost i red u Zagrebu za odbjegli Mordjin Ivom pok. Miha iz Janjine, koji se je udaljio od svoje kuće u mjesecu lipnju 1941, zbog širenja alarmantnih vijesti i komunističke propagande.

U potjernici navedena inkriminirana djela koje je počinio jesu ova: Mordjin Ivo je u mjesecu ožujku 1941. govorio da će brzo doći dan kad će se svi pavelićevci vješati. Za vrijeme obilježavanja granica između NDH i Italije govorio je »vidjet ćemo dokle će ovo trajati«, aludirajući na dolazak komunista.

Prema prijavi ustaškog povjerenika u Janjini br. 22 od 27. VI 1941 poznat je kao širitelj alarmantnih vijesti i opasan komunista. Pretresom njegova stana pronađena je knjiga V. Sombarta »Proletariat« u prijevodu dr M. Kosića.

Bliži njegovi podaci su: Mordjin Ivo pok. Miha i majke Kate rođene Katičić, rođen u selu Smokovljanima, općine Ston, kotar Dubrovnik, sa stanom u Janjini, kotar Dubrovnik, po zanimanju postolar, rimokatolik, oženjen, bez djece, pismen, siromašnog stanja, vojsku služio.

U potjernici se traži da se u slučaju pronalaska provede u pritvore Predstojništva gradskog redarstva u Dubrovniku.

VŽD Pres. 340/1941.

(1 list)

66.

1941 juli 10 Zagreb

Državno tužništvo Zagreb izvješćuje u kaznenom postupku protiv Thallera Viktora i Sadila Milana iz Zagreba. Okrivljeni su uhićeni 16. II 1941. u Sevnici pod sumnjom vršenja komunističke propagande. Protiv trećeg člana iz njihova društva, Seminića Branimira, vodi se postupak pred Okružnim sudom u Celju.

DNZ, Kns 899-1941/1 od 12. VII 1941.

(1 list)

67.

1941 juli 10 Dubrovnik

Mjesno zapovjedništvo u Dubrovniku pod V. T. br. 103 upućuje velikom županu velike župe Dubrava uputu za postupak u slučaju akcije »padobranaca, četnika i komunističkih elemenata«.

VŽD Pres. 543/1941.

(1 list)

68.

1941 juli 11 Čapljina

Kotarska ispostava pod br. 709 javlja velikom županu da je stavljen u pritvor Halko Dandić iz Čapljine, koji je u kavani rekao da on spada »crvenoj četi i da živi komunizam«.

VŽD Pres. 401/1941.

(1 list)

69.

1941 juli 11 Novi Marof

Ustaški stan u Novom Marofu izvještava o hapšenju Simića Vladimira, učitelja iz Mađareva, Simić Vlaste njegove žene, dra Arsenija Skatarića radi posjedovanja raznih brošura i knjiga od Marksa i ostalih komunističkih ideologa. Uhapšena lica sprovedena su u zagrebačko Redarstveno ravnateljstvo.

VŽZ 46 V. t. — 1941 17 V. t. — 1941.

(1 list)
(2 lista)

70.

1941 juli 11 Varaždin

Stavno povjereništvo Varaždinskog popunidbenog zapovjedništva određuje Kotarskom poglavarstvu Krapina potragu za sedamnaesticom mladića krapinskog područja rođenih 1921. godine koji se nisu javili novačenju 1941. godine.

KoK V. 13-23/1941.

(1 list)

71.

1941 juli 12 Varaždin

Predstojništvo gradske policije u Varaždinu daje upute Poglavarstvu sl. i kr. grada Varaždina o useljavanju i smještavanju Slovenaca.

AGV, I-5 67/1941.

72.

1941 juli 14 Zagreb

Eugen Kvaternik pod br. 98 upućuje velikom županu u Dubrovniku ovaj brzojav: »Smjesta osigurati u svojim župama sve javne objekte i željezničke mostove«.

VŽD Pres. 460/1941.

(1 list)

73.

1941 juli 14 Krapina

Kotarska oblast u Krapini izvještava da su dana 12. jula 1941. pronađeni na području općine Đurmanec komunistički leci.

Leci su nađeni na ulazu u pilanu F. Deutscha sinovi, a stavljeni su tamo između 12 i 1 sat u noći 11. na 12. jula. Letke je raspadao radnik pripadnik URS — a koji se krije u susjednim šumama. Potraga bezuspješna.

VZZ V. t. 7-1941.

(1 list)

74.

1941 juli 14 Zagreb

Državni tajnik Kvaternik pod br. 294 javlja u vezi s alarmantnim vijestima raširenim od londonske radiostanice, da bi među ostalim dne 15. jula imali u državi izbiti neredi i pobune, stoga sve potrebno poduzeti, sav upravni aparat držati u stanju pripravnosti te o najmanjem sumnjivom kretanju u tom pravcu hitno izvijestiti Ravnateljstvo za javni red i sigurnost.

Na poledini brzjava je zabilježeno kojim područnim vlastima je naređenje dostavljeno.

VZD Pres. 1093/1941

(1 list)

75.

1941 juli 15 Zadar

Komanda 107. legije crnih košulja izvješćuje da su ustaše ubili ženu inženjera Gerbina, direktora runika fosfata u Erveniku Donjem. Ing. Gerbin je uhapšen, a kuća opljačkana.

Misc. 35 13

(1 list)

76.

1941 juli 15 Zlatar

Kotarska oblast u Zlataru obavještava da su dana 13. jula 1941. ujutro pronađeni komunistički leci u Orehovici općine Mače, kod crkve, i to na hrvatskom jeziku pod naslovom »Proleter i svih zemalja ujedinite se« i na njemačkom jeziku pod naslovom »Soldaten der Deutschen Armee«.

VZZ V. t. 8-1941

(1 list)

77.

1941 juli 16 Gacko

Kotarski predstojnik u Gackom pod br. Pov. 95/41 upućuje velikom županu velike župe Dubrave ovaj brzjav: »Izvještavate se da sutra dana 17. srpnja talijanske trupe napuštaju mjesta Gacko, Avtovac i Zbornu Gomilu kotara gatačkog«.

VZD Pres. 534/1941

(1 list)

78.

1941 juli 16 Lepoglava

Ravnateljstvo kaznenog zavoda Lepoglava dostavlja spis interniranih lica u Kerestincu poslije 11. aprila 1941. a dopremljenih u kaznionu u Lepoglavu 15. IV 1941. od Redarstvenog ravnateljstva u Zagrebu. Iz internacije je odvela redarstvena straža 7 židovki i 1 pravoslavnu komunistkinju i 8 muškaraca komunista — pravoslavaca.

VZZ 32/1941.

(2 lista)

79.

1941 juli 16 Slavonski Brod

Gradsko poglavarstvo u Sl. Brodu. Tekst za oglas u kojem se pozivaju svi Židovi i sve osobe koje se u smislu toč. 3 Zakon. odredbe o rasnoj pripadnosti od 30. IV 1941. smatraju kao Židovi, a nastanjeni su u Sl. Brodu, da u roku od 24 sata predaju Gradskom poglavarstvu svoje kino-aparate i foto-aparate i kino-projektore pod prijetnjom zakonskih posljedica.

RP-NOR 1/159 br. 3445/41 od 16. VII 1941.

(1 list)

80.

1941 juli 17 Zagreb

Ravnateljstvo za javni red i sigurnost u Zagrebu upućuje svim velikim župama i redarstvenim ravnateljstvima u Zagrebu, Banjoj Luci i Sarajevu tjeralicu u kojoj se traži poznati komunista Miroslav Filipović sin Mate iz Bijeljine.

VZD Pres. 572/1941

(1 list)

81.

1941 juli 19 Zagreb

Zatražen izvještaj od Ravnateljstva ustaškog redarstva u Zagrebu u kome stepenu se nalazi postupak protiv Kuglera Bojana, honor. službenika Ekonomskog instituta u Zagrebu, koji je 12. jula odveden od ustaškog redarstva. — O istom predmetu upućuje 25. jula dopis ravnatelj Ekonomskog instituta u Zagrebu Ministarstvu za obrt, veleobrt i trgovinu NDH s nadopunom da je supruga Kugler Bojana izjavila da je njezin muž uhapšen 12. jula od Ustaškog redarstva iz nepoznatih razloga.

Prilog: dostavnica.

MOVT pov. 559/41

(4 lista)

82.

1941 juli 19 Ljubinje

Kotarski predstojnik u Ljubinju pod br. 711/41 upućuje velikom županu velike župe Dubrave ovaj brzoglav: »Iako je protekao rok za predaju oružja po proglasu broj 630 Z. P. 1941, srpski odmetnici i nadalje oruđem iz planina vrše prepade i odvođe ljude. Civilna vlast nemoguća da uspostavi red. Molim za intervenciju kod vojnih vlasti da se oružanom silom pobuna uguši«.

VZD Pres. 585/1941

(1 list)

83.

1941 juli 19 Zagreb

E. Kvaternik bez broja upućuje Velikoj župi Dubravi ovaj brzojav: »Smjesta staviti u stupanj najveće spremne cjelokupni državni aparat: pošte, brzojav, redarstvo, oružništvo, ustaške postrojbe, zamoliti zapovjednika vojnih jedinica da i oni sa svoje strane naredi najveću spremu«.

VŽD Pres. 609/1941

(1 list)

84.

1941 juli 21 Krapina

Ustaški logor Krapina zahtijeva postupak po zakonu protiv Šoštarića Dragutina, Cvrtila Adama, Jagušića Dragutina, Hlevnjaka Izidora i Jagušića Valenta, svih iz Lužana, jer je kod njih ustaša Buzina Stjepan iz Jesenja Gornjeg pronašao lovačke puške dvocijevke.

K o K 3273/1941

(1 list)

85.

1941 juli 21 Varaždin

Polavarstvo sl. i kr. grada Varaždina izdaje Miri Birovljev potvrdu da je predala kod istog Poglavarstva prijavu o svome prijelazu iz grkoistočne na rimokatoličku vjeroispovijest sa svojim sinom, a u smislu zakonske odredbe o prijelazu s jedne vjere na drugu.

AGV, spisi I-1, 12348/1941

(2 lista)

86.

1941 juli 22 Zagreb

Ravnateljstvo za javni red i sigurnost pod br. 11022—II—1941. upućuje svim velikim župama i redarstvenim ravnateljstvima u Zagrebu, Banjoj Luci i Sarajevu tjeralicu Kotarske oblasti Karlovac Prs 74 od 15. VII 1941. za Antonom Pučkom radi komunizma i komunističke agitacije.

Tjeralica je 24. VII 1941. upućena od Velike župe Dubrave svim područnim političkim vlastima.

VŽD 717/1941

(1 list)

87.

1941 juli 22 Zagreb

Ravnateljstvo za javni red i sigurnost u Zagrebu pod br. 11243—II—1941. upućuje svim velikim župama i redarstvenim ravnateljstvima u Zagrebu, Banjoj Luci i Sarajevu tjeralicu Ravnateljstva za javni red i sigurnost kod Velike župe Gora Prs br. 107 za Janekovićem Nikolom, koga potražuje radi sumnje komunizma.

Tjeralica je 24. VII 1941. upućena od Velike župe Dubrave svim političkim vlastima.

VŽD 718/1941

(1 list)

88.

1941 juli 22 Zagreb

Ravnateljstvo za javni red i sigurnost pod br. 11561—II—1941. upućuje svim velikim župama i redarstvenim ravnateljstvima u Zagrebu, Banjoj Luci i Sarajevu tjeralicu za zatvorenicima koji su u noći između 12. i 13. srpnja 1941. pobjegli iz sudskog zatvora u Makarskoj, a to su: 1) Šutić Miljenko, 2) Milošević Stipe, 3) Tavra Anton, 4) Drviš Karmelo, 5) Andrijašević Anton, 6) Rubeša Ivo. Svi su poznati komunisti, a većina od njih je i kažnjena radi komunizma.

Tjeralica je 24. VII 1941. upućena od Velike župe Dubrave svim područnim političkim vlastima.

VŽD 719/1941

(1 list)

89.

1941 juli 23 Klotijevac

Zapovjedništvo vojne krajine u Sarajevu podnosi izvještaj zapovjednika razdjela financ. straže u Klotijevcu, koji je obilazio »graničnu liniju« u pravcu Skelana i tom prilikom saznao da se sprema prebacivanje »četnika« preko Drine u Bosnu. Stanovništvo je zabrinuto, boji se represalija. 20. jula »četnici« su primijećeni, i to u grupi od 33 čovjeka dobro naoružana, kako se kreću prema području sela Luka. Za njima je upućena potjera. Nadalje se opširno obrazlaže koje bi mjere trebalo poduzeti da se spriječi prodor »četnika«.

DR taj. br. 153

(2 lista)

90.

1941 juli 24 Klotijevac

Razdjel financijske straže u Klotijevcu dostavlja detaljan izvještaj o napadu »četnika« na selo Ljeskovik, kotar Srebrenica. Stanovništvo je napustilo svoje kuće, nakon napada »četnici« su se povukli u planine. Sprečavanje ovakvih akcija je otežano, jer nema dovoljno ljudi koji bi mogli osigurati dugačku »graničnu liniju na Drini«.

DR taj. br. 138 i 145

(2 lista)

91.

1941 juli 24 Trebinje

Kotarska oblast u Trebinju pod br. 7533/41 upućuje Velikoj župi Dubravi izvještaj o predvođenju Sikinić Spasoja iz Trebinja sudiji prijekog suda u Trebinju, kao i krivičnu prijavu Oružničke postaje u Trebinju br. 366 od 22. VII 1941. protiv njega, te opis djela. Sikinić Spasoje je osumnjičen da je ubijao, palio, mučio, unakazivao i progonio narod u selu Strugama. Sikinić Spasoje ne priznaje da je ubio Dragović Pera i Iliju, da im je rezaao uši i nos, mrevario i zlostavljao, niti da je progonio ženske. Kaže da su to radili drugi od kojih poimence nabroja 11 njih i koji su imali naređenje od svojih pretpostavljenih da sve što nađu u katoličkim kućama živo ubijaju, pljačkaju i pale, što su zaista i činili.

VŽD Pres. 897/1941

(1 list)

92.

1941 juli 24 Ludbreg

Molba roditelja Mađarić Vlade, stud. filozofije, komuniste, velikom županu velike župe Zagorje, kojom mole da se Mađarić Vlado pusti na slobodu iz internacije u Kaznenom zavodu Lepoglavi. Prema podacima ustaškog povjerenika za kotar Ludbreg Mađarić Vlado bio je funkcioner studentskog udruženja »Svijetlost«. Školske godine 1939/40. raspačavao je komunistički list »Novi student« i istoga dana učestvovao u obračunavanju između »nacionalista« i komunisti. 31. VIII 1940. Mađarić Vlado i Stjepan Kučić postaju vođe seljačke zaštite, iako su obojica ideološki izgrađeni komunisti. Ustaški stan u Ludbregu odbija molu roditelja V. M. i predlaže da se »dok crveni ruju, ne pusti Vlado Mađarić kući«.

Prilozi: Dopis Ustaškom stožeru od 7. VI 1941.

2. Zapisnik Vlade Mađarića od 20. X 1938.

3. Zapisnik Slavka Margića od 20. X 1938.

4. Leci koji su nađeni prilikom premetačine kod Vlade Mađarića.

a) Hrvatskoj javnosti — Istina o događajima u hrvatskom sveučilištu.

7) Kolege i kolegice!

VŽZ 1180/1941

(7 listova)

93.

1941 juli 25 Trebinje

Kotarski predstojnik u Trebinju pod br. pres. 1064/41. upućuje velikoj župi Dubravi izvještaj o miniranju putova i mostova, koje su izvršili »Crnogorci u suradnji izbjeglica Srba«. Među ostalim imenima spominje se ime Vlade Šegrtta iz općine Lastve. Utvrđeno je da su oni prešli »crnogorskim komunistima«.

VŽD Pres. 380/1941

(1 list)

94.

1941 juli 26 Sarajevo

Zapovjedništvo vojne krajine u Sarajevu izvještava o napadaju »četnika« 22. VII 1941. kod sela Radove na službenike financ. razdjela Luka, koje su uhvatili, razoružali i nakon opširnog saslušanja pustili.

DR taj. br. 154

(2 lista)

95.

1941 juli 26 Sarajevo

Zapovjedništvo Vojne krajine pod V. t. br. 85/41 izvještava Zapovjedništvo Jadranskog divizijskog područja u Mostaru o dolasku u Sarajevo jedne velike deputacije iz kotara Ljubinja. Deputacija je navodno molila zaštitu stanovništva protiv »pobunjenika«, koji nadvladavaju. Budući da kotar Ljubinje ne spada u Vojnu krajinu, to se stvar ustupa Zapovjedništvu Jadranskog divizijskog područja u Mostaru na dalji postupak. To zapovjedništvo traži izvještaj od Velike župe Dubrave u Dubrovniku, koja označava »pobunjenike« kao »četnike« i »komuniste«.

VŽD pres. 844/1941

(3 lista)

96.

1941 juli 29 Slavonski Brod

Gradsko poglavarstvo u Sl. Brodu; Tekst za oglas kojim se upozoravaju svi poslodavci da više ne treba ustezati patrijaršijski prirrez službenicima grčko-istočne vjeroispovjesti.

Gradsko poglavarstvo br. 4066/41 od 29. VII. 1941. — Hist. arhiv u Sl. Brodu

97.

1941 juli 30 Bihac

Velika župa Krbava i Psat pod br. Pres. 171/41 upućuje Redarstvenom ravnateljstvu u Zagrebu i svim velikim župama tjeralicu, zbog sumnje širenja komunizma, za ovim licima: 1) Antonom Horvatom, 2) Munibom Muranovićem, 3) Slavkom Odićem.

Tjeralica je 8. VIII 1941. upućena od Velike župe Dubrave svim područnim vlastima.

VŽD 115/1941

(1 list)

98.

1941 juli 30 Zadar

Prefektura u Zadru brzojavno izvješćuje da je komunista Puca Josip pok. Petra mehaničar iz Braća, poslije saslušanja u Šibeniku, pri pokušaju bijega ili samoubijstva skočio niz otvor stepeništa s visine drugog kata i teško se ozlijedio. Optužen je propagirao komunizam u redovima talijanskih vojnika.

Prilozi: 1) Zapisnik o saslušanju. — 2) Brzojavna obavijest o smrti Puca. — 3) Izvještaj o talijanskom vojniku koji je izdao Puca.

Misc 25, 13. VI.

(10 listova)

99.

1941 august 1 Ljubinje

Kotarski predstojnik u Ljubinju pod br. 1029/41 upućuje velikom županu velike župe Dubrava ovaj brzojav: »Noću između 31. srpnja i 1. kolovoza između željezničke postaje Ravno i Poljica kotara Ljubinje raskinuta je na više mjesta željeznička pruga i telefonska željeznička linija, kao i poštanska linija na putu prema Ljubinju od četnika. Željeznički saobraćaj prekinut. Popravljanja se počela vršiti, ali četnici napadaju puškama i ometaju rad. Ustaše i neki dio vojske nalaze se u akciji. Potrebno je što jače i hitnije pojačanje vojske radi osiguranja i čišćenja«.

VŽD Pres. 882/1941

(1 list)

100.

1941 august 1 Ljubinje

Kotarski predstojnik u Ljubinju pod br. 1027/41 upućuje velikom županu velike župe Dubrave ovaj brzojav: »Noću između 31. srpnja i prvog kolovoza četnici su razrušili eksplozivom put Ljubinje-Popovo-Trebinje, i to na daljini od 4 kilometra od Ljubinja. Pored toga na pomenuti put četnici su

stavili barikade i prekinuli telefonske i telegrafske veze između Ljubinja-Veličana-Trebinja te Ljubinja i Ravnog. Isto tako četnici su eksplozivom oštetili put Ljubinje-Žabica-Neum-Kula-Begović-Kula-Trebinje. Kretanje vojske tim putevima onemogućeno.

VŽD Pres. 882/1941.

(1 list)

101.

1941 august 3 Ugljevik

Ravnateljstvo rudnika Ugljevik izvještava da su pored Jeglića, Golje, Kostića i Miloševića uhapšeni u noći između 1. i 2. kolovoza radnici i službenici: Gašić Svetozar, Begojev Lazar, Milošević Ljubomir, Dimić Jovan, Mičić Miloš, Delić Milan, Aljuška Cvjetko. Hapšenje izvršio tabornik ustaškog tabora Zabrđe — Ugljevik Šmadiš, a po nalogu logornika logora Bijeljine Pašić Muratbega. Uhapšeni odvedeni u Bijeljinu, odakle su otpremljeni u koncentracione logore. — Traži da se upute stručni radnici koji će zamijeniti uhapšene.

MŠR pov. 282 i 290

102.

1941 august 4 Ljubija

Rudnik Ljubija izvještava da je redovan rad na rudniku obustavljen zbog izvanrednih prilika u najbližoj okolini rudnika. Otpočeli su »neredi« u selima oko Drvara, a i u nekim drugim mjestima; 26. jula ubijen bojnič prijedorske bojne; 30. jula izbio nered u Budimlić-Japri; pruga od Prijedora prema Sunji prekinuta — saobraćaj još nije uspostavljen. Također prekinut saobraćaj na Šipadovoj željeznici.

MŠR pov. 287

(1 list)

103.

1941 august 4 Čapljina

Kotarski predstojnik u Čapljini pod taj. br. 89/41 upućuje Velikoj župi Dubravi ovaj brzopjav: »Danas oko 12 sati bilo je predvedeno vagonom 28 četnika iz Trebinja u Čapljinu, među kojima je bio i jedan kapetan. Prigodom otvaranja vagona na željezničkoj stanici napali su isti čuvara ustašu, odnijeli mu pušku i neki se dali u bjegstvo. Okolni su ustaše otvorili (sic) na bježeće i na one u vagonu te ih sve poubijali«.

VŽD Pres. 926/1941

(1 list)

104.

1941 august 4 Ljubinje

Kotarski predstojnik u Ljubinju pod br. 1087/41 upućuje velikom županu velike župe Dubrave ovaj brzopjav: »Izvještavam da su seljani sela Žabica neki dio seljana sela Grablja i Kruševice iselili se u Ljubinje. Potrebno je da vojska osigura pomenuta sela i pučanstvo vrati njihovim domovima. U Ljubinju nemaju gdje da se smjeste«.

VŽD Pres. 947/1941

(1 list)

105.

1941 august 4 Ljubinje

Kotarski predstojnik u Ljubinju pod br. 1092/41 dostavlja Velikoj župi Dubravi izvještaj Oružničke postaje u Ravnom br. 332/41 od 2. kolovoza 1941. Oružnička postaja izvještava o atentatu na željezničku prugu između Zavale i Grmljana i prekinuću poštanske telefonske linije između pošte Ravno, Ljubinje i Veličani. Traži se da vojska osigurava prugu.

VŽD Pres. 999/1941

(1 list)

106.

1941 august 4 Ljubinje

Kotarska oblast u Ljubinju pod br. 1089 upućuje velikom županu velike župe Dubrave ovaj brzojav: »Noću između 3—4. kolovoza ove godine četnici su na daljini od 4 kilometra od Ljubinja prokopali put Ljubinje-Stolac i stavili kamene barikade na isti. U 23 sata iste noći napala je jedna četa četnika na dva kamiona koja su se vraćala iz Stoca za Ljubinje i tom prilikom ranili jedno lice, a jedan kamion onesposobili za put skinuvši mu gume točkove i izvrnuvši ga. Presjekli su 12 telegrafskih stupova na liniji Ljubinje-Stolac i tako prekinuli telegrafsku telefonsku vezu na toj liniji. Put je prokrčen, a telefonska veza nastoji se uspostaviti. Vojska obezbjeđuje put«.

VŽD Pres. 927/1941

(1 list)

107.

1941 august 5 Dubrovnik

Krilno zapovjedništvo u Dubrovniku pod br. 1585 dostavlja velikom županu velike župe Dubrave ovaj brzojav br. 552 Oružničke postaje u Stocu: »Noću 3. na 4. kolovoza 1941. iz sela Poplata kotar Stolac oko 650 pravoslavnih članova napustili su 68 domova i odmetnuli u planinu Sitnicu kotar Ljubinje. Pismeno slijedi. Dostavljeno zaporuk Knin zapovod Metković Kotarskoj oblasti: Stolac«.

VŽD Pres. 953/1941

(1 list)

108.

1941 august 5 Ljubinje

Kotarski predstojnik u Ljubinju pod br. 1103/41 dostavlja velikom županu velike župe Dubrave izvještaj Oružničke postaje u Ljubinju br. 407/41 od 5. VIII 1941. Oružnička postaja izvještava o prekinuću telefonske veze Trebinje-Ljubinje udaljeno od Ljubinja 5 km u pravcu Trebinja i o miniranju ceste na istom mjestu. Dalje se izvještava o borbi između ustaša i »četnika«.

VŽD Pres. 1000/1941

(1 list)

109.

1941 august 6 Varaždin

Poglavarstvo sl. i kr. grada Varaždina prima od Velike župe Zagorje nalog da se Srbi, Židovi i komunisti pritvore i otpreme u sabirališta.

AGV, spisi 1-5 85/1941

110.

1941 august 9 Livno

Povjereništvo financijalne straže u Livnu dostavlja izvještaj o naredbi Zapovjedništva južnog sektora u Sinju koja se odnosi na mjere koje se poduzimaju povodom pobuna koje su počele koncem jula 1941. u Bosni i sjevernoj Dalmaciji. Sve oružane formacije stavljaju se pod vojno zapovjedništvo južnog sektora u Sinju, predviđaju se i »naoružane narodne formacije«, daju se upute o načinu rada, a posebno se predviđaju represalije koje se sastoje u uzimanju taoca, stoke, hrane i uništavanju sela. Posebno se javlja da su »pobunjenici« zauzeli Glamoč i zaplijenili inventar tamošnjeg razdjela financ. straže.

DR taj. br. 246

(2 lista)

111.

1941 august 9 Sarajevo

Zapovjedništvo vojne krajine u Sarajevu izvještava da je zapovjednik financ. straže u Milićima uzet u vojsku, a razdjel zbog napada »četnika« napušten. Odredi domobranstva upućeni u kotar Vlasenicu i Srebrenicu.

DR taj. br. 228

(1 list)

112.

1941 august 9 Sušak

XII bataljon CC. RR. — Mobilitato — izvještava o radio emisiji iz Londona od 10. VII o ustanku u svim okupiranim zemljama, a slijedećih dana pozivala je također Hrvate da budu spremni za početak ustanka, tj. 20. VII. Ujedno izvještava o pokušaju bijega uhapšenih 80 komunista u Kerestincu i o diverzantskim akcijama komunista.

Prilog: Izvještaj.

RP II-16-15, br. 4151

(3 lista)

113.

1941 august 9 Zagreb

Ravnatelj za prehranu izvještava da učestali štrajkovi i bojkoti u Sisku i Brodu ugrožavaju redovni promet, pa je potrebno da Ministarstvo udružbe pošalje svog izaslanika, koji će upozoriti Upravu hrvatskog radničkog saveza da će svi radnici u slučaju ponovnog neposluha ili ponovnog bojkota biti pozvani na oružanu vježbu da bi radili na utovaru i pretovaru robe.

DGP — zapisnici sjednica

(5 listova)

114.

1941 august 9 Zagreb

Državno ravnateljstvo za gospodarsku ponovu imenovat će u svoje odboje i Nijemce koje predloži vodstvo njemačke narodne skupine, ako ih u pojedinim mjestima ima bar 25% kao n. pr. u Osijeku, Rumi itd.

DGP — zapisnici sjednica

(5 listova)

115.

1941 august 10 Bileća

Kotarski predstojnik pod T. br. 58/41 dostavlja velikom županu primjerek izvještaja koji je uputio Ravnateljstvu za javni red i sigurnost u Zagrebu. U izvještaju se kaže da se je spontani bijeg Srba iz svojih domova, odnosno njihovo odmetnuće od vlasti, koje je u prvi mah izazvano strahom za život, pretvorilo u organizirani oružani ustanak i otpor. Zbog agitacije komunista iz Crne Gore stanje u kotaru Bileća je uglavnom isto. Komunistička propaganda, iskorištavajući otpor i odmetnuće Srba, jako se razvila ne samo u kotaru bilečkom nego i u susjednim kotarima. Među pobunjenicima ne vlada potpuna sloga, jer su neki od njih, većinom stariji, pristalice bivše Jugoslavije, a manji dio je pao pod utjecaj komunista pa su potpuno promijenili taktiku i svoj rad.

Dok su se pobunjenici prije izgovarali da su pobjegli u planine samo od straha od naoružanih ustaša, odnosno muslimana-Hrvata, sada kažu da im je glavni cilj otjerati upravu Nezavisne Države Hrvatske, a u tu svrhu pozivaju u pomoć i muslimane. Izdaju letke koji se raspačavaju među muslimanima i u kojima ih pozivaju na zajedničku borbu. U izvještaju se spominju dva đaka muslimana koji su prebjegli pobunjenicima.

Prilozi:

a) **Bez datuma**

Prijepis letka

Dva letka u prijepisu (jedan letak od ustaških vlasti ovjeren, bez datuma). U jednom Vodstvo-oslobodilačkog pokreta u Hercegovini, a u drugom Odbor prijatelja čovječanstva poziva muslimane da im se pridruže. U jednom se letku spominje oslobodilačka radničko-seljačka Crvena armija, koja se nalazi pred pohodom da pomogne borbu potlačenih naroda u Evropi.

b) **1941. august 25. Dubrovnik**

Koncept popratnog akta

Veliki župan upućuje zapovjedniku divizije »Marche« u Dubrovniku letak, s naznakom da je uhvaćen u Hercegovini, a širen od pobunjenika komunista.

c) **1941. august 27. Dubrovnik**

Koncept popratnog akta

Veliki župan upućuje izvještaj kotarskog predstojnika u Bileći posebnom opunomoćeniku poglavnika podmaršalu Laksi u Mostar.

d) **1941. august 28. Dubrovnik**

Akt

Komandant divizije »Marche« na talijanskom jeziku zahvaljuje velikom županu na pismu koje radi o borbi protiv komunista.

VŽD Pres. 1259/1941

(7 listova)

116.

1941 august 10 Lovrinac

Financijski razdjel u Lovincu brzojavlja da su službenici sudjelovali u potjeri za »četnicima« i da su se 8. i 9. augusta borili sa »četnicima« kod mjesta Gornja i Donja Ploča i Kik.

DR taj. br. 211

(1 list)

117.

1941 august 10 Ljubinja

Kotarski predstojnik pod taj. br. 81/41 izvještava velikog župana o situaciji na teritoriju kotara ljubinjanskog i o raspoloženju »srpskog dijela naroda« da se bori za komunistički poredak.

Prijepis izvještaja je dostavljen 18. VIII 1941. pod br. Pres. Velike župe Dubrave 1055/41 podmaršalu Laksi u Sarajevo.

VŽD Pres. 1055/1941

(1 list)

118.

1941 august 11 Ravno

Zapovjednik Oružničke postaje u Ravnom pod brojem 399 izvještava velikog župana o napadaju »odmetnika« na dva čuvara pruge na području postaje Dobromani. Odmetnici su im oteli državne i privatne stvari. Na mjestu gdje su napadnuti bilo je 20 odmetnika, dok su u šumi primjetili još oko 200 odmetnika, naoružanih raznim oružjem.

U produženju 15. VIII 1941. zabilježen je koncept popratnog akta kojim je gornji izvještaj poslat podmaršalu Laksi u Mostar.

VŽD 1103/1941

(1 list)

119.

1941 august 11 Slavonska Požega

Državno tužništvo u Sl. Požegi izvješćuje u predmetu protiv Marković Eve, seljakinje iz Vetova, stare 63 godine. Prema prijavi okrivljena je sumnjiva da je nosila hranu nepoznatim ljudima u šumi kod Granja. Predmet ustupljen državnom tužitelju kod Pokretnog prijednog suda u Zagrebu.

DNZ, Kns 1054-1941/1 od 14. VIII 1941.

(1 list)

120.

1941 august 12 Mostar

Velika župa Hum u Mostaru pod br. Pres. 238/41 dostavlja velikom županu velike župe Dubrave tjeralicu Kotarske oblasti u Nevesinju br. Pres. 50/41 za odbjegli: 1) Hidom Bašagićem, studentom agronomije, 2) Šefkom Pašićem, studentom šumarstva, 3) Alijom Kazazićem, svršenim đakom VIII

razreda gimnazije i 4) Abdurezakom Pašićem, postolarom, koji su se između 10. i 23. srpnja 1941. udaljili iz varošice Nevesinja, a traže se jer su po varošici Nevesinje među omladinom širili komunističke ideje.

VŽD Pres. 1137/1941

(1 list)

121.

1941 august 12 Stolac

Kotarski predstojnik u Stocu pod taj. br. 134/41 dostavlja velikom županu velike župe Dubrave izvještaj upućen Ravnateljstvu za javni red i sigurnost u Zagrebu o napadaju na vojnički transport na putu Stolac-Berko-vići. U izvještaju se dalje kaže da situacija u kotaru u pogledu sigurnosti postaje danomice sve težom.

VŽD Pres. 1102/1941

(1 list)

122.

1941 august 12 Dobrljin

Rudarsko satništvo u Sarajevu dostavlja izvještaj rudnika »Doberlin d. d.« u Lješljanima o stanju na rudniku: »četničko-komunistički ustanak« proširio se i u ovom kotaru; rudnik u Lješljanima napadnut 31. jula; tabornik Zamalo i ravnatelj rudnika ing. Perat organizovali su otpor; zatražena pomoć i municija nisu stigla; dalja borba nije bila moguća, te se povukli prema Dobrljinu. Pri povlačenju došlo do borbe; poginuo tabornik Zamalo. Napadači uništili u Lješljanima rezervnu električnu centralu; zgradu skladišta i koncelarije zapalili; na žičari zapaljen prvi španung i uništen električni i telefonski vod. Poslato pojačanje od 2 voda hrv. legionara razbježalo se i povratilo u Dobrljin. Teren između Dobrljina i Lješljana kao i prema Svodni i Blagaju pun je »naoružanih buntovnika«, koji raspolažu strojnim puškama, vojničkim oružjem i većom količinom ekrazita. U rudniku Lješljani u jami nije proradila ni jedna sisaljka, ventilator ili bilo koji stroj — nakon pokušaja da se uspostavi električni vod — radnike je vojska napala i odbacila — rad se ne može nastaviti dok se cijeli teren ne očisti. Više puta zatražena pomoć od nadležnih, ali do danas nekog efikasnog čišćenja i zaštite nema.

Prilog: Prijepis izvještaja i dopisa rudarskog satništva.

MŠR br. 323/4

(3 lista)

123.

1941 august 12 Metković

Kotarski predstojnik u Metkoviću pod br. 217 brzojavno izvještava Veliku župu Dubravu da ustaše sa područja kotareva Stoca i Čapljine neprestano prijete pokoljem stanovnicima sela Glušci, koje se nalazi u kotaru Metković.

VŽD V. t. 35-37/1941

(1 list)

124.

1941 august 12 Stolac

Kotarski predstojnik pod Taj. br. 133/41 šalje velikom županu prijepis izvještaja koji je upućen Ravnateljstvu za javni red i sigurnost u Zagrebu. U izvještaju se spominju imena uhapšenih omladinaca, koji su trebali organizirati skupa s »odmetnicima« u kotarima Stocu, Ljubinj, Trebinju, Bileći i tri kotara granična s Crnom Gorom »ustanak«. U tom ustanku trebalo je da istodobno dođe do navale na Stolac, Ljubinje, Trebinje, Bileća i Gacko, dok bi odmetnici iz Nevesinja trebali navaliti na Mostar, u kome bi mjesni urotnici u dogovoru s nekoliko »talijanskih« vojnika bacili u zrak sve važnije objekte vojničke, ustaške i građanske. Od strane odmetnika na planinama čuju se pjesme u kojima se slavi Rusija.

Na poleđini se nalazi pod datumom 15. VIII 1941. koncept popratnog akta kojim se gornji izvještaj upućuje podmaršalu Laksi u Mostar.

VŽD Pres. 1101/1941

(3 lista)

125.

1941 august 12 Varaždin

Kotarska oblast u Varaždinu izvještava o pritvaranju i otpremanju u zbirališta Srba i Židova i komunista, i to: Vinka Borovca, Benčeka Petra, Šalamona Đure, Peršija Mate, Žitnjaka Dragutina, Selca Franje, Lipovca Petra, i Kuhara Đure, koji su uhapšeni na temelju popisa lica »sklonih komunizmu«.

VŽZ 2354/1941.

(1 list)

126.

1941 august 13 Senj

Velika župa Vinodol i Podgorje pod br. T. 20/1941. upućuje svim velikim župama, Redarstvenom ravnateljstvu u Zagrebu i kotarskim oblastima na svom području tjeralicu za Jurčićem Rafaelom, đakom VIII razreda gimnazije, koji se potražuje zbog komunističke propagande.

VŽD Pres. 1142/1941

(1 list)

127.

1941 august 13 Sarajevo

Velika župa Vrhbosna pod Pres. br. 332/41 dostavlja svim velikim župama, svim područnim kotarskim oblastima, kotarskim ispostavama i Redarstvenom ravnateljstvu u Sarajevu tjeralicu Oružničke postaje Ozren pod br. 658 od 7. VIII 1941. za ovim licima: 1) Neškovićem Ljubom, 2) Neškovićem Jeremijom, 3) Komljenovićem Ristom.

Gore navedeni udaljili su se od svojih kuća, prema izjavi njihovih roditelja, iz bojazni od ustaša.

Tjeratica je upućena 21. VIII od Velike župe Dubrave svim područnim političkim vlastima.

VŽD 280/1941

(1 list)

128.

1941 august 14 Ljubinje

Kotarska oblast dostavlja Velikoj župi Dubrava izvještaj Općinskog poglavarstva u Ravnom od 11. VIII 1941. u kojem se opisuje napad ustaša na selo Čavaš. Ustaše su 116 Srba »poubijali i strpali u jednu provaliju tik sela«. Poubijani se »nikad nijesu odmetali nego trajno bili kod svoje kuće«.

Imovina pobijenih će vjerojatno biti zarobljena.

VŽD Pres. 1145/1941.

(1 list)

129.

1941 august 14 Stolac

Kotarska oblast u Stocu pod t. br. 141/41. upućuje Velikoj župi Dubravi ovaj brzozjav: »Jutros prije zore napadnuto pušćanom vatrom selo Ljubljence i tom prigodom zapaljene dvije kuće. Danas u 15 sati na putu Stolac-Berkovići sa Hrguda napadnut pušćanom vatrom vojnički transport na udaljenosti 2 kilometra od grada Stoca. Tom prigodom napadnuta pušćanom vatrom električna centrala«.

VŽD Pres. 1115/1941.

(1 list)

130.

1941 august 14 Ston

Oružnička postaja u Stonu pod taj. br. 653 upućuje Kotarskoj oblasti u Dubrovniku izvještaj o općoj političkoj situaciji. U točki pod a) posebno spominje u mjestu Stonu Mekišića Balda, studenta prava, »koji je od naslova označen kao sumnjiv komunizmu, te je pod stalnim nadzorom diskretnim oružništva ove postaje«.

KPD fasc. 1941/II ad 5122/1941.

(10 listova)

131.

1941 august 16 Koprivnica

Državna ženska pučka škola u Koprivnici moli u ime djece iste škole Gradsko poglavarstvo u mjestu za dodjelu predmeta židovske imovine posebno dječje obuće, odjeće i rublja, koji bi se besplatno darovali siromašnim učenicima. Time bi se, tvrdi ravnateljica, »otrla mnoga suza s lica malih, golih i bosih sirotica, a djeca bi od malena naučila ljubiti i poštovati svoju krasnu nezavisnu domovinu i njezino dično vodstvo«.

G P K b. b. od 8. XI 1941.

(2 lista)

132.

1941 august 16 Sarajevo

Financijalno ravnateljstvo u Sarajevu izvještava da su »veći odredi četnika i odmetnika« napali posljednjih dana kotareve Vlasenicu, Srebrenicu i Zvornik. Mjesto i kotar Vlasenicu osvojili »odmetnici i četnici«; također su zauzeli Drinjaču i Polom — Križine. Razbijeni razdjeli kotareva Vlasenice i Srebrenice povukli se u Zvornik.

DR taj. br. 251.

(1 list)

133.

1941 august 18 Kulen-Vakuf

Rizničko upraviteljstvo u Banjoj Luci šalje dopis Povjereništvu u Bihaću koje izvještava da je mjesto Donji Lapac zauzeto od »četničkih bandi« 29. VIII 1941. Službenici razdjela su se povukli u selo Borićevac zajedno s vojskom, a zatim u Kalen-Vakuf, gdje se i sada nalaze u borbi s »četničkim bandama«. Saobraćaj je prekinut, a jedan odred vojske se probio iz opsjednutog Kulen-Vakufa u Bihać. Pokušaj da se uspostavi brzojavna veza s Kulen-Vakufom, Drvarom, Bos. Grahovom i D. Lapcem nije uspio, a razdjeli Bos. Petrovac i Velika Kladuša još se ne javljaju. Stanje je normalno u razdjelima Korenice, Cazina i Bosanske Krupe.

DR taj. br. 514.

(2 lista)

134.

1941 august 18 Sarajevo

Zapovjedništvo vojne krajine u Sarajevu izvještava da su telefonske veze sa Zvornikom i Ugljevikom prekinute, da ista opasnost prijete Bijeljini. U razdjelu u Bijeljini zavedena stroga pripravnost od 11.—13. VIII, jer se pročulo da je preko Drine u blizini Bijeljine prebačeno oko 400 »komunista« iz Srbije; 13. VIII veza s Bijeljinom prekinuta. U selu Balatunu preduzete mjere sigurnosti.

DR taj. br. 254.

(2 lista)

135.

1941 august 18 Sarajevo

Financijski ravnateljstvo u Sarajevu javlja da su povjereništvo u Vlasenici i razdjel u Milićima razoreni od »četnika«; Drinjači prijete opasnost; došlo je do 2 okršaja u Kasabi, Zvornik je ugrožen. Borbe još uvijek traju, upućena su pojačanja.

DR taj. br. 255.

(1 list)

136.

1941 august 19 Ljubinje

Kotarski predstojnik u Ljubinju pod br. 145/41 dostavlja velikom županu velike župe Dubrave izvještaj Oružničke postaje u Ljubinju. T. br. 91/41 od 18. VIII 1941, o pokolju Srba u selu Čavšu. Puškomitraljezima je pokršeno 104 pravoslavna stanovnika iz sela Čavša, među njima većinom žene i djeca.

VŽD Pres. 1268/1941.

(1 list)

137.

1941 august 20 Zvornik

Zapovjednik razdjela Dragutin Bošnjak brzojavlja da su razdjeli Drinjača, Maljevica, Han-Bjelovac i Srebrenica osvojeni od četnika i zgrade nekih razdjela popaljene; »četnici kolju i ubijaju starješine«, službenici podnose ostavke.

DR taj. br. 244.

(1 list)

138.

1941 august 21 Mostar

Velika Župa Pokupje u Karlovcu pod br. 356 Pres. 1941. upuuje Velikoj župi tjeralicu Kotarske oblasti u Vojniću pod br. 3547—N.—1941. od 14. VIII 1941. za Vukićem Milošem zvanim »Drago« iz sela Cerovca, općine Tušilović, radi sumnje da je bacio bombu na poštanski ured u Tušiloviću u noći od 2. na 3. VIII 1941.

Tjeralica je 2. IX 1941. od Velike župe Dubrave upućena svim područnim političkim vlastima.

VŽD 510/1941.

(1 list)

139.

1941 august 21 Sarajevo

Financijsalno ravnateljstvo u Sarajevu javlja da je od »komunista i četnika« noću od 16. na 17. VIII napadnuta straža koja čuva most preko Save, kao i pošta u Bosanskoj Rači; čim je stigla pomoć iz Mitrovice i Balatuna, puškaranje je prestalo — teško je ranjen zapovjednik straže na mostu.

DR taj. br. 278.

(1 list)

140.

1941 august 21 Sarajevo

Zapovjedništvo vojne krajine Sarajevo izvještava da su »četnici« zauzeli mjesto Mihaljević — jedan službenik financ. straže zarobljen, 4 izgubljena, a 3 stigla u Zvornik. 14. VIII 1941. financijsalna straža sa vojskom branila Bratunac od »četnika«, a dana 18. VIII povukli se iz Bratunca.

DR taj. br. 269.

(1 list)

141.

1941 august 21 Sarajevo

Zapovjedništvo vojne krajine Sarajevo izvještava da je mjesto Polom-Križine zauzeto 13. VIII 1941. od »četnika«. Domobrani uz pomoć njemačke vojske nastoje uspostaviti red.

DR taj. br. 268.

(1 list)

142.

1941 august 21 Sarajevo

Zapovjedništvo vojne krajine Sarajevo obavještava da je mjesto Han-Bjelovac zauzeto od »četnika«. Razdjel se povukao u Zvornik. Borba između »odmetnika« i domobrana potpomognutih od njemačke vojske vodi se. Pripravnik Dujmović Miljenko zarobljen.

DR taj. br. 270.

(1 list)

143.

1941 august 22 Sarajevo

Povjereništvo financijalne straže u Vlasenici brzojavlja da je borba za Vlasenicu trajala 3—10. VIII 1941, kada je osvojena od »četnika«. Sve je uništeno, veze nisu uspostavljene.

DR taj. br. 261.

(1 list)

144.

1941 august 22 Trebinje

Zapovjedništvo oružničkog voda u Trebinju pod br. 795 izvještava Veliku župu Dubravu o »četničkoj« akciji o oštećivanju željezničke pruge oko postaje Popovo-Poljice u kotarskoj oblasti Trebinje.

VŽD Pres. 1302/1941.

(1 list)

145.

1941 august 23 Banja Luka

Velika župa Sana i Luka pod br. 732/41 dostavlja dvije fotografije Mladena Stojanovića, liječnika iz Prijedora, koji je pobjegao iz zatvora, a koji »odgovara za komunizam«. Za njim je Ustaški stožer za »Bosansku Hrvatsku« na dopis Kotarske oblasti u Prijedoru pod br. taj. 32/41 raspisao potragu.

Tjeralica je 2. IX 1941. upućena od strane Velike župe Dubrave svim podređenim političkim vlastima, a Župskom redarstvenom ravnateljstvu u Dubrovniku i Predstojništvu gradskog redarstva u Dubrovniku ustupljena je po jedna fotografija.

VŽD 523/1941.

(1 list)

146.

1941 august 23 Zagreb

Hrvatski državni muzej za umjetnost i obrt u Zagrebu pod V. T. br. 16/41 upućuje velikom županu velike župe Dubrave ovaj brzojav: »Prema zakonskoj odredbi poglavnika br. rin. 77—135 Z p 1941 te odredbama Ministarstva nastave broj 24325—1941 pov. 411/1941 izvolite odrediti da se iz svih grčko-istočnih crkava i crkvenih objekata vaše velike župe prije rušenja sprema na sigurno mjesto svi pokretni crkveni predmeti, ikonostas, ikone i ostali crkveni pribor. Izaslanici ministarstva doći će radi preuzeća tokom slijedećih dana.

VŽD Pres. 1275/1941.

(1 list)

147.

1941 august 23 Bijeljina

Financijski povjerenik u Bijeljini brzojavlja da je pripravnik Čemil Glavinić poginuo u Drinjači u borbi s »četnicima«.

DR taj. br. 282 i 290.

(1 list)

148.

1941 august 23 Mostar

Ovjerovljeni prijepis izvještaja kotarskog predstojnika u Metkoviću. U izvještaju se javlja da se u okolici sela Prebilovci kod Čapljine po raznim jamama i spiljama nalazi zatvoreno oko 80 muškaraca koji se svi nalaze u skrajnoj opasnosti da izginu od gladi. Taj zločin su izvršili ustaše.

VŽD V. t. 35—37/1941.

(1 list)

149.

1941 august 24 Ljubinje

Kotarski predstojnik u Ljubinju pod br. 1523/41 upućuje Velikoj župi Dubravi ovaj brzojav: »Zapovjednik postaje u Vahovicima (vjerojatno: Vlahovićima, op. red.) brzojavno danas dostavlja mi: Danas smo napadnuti, šalžite hitnu pomoć, također molimo tražite ih od Stoca. Pomoć zatražena od vojnih vlasti«.

VŽD Pres. 1284/1941.

(1 list)

150.

1941 august 24 Trebinje

Predstavka potpisana od 10 muslimana iz Trebinja upućena velikom županu radi hapšenja 13 omladinaca muslimana, među kojima ima najviše đaka omladinaca. Kotarski predstojnik je izjavio potpisnicima da je do hapšenja došlo na temelju naređenja iz Zagreba budući da su uhapšena lica nadena u nekom komunističkom spisku. Potpisnici najodlučnije odbijaju da bi njihovi sinovi i srodnici bili komunisti, na široko razložu kako i zašto je došlo do hapšenja te traže da uhapšeni budu pušteni na slobodu.

Na zadnjem listu je rukom zabilježeno da je telefonski zatražen izvještaj od Kotarske oblasti u Trebinju.

VŽD Pres. 1322/1941.

(2 lista)

151.

1941 august 24 Zagreb

Državni tajnik Kvaternik pod brojem 374 naređuje da se Stevo Popović i Bračić iz Zemuna kao vrlo opasni odmah uhite. Navodno se imaju sastati u Zemunu na dogovor sa ciljem razaranja važnih prometnih objekata. Nek se obavijeste sve područne vlasti.

Na poledini brzojava rukom je zabilježeno »svim kotarskim oblastima« uz datum 24. VIII 1941.

VŽD Pres. 1280/1941.

(1 list)

152.

1941 august 25 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu izvještava da su »četnici« 10. VIII zauzeli Vlasenicu te zaplijenili sav inventar Povjereništva financ.

straže. 15. VIII vojska NDH osvojila je ponovo Vlasenicu. Zapovjednik razdjela Luka sa nekoliko službenika povukao se u Žepu (kotar Rogatica). Saobraćajne veze Sarajevo-Vlasenica ometaju »četnici«.

DR taj. 291.

(1 list)

153.

1941 august 25 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu javlja da su mjesto Miruše osvojili »četnici«. Za sudbinu službenika toga financ. razdjela se ne zna.

DR taj. br. 292.

(1 list)

154.

1941 august 25 Sarajevo

Velika župa Vrhbosna pod br. 3699/41 upućuje svim velikim župama i područnim kotarskim oblastima i ispostavama tjeralicu za opasnim komunističkim propagatorom Ratkom Stanišićem.

Tjeralica je 11. IX 1941. od Velike župe Dubrave upućena svim područnim političkim vlastima.

VŽD 682/1941.

(4 lista)

155.

1941 august 25 Slavonska Požega

Državno tužništvo Sl. Požega izvješćuje o postupku protiv Vujasovića Nikole, iz Bodegraja (opć. Okučani), učenika VII razreda gimnazije, uhvaćenog 24. srpnja 1941. oko pola noći od ustaške potrole u selu Bobarama (kot. Pakrac).

DNZ, Kns 1092—1941/1 od 27. VIII 1941.

(1 list)

156.

1941 august 25 Slavonska Požega

Državno tužništvo Sl. Požega izvješćuje o prijavi oružničke postaje u Kutjevu protiv Djebića Marka, navodno poznatog kao komunističkog propagatora, te Milakovića Stjepana; oni su javno govorili, da će Hitler propasti i da će doskora doći ruski avioni.

DNZ, Kns 1096—1941/1 od 27. VIII 1941.

(1 list)

157.

1941 august 26 Stolac

Kotarska oblast u Stocu pod br. 3619 upućuje Velikoj župi Dubravi ovaj brzogov: »Prema dobivenim podacima od javnih organa 25. o. mj. četnici napali na selo Barkovići u velikoj masi. Tamošnju satniju vojske protjerali

prema kotaru Nevesinju. Pučanstvo muslimane zatvarali u kuće po 15 do 20 i poubijali bombama. Četnici napreduju prema selu Dabrici kotar Stolac. Ugrožena sela traže žurno pomoć jer prijete pogibija. Ravnateljstvo za javni red i sigurnost u Zagrebu obaviješteno. Osiguranje mira i reda prema raspoloživim mogućnostima poduzeto.

Na poleđini je rukom zapisano: Obaviještena Divizija i M. U. P.

VŽD Pres. 1308/1941.

(1 list)

158.

1941 august 26 Varaždin

Poglavarstvo sl. i kr. grada Varaždina izdaje »oglas« o nagradama za prikupljanje vojnog materijala i oružja, kao i dijelova oružja bivše jugoslavenske vojske. Okružnica Ministarstva hrvatskog domobranstva se odnosi i na sakriveno oružje i vojne predmete. Lica koji ih sada predadu neće biti kažnjena, ali poslije ove prilike će se najstrože postupati protiv takvih. Sve se predaje kod Gradskog poglavarstva ili kod Varaždinskog popunidbenog zapovjedništva.

AGV, spisi I—1 14557/1941.

(2 lista)

159.

1941 august 27 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu javlja da su cio razdjel financ. straže u Gračanici »četnici« zarobili, a oružje zaplijenili.

DR taj. br. 303.

(1 list)

160.

1941 august 27 Sarajevo

Zapovjedništvo Vojne krajine u Sarajevu šalje izvještaj p. prigljednika financ. razdjela iz Luke o kretanju »četnika« na tom području. »Četnici« su zauzeli 18. i 19. Srebrenicu, blokirali putove, podigli barikade, porušili mostove i uspostavili svoju vlast. Njega i neke druge stanovnike Luke su pozvali da predaju oružje. Seljaci ne vjeruju u uspjeh otpora »četnicima«. Potrebno je pojačanje i osiguranje, jer su sela u predjelu planine Igrišnik, Stubička Planina, Sušica i Crni Vrh, »četnička«.

DR taj. br. 302.

(1 list)

161.

1941 august 27 Stolac

Povjereništvo financijske straže u Stocu javlja da su »četnici« 25. VIII zauzeli Berkoviće — sudbina službenika tog financ. razdjela je nepoznata.

DR taj. br. 283.

(1 list)

162.

1941 august 28 Sarajevo

Financijsalno ravnateljstvo u Sarajevu izvještava da se na području financ. razdjela u Rogatici ne može vršiti nikakova spoljna služba zbog »četničkih« akcija. Razdjel je u stalnoj pripravnosti.

DR taj. br. 305.

(1 list)

163.

1941 august 28 Sarajevo.

Financijsalno ravnateljstvo u Sarajevu javlja, da se razdjel financ. straže u Bataru povukao u Janju zbog napada »četnika«.

DR taj. br. 304.

(1 list)

164.

1941 august 28 Varaždin

Velika župa Zagorje pod br. 192 V. T. 1941. upućuje svim velikim župama, Redarstvenom ravnateljstvu u Zagrebu i Ravnateljstvu za javni red i sigurnosti u Zagrebu tjeralicu za Gabrielom Santom zbog sumnje komunističke propagande.

Tjeratica je 2. IX 1941. upućena od Velike župe Dubrave svim područnim političkim vlastima.

VŽD 515/1941.

(1 list)

165.

1941 august 29 Maglaj

Porezni ured u Maglaju izvještava o napadu i zauzeću Maglaja od »komunističko-četničkih banda« dana 24. VIII, o borbama koje su se vodile; o zaplijeni državne blagajne (novca i vrednota).

Prilog: Popis zaplijenjenih novčanica.

DR br. 5436.

(2 lista)

166.

1941 august 29 Sarajevo

Dana 14. — 15. VIII odbijen je napad »komunista i četnika« na razdjel financ. straže Lopare. Od »Lopara prema Čeliću na više su mjesta presječene telegrafске žice i stupovi«, a kod Čelića su poginula dva žandara.

DR taj. br. 313

(1 list)

167.

1941 august 29 Zagreb

Nakon izvještaja Ministarstva zdravstva dr. Petrića o zakladnoj bolnici na Rebru zaključeno je da se za potrebe njemačke vojske stavlja na raspolaganje 500 kreveta u novoj Zakladnoj bolnici na Rebru.

DGP — zapisnici sa sjednica.

(2 lista)

168.

1941 august 29 Zagreb

Ministar unutarnjih poslova Artuković pod br. 27364 brzojavno izvještava Veliku župu Dubravu, da su »iz ratnih razloga« pojačane talijanske ratne snage na obalnom pojasu NDH. Za veću mogućnost nesmetane vojne djelatnosti ima se po sporazumu javna sigurnost i poredak u tom pojasu uskladiti i poredak privremeno vršiti sporazumno sa talijanskim vojnim vlastima. Općim upravnim povjerenikom za to područje je imenovan dr Andrija Karčić. Poziva Veliku župu da se u svim upravnim stvarima sa njezina područja koje se odnose na održavanje javne sigurnosti i poretka obraća neposredno na njega izravno.

VŽD Pres. 1348/1941.

(1 list)

169.

1941 august 30 Dubrovnik

Komandant divizije »Marche« u Dubrovniku pod br. 38 A. G. i di prot. upućuje velikom županu velike župe Dubrave akt na talijanskom jeziku, u kojem ga izvještava da je talijanska vojska spriječila opsadu Bileća od »odmetnika«.

Na poledini je rukom zapisano: Prema usmenoj želji obaju tal. generala objavljeno kroz megafon u hrv. jeziku.

VŽD Pres. 1385/1941.

(1 list)

170.

1941 august 30 Mostar

Podmaršal Laksa izdaje proglas stanovništvu velikih župa Hum i Dubrava. Od Prijekog suda Sudbenog stola u Mostaru osuđeno je jedno lice na smrt strijeljanjem što nije predalo vlastima vojničku pušku. Presuda je odmah izvršena. Od Prijekog suda u Mostaru kao Pokretnog prijekog suda u mjestu Sinju osuđena su 24 lica na smrt strijeljanjem zbog toga što su oružjem u ruci kao komunisti napali »hrvatske« vojne vlasti, a u cilju da preuzmu vlast u svoje ruke. U borbi je nekoliko komunista poginulo, a ostali su uhvaćeni i osuđeni na smrt strijeljanjem. Osuda je izvršena.

VŽD Pres. 1400/1941.

(1 list)

171.

1941 august 31 Banja Luka

Povjereništvo financ. straže u Banjoj Luci javlja da su organi financ. straže razdjela u Varcar-Vakufu napustili mjesto službovanja 29. VIII zbog napada »četnika i komunista«. Zajedno s vojskom, žandarima i ustašama stigli su u Banju Luku.

DR taj. br. 314.

(1 list)

172

1941 august Vlasenica

Upravitelj Butković brzojavlja da »odmetnici« napadaju na Vlasenicu i okolna sela te da su finansijski organi u bormana po cijeli dan.

DR taj. br. 189.

(1 list)

173.

1942 august 31 Pećuh

Kraljevski sudbeni stol u Pećuhu donosi osudu Gombareviću Ištvanu iz Zmajevca i 20-orici drugova i drugarica iz Baranje, kojom se osuđuju na 2 i pol godine do 6 mjeseci zatvora zbog sudjelovanja u borbi protiv okupacije Jugoslavije propagandom i organizacijom. (Optužnica je na mađarskom jeziku).

Historijski arhiv u Osijeku.

Br. I 2946/1941—85.

(25 strana)

174.

1941 septembar 1 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu javlja da je zapovjednik financ. razdjela u Doboju poginuo u borbi sa »komunistima i četnicima« 23. VIII u samom mjestu Doboju.

DR taj. br. 337.

(1 list)

175.

1941 septembar 1 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu obavještava da je 150—200 »četnika« prešlo iz Srbije preko Drine. Oni su napali pograničnu stražu i ugrozili financ. razdjel u Bataru, koji se stoga povukao u selo Janju »dok se prilike ne poboljšaju«.

DR taj. br. 327.

(1 list)

176.

1941 septembar 1 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu izvještava da se razdjel. financ. straže u mjestu Lopare 28. VIII povukao u Brčko. Kad se prilike »srede«, počet će ponovo rad.

DR taj. br. 328.

(1 list)

177.

1941 septembar 1 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu obavještava o izvještaju zapovjednika financijske straže Luka od 26. VIII prema kome su službenici financ. straže iz razdjela Klotijevac i Srebrenica razoružani i zarobljeni od »četnika«. Među njima su i neki službenici financ. straže iz razdjela Miha-

ljević. Ovome izvještaju se dodaje i obavijest da su vlasti NDH morale napustiti Vlasenicu koja je navodno sva razorena. Za sudbinu povjerenika financ. straže se ne zna.

DR taj. br. 329.

(1 list)

178.

1941 septembar 1 Zagreb

Predsjedništvo vlade u Zagrebu pod br. 2891 javlja Velikoj župi Dubrava da joj se dostavljaju 1000 komada letaka »Smrt komunizmu« radi dodjeljivanja kotarskim poglavarstvima za propagandu.

Dopis je zaveden 7. IX 1941. pod Pres. br. 1451/41 Velike župe Dubrave i pridružen ovom predmetu.

Prilozi:

a) **1941. novembar 4 Zagreb**

Popratni akt

Predsjedništva vlade u Zagrebu (bez broja), kojim javlja Velikoj župi da joj je poštom poslato 200 komada plakata »Zadnji dani boljševizma« s tim, da se izvjesi na javnim mjestima i razdijele po lokalima i uredima.

Dopis je zaveden 8. XI 1941. pod br. Pres. Velike župe Dubrave 2436/41 i pridružen ovom predmetu.

b) **1941. novembar 11 Dubrovnik**

Koncept popratnog akta

Velikog župana velike župe Dubrave pod br. Pres. 2136/41 upućen Zapovjedništvu 32. pješačke divizije »Marche« u Dubrovniku, kojim se javlja dostavljanje dva primjerka plakata »Zadnji dani boljševizma«.

c) **1941. novembar 13 Dubrovnik**

Akt

kojim komandant divizije »Marche« pod br. 1410 A. G. odobrava izvjesivanje plakata »Zadnji dani boljševizma«, upućen velikom županu velike župe Dubrave. Dopis je na talijanskom jeziku.

Pri dnu dopisa rukom je napisan koncept popratnog akta uz naznaku područnih vlasti kojima treba dostaviti plakate. Popratni akt glasi: »Savezno s dostavom gore označenih plakata naslovu saopćuje Vam se da je zapovj. pješ. diviz. »Marche« svojim riješenjem br. 1410 A. G. od 13. studenog 1941. odobrilo izvjesivanje plakata«.

VŽD Pres. 2540/1941.

(4 lista)

179.

1941 septembar 2 Karlovac

Opći upravni povjerenik kod druge talijanske armate dr Karčić pod br. Pov. 33 upućuje velikom županu velike župe Dubrave ovaj brzoglas: »Veliki župan Mostar brzoglas mi vijest Kotarskog poglavarstva Metković da su iz sela Gabela, Klepci, Dračevo, Lokvice, Kljenak, Hracno (vjerojatno: Hrasno, op. ured.) Gnjišta kotara Čaplina pobjegla na tamošnje područje 124 lica, i to žene, djeca, starci i starice, goli i bos, pravoslavne vjere, izjavljujući da su pobjegli jer da se u njihovim selima ubija i baca u jame svaki pravoslavac«.

VŽD v. t. 35/1941.

(1 list)

180.

1941 septembar 2 Ravno

Oružnička postaja u Ravnom pod br. 117 upućuje velikom županu velike župe Dubrave ovaj brzopjav: »Od jučer do danas 14 sati odmetnici su razoružali na nekoliko mjesta vojsku na osiguranju pruge između Huma i Zavale, a na nekim mjestima vojska je napustila svoja mjesta i povukla se u Ravno. Odmetnici su na više mjesta istrgali željezničku prugu i danas oko 12 sati prekinut je željeznički saobraćaj između Ravnog i Huma. Preduzete su potrebne mjere, ali su posve nejake uslijed jakog napadaja odmetnika. Potrebno je najhitnije i što jača oružana snaga koja je potrebna. Odmah uputite mjerodavnim izvještaj«.

VŽD Pres. 1412/1941.

(1 list)

181.

1941 septembar 2 Zagreb

Na sjednici Državnog gospodarstvenog povjerenstva u Zagrebu zaključeno je da se pored već postojećih bezmesnih dana uvodi »jednorsni obrok« i to svaki ponedjeljak. Toga dana u javnim lokalima i privatnim kućanstvima može biti jedno jelo.

DGP — zapisnici sjednica

(2 lista)

182.

1941 septembar 2 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu šalje izvještaj o napadaju »četnika« na vojničku stražu na Drini kod »Pljaštara«. Službenici razdjela financ. straže »Franc Jozef Feld« učestvovali u obrambenim pripremanjima zajedno sa vojskom.

DR taj. br. 325

(1 list)

183.

1941 septembar 2 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu izvještava da se je razdjel finansijske straže u Mihaljeviću povukao zajedno sa vojskom u Zvornik zbog navale »četnika«. U borbi su nestala 4 službenika, za kojima se traga.

DR taj. br. 324

(1 list)

184.

1941 septembar 2 Zadar

Kraljevska prefektura u Zadru daje uputstva kakve elemente treba internirati u Italiju i prilaže kopiju uputstva Ministarstva unutrašnjih poslova koja preporučuju komandi II armije da židove i Srbe, izbjeglice iz Hrvatske, ne prima na talijanski teritorij, već da ih vrata u Hrvatsku, a samo najopasnije internira u Italiju.

Prilog: kopija uputstva Ministarstva unutrašnjih poslova.

Misc 35 13

(3 lista)

185.

1941 septembar 5 Sarajevo

Velika župa Vrhbosna pod T. br. 660/41 upućuje svim velikim župama i područnim kotarskim oblastima i ispostavama tjeralicu za Vidovićem Žarkom, opasnim komunističkim propagatorom.

Tjeratica je 13. IX 1941. upućena sa strane Velike župe Dubrave svim područnim političkim vlastima.

VŽD 735/1941

(1 list)

186.

1941 septembar 7 Karlovac

Opći upravni povjerenik II talijanske armate dr Karčić pod br. 123 upućuje Velikoj župi Dubravi ovaj brzojav: »Sva traženja za intervenciju talijanskih vojnih snaga normalno treba uputiti Zapovjedništvu Jadranske divizije Mostar te grupi generala Lukića Karlovac za odnosna njihova područja koja dijeli geografska paralela što ide kroz Knin. U hitnim slučajevima napadaja, pobuna i slično uputiti traženja za intervenciju lokalnim talijanskim posadama ili onima najbližim talijanskim jedinicima. Sve vijesti dobro provjeriti i ovamo javljati«.

VŽD Pres. 1459/1941

(2 lista)

187.

1941 septembar 9 Sarajevo

Financijalno ravnateljstvo u Sarajevu javlja da zbog »četničke akcije« na teritoriju Vlasenica-Bileća ne može dostaviti iskaze o brojnom stanju službenika za ta povjereništva.

DR br. 6735

(1 list)

188.

1941 septembar 9 Zagreb

Ustaški stožer velike župe Prigorje u Zagrebu dostavlja prijepis prijave ing. Mate Vukčevića protiv Galinca Viktora na stručno mišljenje. U prijavi ing. Vukčević iznosi da je podstrekač učestalih radničkih nemira koji su se pojavili početkom mj. lipnja u Hrv. Zagorju i u Bosni Viktor Galinac, biv. predsjednik Hrv. rad. saveza u Koprivnici, koji je pod »krinkom hrvatstva služio komunističkim idejama«. Nadalje predlaže da se smjeni i upravnik ugljenika Kučić Melkior iz Glogovca, »židovski sin«, a koji je bio u savezu s Galincem.

Prilog: dostavnice, prepis prijave.

RGl 334/1941

(4 lista)

189.

1941 septembar 10 Varaždin

Poglavarstvo sl. i kr. grada Varaždina prima na znanje i oglašuje obavijest Iseljeničkog ureda Ministarstva udružbe NDH o provedbi tehničke strane oko angažiranja radnika za Njemačku preko javnih ureda rada na temelju ugovora sklopljenog 8. V 1941. između NDH i Njemačke.

AGV, spisi 1—1 18152/1941

(1 list)

190.

1941 septembar 12 Varaždin

Polavarstvo sl. i kr. grada Varaždina prima nalog velike župe Zagorje da se zatvore srpske trgovine obućom, odjećom i manufakturnom robom.

AGV, pres. prot I—5 95/1941

191.

1941 septembar 13 Osijek

Državno tužništvo pokretnog prijekog suda u Zagrebu, tada u Osijeku, optužuje Milana Paviševića iz Osijeka zbog komunističke propagande.

Napomena ministarstva pravosuđa da je odobrena presuda.

Historijski arhiv u Osijeku.

Državni P. P. S. br. 323/1941

(1 list)

192.

1941 septembar 14 Čaplina

Upravitelj Kotarske oblasti u Čapljini pod br. taj. 140/41 na temelju brzojavnog naređenja Velike župe Dubrave br. V. t. 35/41 od 13. IX 1941. podnosi izvještaj. Dne 31. kolovoza 1941. uputilo se je iz Čapljine oko trideset ustaša prema selu Prebilovcima. Tada se je u tom selu nalazilo 147 osoba, koje su se bile vratile svojim kućama na dozivanje i uvjeravanje oružnika i po proglasima da im se neće ništa dogoditi. Budući da su ustaše iz daljega počeli pucati, to su Prebilovčani čuli i kojekuda se razbježali da se spasu. To se je začulo i po okolnim selima, te je uplašeno pučanstvo pravoslavne vjere stalo pribjegavati na teritorij kotara Metkovića.

VŽD V. t. 35/1941, 119/1941

193.

1941 septembar 15 Osijek

Plakat župske redarstvene oblasti u Osijeku o strijeljanju Sare i Agripine Bertić i drugih, osuđenih od Pokretnog prijekog suda u Osijeku. Osuđeni su pripadali Komunističkoj partiji i SKOJ-u, pomagali NOB-u i skrivali razni vojni materijal.

Fragment plakata.

Historijski arhiv u Osijeku.

(1 list)

194.

1941 septembar 16 Zagreb

Ravnateljstvu drž. rud. poduzeća u Sarajevu dostavlja se zapisnik o radu povjereništva određenog od strane Ministarstva šumarstva i rudarstva NDH u vezi s prevođenjem i otpuštanjem »suvišnog, nesposobnog i politički nepoćudnog« osoblja s poimeničnim spiskovima službenika koje povjereništvo predlaže za otpust, unapređenje, umirovljenje ili premještanje. Za otpust predloženo 45.

MŠR taj. 462

(27 listova)

195.

1941 septembar 17 Sarajevo

Velika župa Vrhbosna dostavlja potjernicu za Andrićem Krstom i 18 drugova iz Madžara, koji su od svoje kuće pobjegli »četnicima« i pridružili se njihovim akcijama.

VŽZ 4433/1941.

(1 list)

196.

1941 septembar 17 Zagreb

Ministarstvo unutrašnjih poslova oglasom objavljuje tjeralicu za Josipom Čuljatom, Slavkom Markonom, Vilimom Galjerom i Nadom Galjer.

RP—NOR I/159 br. 31188/41

(1 list)

197.

1941 septembar 18 Banja Luka

Financijski ravnateljstvo u Banjoj Luci dostavlja opširan izvještaj o stanju na području ovog ravnateljstva. Na području razdjela Banja Luka i Adolfsal služba se vrši samo u mjestu i u obližnjim selima kojima ne prijete opasnost od »četnika«. U razdjelima Kotorišće, Jajce, Teslić, Glamoč i Sanski Most službenici financ. straže i vojska u pripravnosti, služba se vrši samo u mjestu; zbog »četničkih« akcija u okolnim selima se ne vrši služba.

Željeznički saobraćaj na pruzi Jajce-Donji Vakuf nije redovan zbog oštećenja pruge. Sjedište razdjela Varcar-Vakuf bilo nekoliko dana zauzeto od »četnika«. Putovi koji vode u Livno i Jajce zaposjednuti su od »četnika«. Poštanska veza između Bišća i razdjela Bosanska Krupa, Cazin, Velika Kladuša i Korenica nije stalna, a sa razdjelima Bos. Grahovo, Bos. Petrovac, Drvar i Kulen-Vakuf prekinut je poštansko-telegrafski i telefonski saobraćaj. Mjesta Bos. Grahovo, Drvar i Kulen-Vakuf su u rukama »četnika«. Sela u okolici Kulen-Vakufa su popaljena; 29. jula službenici razdjela u Donjem Lapcu evakuirani. Na području razdjela Ključ »ustanak« se sve više proširuje.

DR taj. br. 355

(2 lista)

198.

1941 septembar 18 Varaždin

Ravnateljstvo za javni red i sigurnost NDH dostavlja potragu za poznatim komunistima učesnicima u okršaju u šumi kod Svesveta dne 19. augusta 1941, kojom prilikom je ubijen oružnički razvodnik iz Sesveta.

Potraga je raspisana za slijedećim licima:

Mirkovićem Antunom, soboslikarom i ličilcem, Grozajem Marijanom, učenikom II razreda Srednje tehničke škole u Zagrebu, Kuzmiakom Ivanom, zidarom, Čilić Sonjom, bez podataka, Strucerom Vladom, stud. medicine ili veterine.

Prilozi: 1. Fotografija Mirkovića Antuna.

2. Fotografija Grozaja Marijana.

VŽZ 4145/1941.

(2 lista)

199.

1941 septembar 19 Varaždin

Kotarska oblast u Banjoj Luci dostavlja potjernicu za Čurličem Stevom i Čurličem Čedom. Obojica su pobjegli od kuće u nepoznatom pravcu, a sumnjivi su zbog komunističke propagande.

VŽZ 4191/1941.

(4 lista)

200.

1941 septembar 20 Konjic

Kotarska oblast u Konjicu raspisuje potjernicu za Pirkićem Muhamedom, brijačkim obrtnikom bez posla, rodom iz Konjica. Pristaša je komunizma, te je pod sumnjom da je otišao u »odmetničku bandu«.

Kotarska oblast Čakovec i Prelog. Historijski arhiv u Varaždinu 2789/1941.

(1 list)

201.

1941 septembar 20 Ogulin

Kotarska oblast u Ogulinu raspisuje potragu za Oreščaninom Milutinom iz Mateškog Sela, općina Generalski Stol, kotar Ogulin. Isti je otišao »četnicima i komunistima«, sa kojima je dana 31 augusta izvršio napad na oruž. postaju Perjasica.

VŽZ 4866/1941.

(1 list)

202.

1941 septembar 22 Dubrovnik

Veliki župan velike župe Dubrave pozivom na naredbu br. 3 Zapovjedništva 32. pješačke divizije »Marke« od 20. rujna 1941. po zadnji put poziva sve pučanstvo da bez izuzetka preda do određenog roka, tj. do ponoći 1. oktobra najdalje, sve vatreno oružje, municiju i streljivo najbližoj općini, ili glavaru sela, a ovi će, ne navodeći imena predavatelja, to predati talijanskim vojnim jedinicama. Upozorava pučanstvo da je svako sakrivanje oružja, streljiva i municije kažnjivo smrću strijeljanjem.

VŽD V. t. 238/1941.

(2 lista)

203.

1941 septembar 22 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu javlja da je uslijed »četničke« akcije prekinuta veza s Povjereništva financ. straže Vlasenica, Višegrad i Goražde. Razdjeli Povjereništava Višegrad i Goražde djelomice. Razdjeli Žlijeb i Veletovo povukli su se u Višegrad. Većina službenika Povjereništva Vlasenica je zarobljeno od »četnika«. Saobraćaj iz Sarajeva preko Romanije za Vlasenicu i Srebrenicu prekinut je, jer cestu kontroliraju »četnici«. Željeznički saobraćaj prema Srbiji preko Višegrada prekinut je. Napadaj »četnika« na Rogaticu nije uspio. Višegrad i Goražda nalaze se u vlasti NDH. Sandžak su zaposjeli Talijani.

DR taj. br. 372

(1 list)

204.

1941 septembar 22 Zagreb

Ravnateljstvo za javni red i sigurnost pod br. 32906 upućuje Velikoj župi Dubravi ovaj brzojav: »Kao intelektualni začetnici zločina postavljanja paklenih strojeva u zgradi Ravnateljstva pošta, brzojava i brzoglasa u Zagrebu i vršenja »komunističke promičbe« uglavljeni su 50 židova i 1 komunista. Njih je senat prijekog suda u Zagrebu dana 19. rujna 1941. osudio na smrt. Osuda na njima izvršena je strijeljanjem«.

VZD 1106/1941.

(2 lista)

205.

1941 septembar 22 Zagreb

Ministarstvo unutarnjih poslova NDH u Zagrebu izvještava o stanju i prilikama u drž. rudniku Vrđnik. Zbog nesavjesnog rada ing. Wünseka i ing. Müllera rudnik je pretrpio veliku materijalnu štetu; neovlašteno isplaćivali njemačku građansku stražu iz drž. blagajne; ta straža pod komandom ing. Wünsera opljačkala vojno skladište. Traži da se hitno nešto poduzme u interesu »hrvatske stvari«.

MŠR taj. 414

(1 list)

206.

1941 septembar 24 Sarajevo

Ravnateljstvo drž. rudarskih poduzeća u Sarajevu dostavlja prijepis izvještaja upućenog Glavnom stožeru divizije u Sarajevu radi hitnog osiguranja rudnika u Kaknju. U blizini Kaknja napadnuta noću od 23. na 24. septembra pilana Suha od jedne »oboružane skupine« od oko 80 ljudi; tom prilikom odnijeto 150 kg eksploziva. Navedena »skupina« dobro oboružana — imaju čak i ručne bombe — kreće prema Kaknju.

Prilog: Prijepis izvještaja.

MŠR taj. 27

(4 lista)

207.

1941 septembar 25 Petrinja

Ravnateljstvo za javni red i sigurnost Velike župe Gora Petrinja raspisuje potragu za Dvoržak Stanislavom uhapšenim radi komunizma 19. septembra 1941. od strane gradskog redarstva u Petrinji, odakle je pobjegao u nepoznatom pravcu.

VZZ 4925/1941.

(1 list)

208.

1941 septembar 25 Zagreb

Na osnovu izvještaja, koji su podnešeni na sjednici Državnog gospodarstvenog povjerenstva konstatira se, da je »loša prehrana u glavnom kriva iseljavanju radnika iz zemlje«, pa se stoga zaključuje da se sastavi »popis

osobito važnih poduzeća za čije će se radništvo izravno slati nužne životne namirnice».

DGP — zapisnici sa IX sjednice

(2 lista)

209.

1941 septembar 25 Sušak

XXVII Settore di copertura — III battaglione G. a. F. — 12. compagnia mitraglieri izvještava o hapšenju jednog komunista (ime nije spomenuto) koji je pucao, dijelio letke i pisao po zidovima komunističke parole. Zadržan je u riječkom zatvoru.

U istom izvještaju spominje se jedna kuća na Platku u kojoj je pronađeno oružje i municija.

Prilog: Izvještaj.

RP I—14—6/a, br. 4615

(1 list)

210.

1941 septembar 27 Sarajevo

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu dostavlja izvještaj organa financ. straže Uvac o zauzeću Uvca od strane »četnika« — razdjel Žlijeb, Veletovo i Vardište zauzeti od »četnika«. Nakon neuspjelih pregovara između vojnih vlasti NDH iz Višegrada i »četnika« dana 21. IX »četnici« zauzeli Uvac.

DR taj. br. 401

(1 list)

211.

1941 septembar 27 Sarajevo

Financijalno ravnateljstvo u Sarajevu javlja da je u borbi sa »odmetnicima« 9. IX poginuo priglednik financ. straže sa razdjela Veletovo, a ostalih 9 financ. službenika je nestalo u borbi.

DR taj. br. 382

(1 list)

212.

1941 septembar 27 Sarajevo

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu dostavlja prijepis izvještaja organa financ. straže Štrpce o zauzeću Štrpca od »četnika«. 17. IX »četnici« zauzeli Štrpce, a domobrani se povukli u Uvac. 21. IX »četnici« napali Uvac, a domobrani se povukli prema Priboju. Željeznički saobraćaj Sarajevo - Višegrad prekinut. Višegrad opkoljen, snabdjevanje se vrši avionima.

DR taj. br. 400

(1 list)

213.

1941 septembar 29 Varaždin

Poglavarstvo sl. i kr. grada Varaždina javlja Državnom ravnateljstvu za ponovu — Privrednom odjelu da u Varaždinu nema srpskih poduzeća. Ovo je Ravnateljstvo 19. IX zatražilo niz podataka o imovinskom stanju srpskih

poduzeća, kao i Odluku o imenovanju privremenog upravitelja, njegov izvještaj o radu, popis o procjeni robe i namještaja, kao i popis dragocjenosti i vrijednosnih papira, popis dužnika i vjerovnika.

AGV, spisi 1—1 17010/1941

(2 lista)

214.

1941 septembar 29 Varaždin

Poglavarstvo sl. i kr. grada Varaždina, na zahtjev Kotarske oblasti u Varaždinu, dodjeljuje stanove izbjeglicama iz Međumurja, koji će raditi u Varaždinu, a privremeno će biti nastanjeni u prostorijama pučke škole. Kotarska oblast je poduzela korake da se učitelji izbjeglice iz Međumurja maknu iz škole u svoja odredišta sa službom.

AGV spisi 1—1 17300/1941

(1 list)

215.

1941 septembar 29 Vrdnik

Ravnateljstvo drž. rudnika u Vrdniku predlaže da se usvoji premještaj Medvedca Ludvika iz rudnika u Vrdniku, pošto buni radnike, a nagli pad proizvodnje, odlazak radnika i izostanci s posla su njegovo djelo. 18. septembra javno na konferenciji pozvao radništvo da ne pristane ni na kakav akordni rad. Sugerije radništvu da izostaje s posla i da daje minimalan učinak. Ranije radio na rudniku od 1923—1926, kada je morao napustiti rudnik zbog svog »rušilačkog« rada.

MŠR taj. 438

(1 list)

216.

1941 septembar Zagreb

Ministarstvo šumarstva i rudarstva, počelnik za rudarstvo, saopćuje ministru da je iz željezare u Zenici odvedeno 16 Srba i Slovenaca službenika, a iz rudnika Vareš 4. Prema izvještajima odvedeni su od ustaških vlasti. Rad u ovim poduzećima ne može teći normalno, jer se sve češće odvođe službenici, a mnogi traže zaposlenje u Njemačkoj. Traži se intervencija vojске i puštanje iz logora odvedenih službenika.

Prilozi: 1) Izvještaji logora Lobor i Jasenovac,

2) popis odvedenih službenika iz Zenice.

MŠR taj. 391

(21 list)

217.

1941 oktobar 1 Bedekovčina

Zakupnik rudnika Dubova Franjo Freitag žali se na intervenciju referenta Radničke komore Galinca, koji je radnicima ugljenokopa predočio da se poslodavac ne drži zakonskih propisa o režijskim rudnicima. Povišenje nadnica zahtijevaju i rudari ugljenokopa Radoboj i Bregi. Svakodnevni nemiri u redovima vozača ometaju rad u ovim rudnicima. Glavni nadzornik rudnika Bregi, Kragl, stoji u vezi s radnicima koji traže povišice.

Prilozi: 1) 3 dostavnice 2) izvještaji ugljenokopnog društva »Mirna«.

MŠR br. 42 H/1941.

(23 lista)

218.

1941 oktobar 1 Gospić

Povjereništvo finacijske straže u Gospiću izvještava da se zbog »četničko-komunističkih akcija« ne može vršiti služba: na području gradske općine Gospić; u selima Divoselo i Čitluk, Široka Kula, Čukovac, Ostrovica, Barlete i na području općine Lički Osik i Gračac, osim mjesta Gračac i Štikada; na području razdjela u Lovincu u mjestima Gornja i Donja Ploča, Kik, te čitavom području upravne općine Medak; na području upravnih općina Dabar i Škare, te u selu Kuterovu općina Otočac; na području razdjela u Perušiću u selima Konjsko Brdo i Kosa; u općini Kosinj i Vrhovinama, izuzev samog mjesta Vrhovine; na čitavom području Udbine osim samog mjesta, koje je opkoljeno. Finacijska straža u Zrmanji više ne postoji.

DR br. 7742

(1 list)

219.

1941 oktobar 3 Ugljevik

Ravnatelj rudnika Mezgraja šalje Ministarstvu šumarstva i rudarstva telegram o napadu »četnika« na rudnik Mezgraju i na rud. vlak za Modran. U okršaju 3 ubijena, 1 ranjen. Vojna pomoć iz Bijeljine je nedovoljna i traži se pojačanje.

MŠR br. 454/1941.

(1 list)

219 a.

1941 oktobar 4 Ugljevik

Ravnateljstvo rudnika Ugljevik traži od bijeljinskog zapovjedništva vojnu pomoć zbog učestalih »četničko-komunističkih« napada na rudnik. Zbog borbi otežan je dolazak radnika na posao, pa je time i produkcija rudnika ugrožena. Poduzeće raspolaže zgradom za smještaj tražene vojne pomoći.

MŠR br. 457/1941.

(2 lista)

220.

1941 oktobar 6 Zagreb

Ministarstvo šumarstva i rudarstva traži od Min. domobranstva vojno osiguranje rudnika Ugljevika, Banovići, Lješljani i Maslovare. Napadaji »četnika« na navedene rudnike i rudarske pruge onemogućuje rad u njima. (Podaci o dnevnoj proizvodnji ugljena u pojedinim rudnicima.)

Prilog: dostavnica

3 prijepisa

1 telegram.

MŠR br. 450/1941.

(9 listova)

221.

1941 oktobar 8 Sarajevo

Ravnateljstvo rudarskih poduzeća, izvješćuje o napadaju »četnika i komunista« na prugu Semizovac - Čevljanovići. Kod napada na Semizovac i Srednje uništen je arhiv u šumariji, odnesen inventar, pisali i računski strojevi, živežne namirnice i odijela.

III. 11. 1941.

Prekinut je telefonski saobraćaj. Pri popravku želj. pruge ubijen je konduktar, ostali rastjerani. Napadaj su svakodnevnim i završavaju oduzimanjem stoke i alata.

Prilozi: izvještaji iz Semizovca i Čevljanovića.

MŠR br. 464/1941.

(4 lista)

222.

1941 oktobar 9 Dubrovnik

Kotarska oblast u Dubrovniku pod br. 8737/41 izvješćuje Veliku župu Dubravu o istrazi proti Lazu Ljubenu pok. Rista, koji je za vrijeme četničkog napada na Begović-Kulu sa četnicima učestvovao u paljenju muslimanskih kuća i pljačkanju njihove imovine.

VŽD V. t. 519/1941.

(1 list)

223.

1941 oktobar 11 Tuzla

Ravnateljstvo župskog redarstva u Tuzli pod br. 31/41 dostavlja tjeralicu Predstojništva gradskog redarstva u Tuzli pres. br. 260341 svim velikim župama i svim kotarskim oblastima u župi Usora i Soli i to za ovim licima: 1) Ludvigom Pešićem, 2) Franjom Herljevićem, 3) Slavkom Mičićem, zbog komunističke propagande.

Tjeralica je 16. X 1941. upućena sa strane Velike župe Dubrave svim područnim političkim vlastima.

VŽD 1808/1941.

(1 list)

224.

1941 oktobar 13 Varaždin

Poglavarstvo sl. i kr. grada Varaždina prima na znanje raspis Velike župe Vrhbosne od 4. listopada 1941, kojim je načelnik mjesta Ozrena, kotar Sarajevo, izvijestio o napadu grupe od 30—40 »četnika« na općinsku zgradu u Gajevu, o spaljivanju općinskog arhiva, o ugroženosti čitavog teritorija, kao i o nezadovoljstvu naroda i mogućnosti nereda među tamošnjim pučanstvom.

AGV, spisi I—4 114/1941.

(1 list)

225.

1941 oktobar 15 Zagreb

Neke obitelji u Zagrebu već dva mjeseca nisu mogle dobiti mast, iako imaju potrošačke karte. Zbog toga se traži da gradonačelnik Zagreba promjeni sistem karata prema njemačko-talijanskom uzoru.

DGP — zapisnici sa sjednica

(3 lista)

226.

1941 oktobar 15 Zagreb

Uhapšena su 4 evidentirana komunista, koji rade kod t. t. Koh-I-Noor u Zagrebu. Državni tajnik treba da prikupi podatke o ravnatelju toga poduzeća, jer je tražio oslobođenje uhapšenih.

DGP — zapisnici sa sjednica

(3 lista)

227.

1941 oktobar 16 Rim

Ministarstvo unutarnjih poslova brzojavlja da postoji dokazani materijal da će između komunista sa pripojenog područja Provinciji i članova bivšeg Rotary-kluba iz Sušaka doći do sporazuma. Sastanku će prisustvovati jedan rukovodilac KP iz Zagreba.

Prilog: Dešifrirani brzojav.

RP I—14—6/a

(1 list)

228.

1941 oktobar 14 Sarajevo

Rudarsko glavarstvo u Sarajevu dostavlja podatke o držanju radnika u tuzlanskom bazenu. Pasivna rezistencija koju provodi radništvo ukazuje na jak utjecaj komunista, kojih ima među rudarskim radnicima. Teren je naročito pogodan za širenje komunističkih ideja (Husine).

MŠR br. 490/1941.

(3 lista)

229.

1941 oktobar 18 Osijek

Ravnateljstvo za javni red i sigurnost Velike župe Baranja u Osijeku pod T. br. 144/1941. »povodom čestih komunističko-četničkih akcija na području Ravnateljstva za javni red i sigurnost Velike župe Baranja, kao i na području grada Osijeka, kako promičbom tako i pokušajima djelima sabotaze, postavljanjem paklenih strojeva«, budući da je organima Predstojništva gradskog redarstva u Osijeku »uspjelo pohvatati kako intelektualne začetnike pokušaja sabotaze i komunističke promičbe, tako i same izvršioce ovih djela«, Redarstveno ravnateljstvo predlaže da se redarstvenim organima isplati 50.000 kuna, koji im se isplaćuje »iz prve kontribucije ubrane od Židova«.

Historijski arhiv u Osijeku.

GPO Prs. 72/141

(4 lista)

230.

1941 oktobar 18 Rim

Ministarstvo unutrašnjih poslova brzojavlja da je 16. ov. mj. otputovao iz Karlovca prema Fužinama ing. Bartolomej Petrović, namještenik drž. električnog zavoda. Ukoliko bi isti ušao na talijanski teritorij treba ga odmah uhapsiti, jer traži policija iz Zagreba.

Prilog: Dešifrirani brzojav.

RP I—14—6/a

(1 list)

231.

1941 oktobar 18 Sarajevo

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu dostavlja izvještaj o zauzeću teritorija financ. straže Vareš; »četnici« su osvojili općinu Planinska, i to sela Zalju, Okruglicu, Brgule, Ravne, Zubeta, te Planinu — Zvijezdu i puteve za sela Vijaku, Očevlje i Čuništa, te stoga se služba u ovim selima ne može vršiti.

Dana 2. XI ponovno javlja da je područje razdjela Vareš još uvijek ugroženo od »četnika«. Poduzeto čišćenje terena bilo bezuspješno. Bilo je više napada na želj. prugu u Pajtov-Hanu kao i na putnički vlak i stražu željezare Vareš-Majdan.

DR taj. br. 428 i 460

(3 lista)

232.

1941 oktobar 18 Sarajevo

Ravnateljstvo drž. rudarstvenih poduzeća u Sarajevu dostavlja izvještaj o razlozima i zaprekama zbog kojih rudnici pored svih nastojanja ne mogu da postignu uspjehe koje su ranije postizali. Proglašenjem NDH odstranjen je s rudnika znatan broj nadzornog osoblja i kvalificiranih radnika. Ispražnjena mjesta se ne mogu popuniti, jer nekoji kvalifikovani radnici odlaze na rad u Njemačku, a mnogi na vojnu vježbu i u ustašku vojnicu. Također nepovoljno utječe pomanjkanje hrane. Zbog slabe prehrane i higijenskih prilika radništvo mnogo boluje. Zbog nesigurnosti na rudnicima i nemirne okoline veliko je izostajanje radnika. Dobivena vojnička pomoć nije dovoljna. Pruga od Čevljanovića do Semizovca prekinuta. Rudnik »Bosnik« u Čevljanovićima opkoljen od »četnika«, a rad u rudniku obustavljen. Rudnici nemaju čime da prevoze ugalj i razni potrebni materijal, jer je neredovita dostava željezničkih vagona, a prijevozna sredstva su rezervirana po vojnim vlastima.

MŠR taj. 496

(2 lista)

233.

1941 oktobar 21 Bjelovar

Velika župa Bilogora pod br. 2129/41 dostavlja tjeralicu Kotarske oblasti u Grubišnom Polju br. 7180 od 14. X 1941. svim velikim župama, redarstvenim ravnateljstvima, predstojništvima gradskih redarstava i kotarskim oblastima za Kovačevićem Veljkom, zbog komunističke propagande.

Tjeralica je 3. XI. 1941. upućena sa strane Velike župe Dubrave svim područnim političkim vlastima.

VZD 2296/1941.

(1 list)

234.

1941 oktobar 22 Zagreb

Na prijedlog Državnog ravnateljstva za ponovu odobrava se konfiskacija svih židovskih i srpskih poduzeća u Sremu, koja su od važnosti za državu.

DGP — zapisnici sa sjednica

(1 list)

235.

1941 oktobar 23 Osijek

Izvještaj sa suđenja Pokretnog prijekog suda u Osijeku 21. X 1941. godine da je osuđen Rakić Lazo iz Bijelog Brda, Drobac Rade iz Osijeka radi uvrede Pavelića i radi komunističke propagande. Zatim je osuđen Radivojević Jovan i Milena, Nol Franjo i Nada, Klajn Mihajlo, Križan Milica i Šegović Tomo radi organiziranja sabotaže i skrivanja ilegalaca.

Klajn Mihajlo, sekretar OK-a Osijek, i Križan Milica sekretar OK-a SKJ-a Osijek, organizovali su nekoliko sabotaža u Osijeku i okolici, osnivali udarne grupe i radili na organizaciji ustanka u Osijeku i okolici. Nol i Radivojević su skrivali ilegalce, dok je Šegović nabavljao i pravio potreban materijal za sabotažu.

Smrtna osuda je izvršena 22. X 1941.

Historijski arhiv u Osijeku.

(1 list)

236.

1941 oktobar 25 Banja Luka

Ravnateljstvo drž. rudarskih poduzeća u Sarajevu dostavlja izvještaj ravnateljstva u Banja Luci o napadu »četnika« dana 24. oktobra na rudnički vlak na pruzi Kotorišće - Banja Luka. Poginuli: upravnik prometne uprave u Maslovarama ing. I. Granić i jedan domobran; 2 domobrana teško ranjena, a nekoliko lakše. Nadalje izvještava o prilikama u rudniku Maslovare. U samom rudniku i duž cijele rudničke pruge Banja Luka - Maslovare prilike vrlo teške i neodržive. Izvršene mjere obezbjeđenja nisu dovoljne; teren vrlo velik i pogodan »za četničke pothvate«. 21. septembra napadnut autobus koji saobraća na liniji Kotorišće - Banja Luka. »Težište četničkih akcija« u posljednje vrijeme je okolica Crne Rijeke - Prisoje - Podbrda.

Prilog: Izvještaj drž. Rudnika B. Luka.

MŠR taj. 540

(2 lista)

237.

1941 oktobar 25 Sarajevo

Ravnateljstvo rudarskih poduzeća podnosi izvještaj o napadu »četnika i komunista« na rudnik Maslovare i na rudarski vlak. Zbog niske produkcije i sve češćih napada na rudnik predlaže se njegova likvidacija. U okršaju poginulo 6 »četnika« i dva vojnika. Bilo je ranjenih. Napadači su dobro naoružani, prije toga izvršili napad na Obodnik. Seljaci napuštaju sela i odvođe stoku.

Prilozi: Izvještaji iz Maslovare i Banje Luke.

MŠR br. 532/1941.

(4 lista)

238.

1941 oktobar 25 Ugljevik

Ravnateljstvo rudnika izvješćuje o napadaju »četnika« na Ugljevik. Za rad u ugljenokopu i pruzi traži se osiguranje. Zapovjedništvo gromade u Bijeljini nije u mogućnosti da dade dovoljan broj ljudi za osiguranje. Izo-

stajanje radnika s posla uvjetovano je stalnim puškaranjem i akcijama »četnika i njihovih pomagača« u okolici. Kretanje radnika kroz područje koje drže u svojim rukama »četnici i komunisti« posve je onemogućeno.

MŠR br. 539/1941.

(1 list)

239.

1941 oktobar 26 Sarajevo

Financijsalno ravnateljstvo u Sarajevu šalje izvještaj o pregledu područja Povjereništva Bileće. Od 10 novih financ. razdjela mogu početi radom samo 2, i to Lastva i Grab, dok »ostali ne mogu zbog ugrožene javne sigurnosti od četničko-komunističkih« jedinica. Razdjel financ. straže u Bileću ne može vršiti vanjsko službovanje, jer je to područje pod kontrolom »četnika-komunista«, a u selo ne mogu dolaziti žandari. Svako vršenje službe je ovisno i od mjesne talijanske vojne vlasti. Ista je situacija i na području financ. straže Gacko, gdje je nemoguće uspostaviti nove razdjele u Čemeranom, Starim Dulićima i Koritima, jer tim teritorijem vladaju »četnici-komunisti«. U Trebinju i Trebinjskom Humu služba se može da vrši samo u mjestu, a van njega jedino 8 kilometara u pravcu Dubrovnika, dok je sve ostalo pod kontrolom »četnika-komunista«.

DR taj. br. 513

(3 lista)

240.

1941 oktobar 27 Osijek

Državno tužništvo Osijek izvješćuje o prijavi protiv Ženje Vilima i Ivaniševića Dane. Obojica su osumnjičeni, da su u noći od 5. na 6. aprila 1941. u Đurđevcu pisali po zidovima komunističke parole, zatim da su među radnicima širili komunističku propagandu, a u gostionici pomenutog dana pjevali komunističke pjesme.

DNZ, Kns 1358—1941/1 od 4. XI 1941.

(1 list)

241.

1941 oktobar 27 Rim

Specijalni sud za zaštitu države u Rimu dostavlja plakat o presudi Kneževiću Milošu, Kukoli Stevi i Paragini Vladimiru, koji se zbog »špijunaže i sabotaže-pokušaj potapljanja njemačkog parobroda »Maritza« i potapljanja talijanskog parobroda »Senio« na štetu osovinskih sila osuđuju: Knežević Miloš kaznom smrti, Kukoli Stevo na 30, a Paragina Vladimir na 26 godina zatvora.

Knežević je strijeljan 29. X 1941. u okolici Rima.

Prilog: Plakat.

RP I—14—1

(1 list)

242.

1941 oktobar 27 Zagreb

Zahtjeva se da Državno ravnateljstvo za ponovu mora još jednom prekontrolirati »popis Židova neophodnih u privredi« da bi se utvrdilo, ne krije li se među njima koji od komunista.

DGP — zapisnici sjednica

(1 list)

243.

1941 oktobar 28 Ladanje Dolnje

Uprava rudnika Ladanje Dolnje obavještuje da su na području rudnika nađeni komunistički leci. Zbog tog su uhićeni rudarski radnici Možanić Milan, Križnjak Franjo, Možanić Ivan, Jug Stjepan, Bosek Karlo. Nakon istrage spomenuti su pušteni no stoje pod nadzorom.

MŠR br. 494/1941.

(1 list)

244.

1941 oktobar 28 Zagreb

Predsjednik hrv. gospodarske delegacije u Zagrebu dr Cabas javlja da su Nijemci zatražili da participiraju u nizu industrijskih poduzeća u NDH: u Našičkoj d. d., Guttmannu, Belišću, Mitrovačkoj tvornici šper ploča i Slavoniji d. d., te da se finansijski angažiraju u Hrv. rudnicima i talionicama d. d., kako bi i u ovom poduzeću osigurali tehničko vodstvo. Slično traže i u pogledu Tvornice vagona u Sl. Brodu.

MOVT 53/41

(2 lista)

245.

1941 oktobar 29 Mostar

Predstojništvo gradskog redarstva u Mostaru dostavlja raspis potrage za Zelenikom Antonom, zvaničnikom Tehničkog odjeljka u Mostaru, komunistom, radi širenja komunističke propagande i posjedovanja »Biltena« — Glavnog štaba narodno-oslobodilačkog odreda Jugoslavije br. 3 i 4 od 1941. god., Saopćenja informativnog biroa od 13, 14. i 15. oktobra 1941. i tehničkog snimka mosta na Radobolji u ulici Hercega Stjepana u Mostaru.

VZZ 7433/1941.

(1 list)

246.

1941 oktobar 29 Rijeka

Komanda kr. finansijske straže u Rijeci dostavlja letak komunista iz Hrvatske upućen talijanskim vojnicima da prijeđu na stranu oslobodilačke armije, te da zajedno dotuku najvećeg neprijatelja slobode i mira.

Prilog: 1. Izvještaj. 2. Prijevod letka na talijanski jezik.

RP I—14—6/a

(2 lista)

247.

1941 oktobar 29 Rijeka

Komanda kr. finansijske straže u Rijeci dostavlja dva letka s »neprijateljskim« sadržajem, identičnim s ranije poslanim, pronađenim u blizini urinjske kasarne. U letku komunisti iz Hrvatske prikazuju talijanskim vojnicima bijedu i ropstvo u koje ih je survao fašizam, kao kočnica progressa i izvor svakog zla. Poziva se talijanske radnike i seljake da se suprostave svojim krvnicima — fašistima i da ne idu u rat protiv slobodoljubivih naroda, koji se bore i za njihovu slobodu, te da se pridruže borbi protiv zajedničkog neprijatelja — fašizma. Najbolje će učiniti ako otkazu poslušnost svojim starješinama, upere oružje protiv njih, ili da dezertiraju.

Prilog: izvještaj.

RP I—14—6/a

(1 list)

248.

1941 oktobar 29 Zagreb

MŠR podnosi izvještaj Min. domobranstva i Min. unutar. poslova o napadaju »četnika« na rudnik Maslovare izvršen 25. X. Radnicima je pojedinačno, lično, zabranjeno od strane »četnika« dolaženje na posao, pod prijetnjom smrti. Svaki rad je prestao; radnici zbog tog gladuju, pa se traži hitna intervencija. Ista je situacija u rudniku Ljubija.

Prilozi: Telegram iz rudnika. Izvještaji iz Ljubije, Banja Luke.

MŠR br. 522/1941.

(7 listova)

249.

1941 oktobar 31 Banja Luka

Rizično upraviteljstvo u Banjoj Luci javlja da je priglednik Pavelić Juraj poginuo u mj. julu 1941, odnosno nestao prilikom »četničko-komunističkih napadaja«. Tom prilikom je bio zarobljen i pripravnik Kraljević, ali je prilikom zauzeća Drvara od talijanske vojske bio pušten, dok se o prigledniku Paveliću ništa ne zna.

DR br. 9034

(2 lista)

250.

1941 novembar 3 Banja Luka

Rizično upraviteljstvo u Banjoj Luci šalje izvještaj o stanju na tom području: na razdjelu u Banjoj Luci i »Adolfstalu« služba se vrši u samim mjestima i bližoj okolici. Na putu Banja Luka - Jajce pojavljuju se »četničko-komunističke« grupe, koje često napadaju vojsku, prijevozna sredstva, putnike itd.

I na putu Banja Luka - Kotorišće u selu Jošavki bili su napadnuti putnici. U selu Slatini napadnuta je pošta i neke radnje, a u Svinjaru je razoružana žandarmerija. »Četničko-komunističke« jedinice djeluju i na Kozari, Crnom Vrh i Motajici.

Na razdjelu u Kotorišću i Tesliću služba se može da vrši samo u mjestu, a van njega uopće ne, budući da »četničko-komunističke jedinice« vrše

stalne napadaje na automobile, pruge, oružničke postaje pa ni »put iz Banje Luke u Kotorišće«, kao ni iz Kotorišća za Teslić i Doboj nije siguran. Na području povjereništva u Prijedoru — na razdjelima Prijedor, Sanski Most i Ključ služba se vrši samo u tim mjestima, dok je već bliža okolica ugrožena, jer »četnici« vrše svaki dan napade na sela, straže i transportne linije, kao napr. na put iz Prijedora prema Ključu preko Sanskog Mosta. Selo Crljeni napadnuto je 14. XI i zapaljeno nekoliko kuća, a 16. su uništene 2 lokomotive i nekoliko vagona vojničkog transportnog vlaka kod sela Gornja Sanica. Borba se vodila čitavu noć. Na razdjelu u Bišću služba se vrši u mjestu i bližoj okolici, jer su ostala sela zauzeli »četnici«. Razdjeli u Drvaru i Kulen-Vakufu ne postoje, jer su službenici evakuirani zbog »četničke« opasnosti. Razdjel u Bos. Petrovcu vrši službu samo u mjestu, a i to nepotpuno. Na razdjel u Bos. Grahovu napali su »četnici« i odnijeli cijelo oružje. Mjesto su zapalili Talijani, koji ometaju vršenje financ. službe. Stanovnici se boje da prime službenike na stan i hranu, jer im to brane »četnici i komunisti«. Uredovanje u Korenici onemogućeno je i u samom mjestu, jer tu službu vrše talijanski financii. Stanovnici neće službenicima NDH ništa da prodaju.

Na razdjelu u Jajcu služba se ne može vršiti u cijelosti ni u samom mjestu, a van njega nikako zbog »četnika«, s kojima se vojska neprestano bori. Na razdjelima u Donjem Vakufu, Varcar-Vakufu i Glamoču služba se može da vrši samo u tim mjestima, a u okolici, osim u općini varcar-vakufskoj i bijelajčkoj, uopće ne zbog »četničko-komunističkih« akcija.

Na području razdjela u Livnu, Karlov-Hanu, Duvnu, Mesihovini, Viru, Bugojnu, Kupresu, Gornjem Vakufu, Prozoru i Šćitu ne pojavljuju se »četnici«. Na razdjelu u Prologu — ispod planine Troglave — pojavljuju se »komunisti«, koji su ispod Vagnja na putu prema Sinju posjekli telegrafске stupove.

DR taj. br. 458

(2 lista)

251.

1941 novembar 3 Rijeka

Šesta teritorijalna legija kr. financ. straže »GIULIA« izvještava da se oko dvadeset komunista iz Potkilavca, Jelenja, Grobnika, i Sv. Mateja povuklo u šumu. Naoružani su puškama, mitraljezima i ručnim bombama.

Prilog: Izvještaj

RP I—14—6/a

(1 list)

252.

1941 novembar 4 Dubrovnik

Veliki župan Velike župe Dubrave upućuje Zapovjedništvu 32. pješačke divizije »Marche« u Dubrovniku akt kojim traži da vojska na području Mostar-Gacko i Bileća-Gacko vrši posao javne sigurnosti i osigura redovan saobraćaj, budući da je radi napadaja »odmetnika-četnika« na tom području onemogućen saobraćaj putnički, teretni i poštanski.

VŽD 2431/1941.

(1 list)

253.

1941 novembar 4 Sarajevo

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu javlja da je 31. X napadnut od »četnika« kod Ševarlije brzi vlak Brod-Sarajevo. Bilo je 17 mrtvih i 28 ranjenih putnika. Zaplijenjeno je 180.000 Kuna. Osuđuje se zapovjednik financ. razdjela na čijem se teritoriju to dogodilo, jer o ovome nije podnio izvještaj. Traži se da žandari i financ. osiguravaju vlakove, pred koje će se od sada svaki put uputiti izvidnička lokomotiva sa oklopljenim vagonom i vojskom. Potrebna je suradnja žandara i financ. straže. Broj financ. službenika treba povećati na razdjelima Sarajevo, Visoko, Zenica, Žepče, Maglaj i Doboju. Sve je to potrebno i zbog toga što nema uspjeha u borbama sa »četnicima«. Upozorava se na opasnost od pojava gladi u južnoj Bosni i Hercegovini, a u vezi s tim i na širenje pobune. Državna riznica u Zagrebu odobrava pojačanje razdjela na liniji Brod-Sarajevo, ali tako da se ne ugrozi priliv državnih prihoda.

DR V. t. br. 456

(2 lista)

254.

1941 novembar 5 Osijek

Povodom osnutka II vojnog zbora u Brodu Velika župa Baranja u Osijeku pod br. V. T. 36/1941. šalje okružnicu o njegovim formacijama (Zapovjedništvo II vojnog zbornog područja u Banjoj Luci, 3. pješačke divizije u Vinkovcima i 4. pješačke divizije u Doboju), o opsegu rada viših vojnih zapovjedništava i o slanju izvještaja »o svim događajima koji su u vezi s obranom naše domovine«... u doba kad je skoro polovina područja navedenog zapovjedništva uzemirivana od »četničko-komunističkih bandi«.

Historijski arhiv u Osijeku.

GPO Prs. 107/1941.

(5 listova)

255.

1941 novembar 6 Osijek

Rizničko upraviteljstvo u Osijeku primilo je brzojav iz Hrv. Mitrovice da je noću 6. XI razvaljeno 25 m pruge prema Rumi i da je miniran most u Laćarku.

DR taj. br. 463

(1 list)

256.

1941 novembar 6 Semizovac

Izvještaj ravnateljstva rudnika o napadu na rudnik u Čevljanovićima 2. XI 1941. U borbi poginula 35 radnika. »Pobunjenici« zaplijenili zob, odveli konja i napali upravitelja.

MŠR br. 595/1941.

(1 list)

257.

1941 novembar 6 Trebinje

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu dostavlja izvještaj Razdjela financ. straže u Trebinju o napadu »četnika« 6. XI 1941. na vlak 2 km od Lastve; vlak se povratio u Lastvu, poginula 2 talijanska podoficira i nekoliko ranjeno. Električna centrala kod Trebinja bombama oštećena. Trebinje ostalo bez svijetla, a straža od 12 domobrana nestala. Talijanska vojska preuzela »progon četnika«.

DR taj. br. 480

(1 list)

258.

1941 novembar 7 Varaždin

Oružnička postaja Varaždin izvještava da su u noći od 5. na 6. novembra 1941. u selu Vidovcu, Nedeljancu, općine Vidovec i u selu Majerje i Sračincu općine Petrijanec, kotara Varaždin bili ispisani razni znakovi i napisi komunističke sadržine. Propagandne napise u svakom selu pisala je druga ruka.

VŽZ 7406/1941.

(1 list)

259.

1941 novembar 8 Gospić

Državno tužništvo Gospić izvješćuje o kaznenom postupku protiv Nikšića Tome i drugova. Optuženi su 7. aprila 1941. u Otočcu raspačavali komunističke letke i brošure.

DNZ, Kns 1375—1941/1 od 10. XI 1941.

(3 lista)

260.

1941 novembar 8 Osijek

Državno tužništvo P. p. s. tuži Stjepana Degmečića iz Podvinja radi skrivanja oružja. Kod njega je 22. VII 1941. godine nađena vojnička puška, revolver i mnogo municije koje je sakrio za kapitulacije Jugoslavije, a koje nije htio predati.

Dr. t. P. p. s. br. 376/41.

(1 list)

Original kod Milivojevića dr Joze u Zagrebu, a prijepis u Historijskom arhivu u Osijeku.

261.

1941 novembar 8 Zagreb

Državno ravnateljstvo za prehranu NDH moli Predsjedništvo vlade NDH da preko Ministarstva vanjskih poslova obavijesti zapovjedništvo njemačke i talijanske vojne snage o nemogućnosti daljeg snabdjevanja njemačke i talijanske vojske sa područja NDH, jer je iscrpljenost tržišta potpuna. Naročito je potrebno da se obustavi izravno snabdjevanje njemačke i talijanske vojske na terenu. U protivnom da dolazi u pitanje opskrba cjelokupnog pučanstva NDH kao i opskrba domobranstva.

MOVT 163/41

(1 list)

262.

1941 novembar 10 Zagreb

MŠR izvješćuje Min. domobranstva i Min. unutar. poslova o stanju u napadnutom rudniku Čevljanovići. Rudnik je opkoljen i svaki saobraćaj s njim prekinut. Neki su radnici na relaciji Semizovac - Čevljanovići zarobljeni, odvedeni u šumu. Radnici pričaju »da ima najviše četnika s crvenom zvijezdom na šajkači, da su naoružani puškama, noževima i ruč. granatama. Pretežno su Srbi i Crnogorci. Nazivaju se Narodnooslobodilačka vojska«.

Prilozi: 1. dostavnica 2. Tjedni izvještaj.

MŠR br. 566/1941.

(5 listova)

263.

1941 novembar 11 Maglaj

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu javlja da su »četnici« napali na željezničku prugu Maglaj - Doboj i razrušili je između Ševarlija i Usore. Napadi na vlakove od Tunela prema Doboju i Maglaju vrše se svaki dan.

DR taj. br. 505

(1 list)

264.

1941 novembar 12 Maglaj

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu šalje izvještaj Razdjela financ. straže u Maglaju, u kome se opisuje napadaj »četnika« i »komunista« na brzi vlak Doboj - Sarajevo. Vlakovi koji dolaze iz Sarajeva zaustavljeni su u Maglaju. Borbe se vode kod Usore do blizu Turskog Pridjela. Željeznička pruga od Usore, do Ševarlija razrušena. Pripucavanja na vlakove vrše se svaki dan.

Noćni vlakovi ne idu već 20 dana.

DR taj. br. 518

(1 list)

265.

1941 novembar 12 Zagreb

Hrv. rudnici i talionice brzojavljaju da su rudarsko-nabavilačke zadruge u Zenici, Brezi, Varešu, Kaknju i ostalim rudarskim poduzećima potpuno prazne i da zbog nestašice hrane prijeti obustava rada. Traže najhitniju dopremu hrane.

MOVT 170/41

(3 lista)

266.

1941 novembar 13 Bileća

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu dostavlja izvještaj Povjereništva financ. straže u Bileći o prilikama na području tog povjereništva. 2. XI kod Korita »četnici« napali 2 talijanska kamiona. 3. XI u blizini Korita uhvaćena 38 »četnika«; 6. XI oko 11 sati izvršen napad na vlak na pruzi Lastva-Bileće, došlo do borbe, poginula 2 talijanska vojnika, vlak se vratio u Lastvu. Istog

dana izvršen napad na centralu na Trebišnjici, centrala oštećena, Trebinje ostalo bez svijetla, a Bileće i bez vode. »Četnici« prelaze najviše iz Crne Gore pod vodstvom dra Hranilovića, dolaze noću u selo Podosoje pod Bileće, jer ih mještani tog sela pomažu. 22. X kod Fojnice je napadnut talijanski auto, a 4. XI kamion, vlasništvo Osmanagića iz Mostara; taj napad izvršio »četnički« vođa Tomo Guzina iz Fojnice. »Srbi«, koji su se vratili iz šume, ne priznaju »našu vlast« i novac. »Četničku« propagandu u Gacku vode Marko Popović, Bogdan Savić i Milan Šolaja. U Gacku se »Srbi« sastaju i šire »akcije komunista«. »Širenje komunizma« uzima maha, sprečavanje špijunaže nije moguće, jer talijanske vlasti dozvoljavaju prijelaz iz Crne Gore i obratno.

DR taj. br. 504

(1 list)

267.

1941 novembar 13 Travnik

Kotarska oblast u Zenici dostavlja raspis potrage za slijedećim licima — komunistima: Marčinkovićem Jozom, bravarskim radnikom, Vujasinovićem Todorom, priv. činovnikom, Štefani Anom, studenticom, Haračićem Nešidom, limarskim pomoćnikom i Kalinićem Ljubom, gostioničarem, predsjednikom »četničkog« udruženja.

VŽZ 7781/1941.

(1 list)

268.

1941 novembar 13 Zagreb

Predsjedništvo vlade NDH upozora Drž. ravnateljstvo za prehranu u Zagrebu da je stanje u prehrambenom pogledu vrlo ozbiljno i da treba odmah učiniti sve da bi se izbjegle najteže posljedice. — Treba sazvati sastanak vrlo hitno da se pretrese stanje i donesu zaključci.

MOVT 160/41

(1 list)

269.

1941 novembar 14 Zagreb

MŠR — dostavlja Min. domobranstva izvještaj iz Ljubije o napadu na Budimlića Japru. Obrana mjesta nije u mogućnosti braniti B. Japru, jer se pojavila epidemija tifusa, svraba i šuge. Očekuje zauzeće B. Japre od strane napadača.

Prilog: 1 dostavnica 2. Izvještaj.

MŠR taj. 586

(2 lista)

270.

1941 novembar 15 Sarajevo

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu javlja da je priglednik Žubrinić poginuo kod Ustiprače; međutim prema drugoj vijesti, koju je navodno uputio Žubrinić, uhvaćen je od »četnika« u Prači i kod njih se nalazi kao pisar u štabu. Te vijesti se ne mogu provjeriti, jer se područje Prače i Ustiprače nalaze u rukama »četnika« i borbe neprekidno traju.

DR taj. br. 479

(1 list)

271.

1941 novembar 17 Banja Luka

Rizničko upraviteljstvo u Banjoj Luci dostavlja putni izvještaj Sedlara Dragutina, višeg inspektora rizničke straže, o pregledu povjereništva i razdjela rizničke straže u Bihaću i Bos. Krupi. Na području razdjela u Bihaću zbog »komunističko-četničkih akcija«, služba se vrši u samom gradu i u nekim selima koja do sada nisu ugrožena. Sela Lipa, Buk, Čukovi, Hrgar i Doljani, općine Lipa porušeni su, a ostala područja razdjela nalaze se u rukama »pobunjenika«. Mjesto Bos. Krupa je opkoljena od »komunista i četnika«, saobraćaj ograničen na željezničku prugu prema sjeveru na Bos. Novi i prema jugu na Bihać, okolna muslimanska sela su popaljena, dok su sela nastanjena grko-istočnjacima pošteđena i nalaze se pod vlašću »pobunjenika«. Upravitelj povjerenstva u Bihaću ne može da vrši redovan pregled i kontrolu podređenih razdjela osim u Bosanskoj Krupi. U ostalim razdjelima prometne veze prekinute ili veoma nesigurne. Na području povjereništva u Bihaću ne djeluju razdjeli u Drvaru, Kulen-Vakufu i Donjem Lapcu. Razdjeli Bos. Grahovo i Korenica djeluju djelomično, stanovništvo se neprijateljski odnosi i onemogućuje nabavku najpotrebnijih živežnih namirnica. U sjedištu razdjela: Cazin, Velika Kladuša i Bos. Petrovac djelovanje je ograničeno zbog akcije »četnika i pobunjenika«. Opće stanje sigurnosti na području velike župe Krbava i Psat vrlo kritično, naročito u okolici gradova i većih mjesta. Sigurnost nije nikome zajamčena. »Pobunjenici« napadaju talijanske transporte hrane, plijene i ubijaju; tako je 4. XI na putu Bihać-Kulen-Vakuf napadnut talijanski kamion. Između želj. stanice Prijedor i Brežićani dva mostića dignuta u zrak.

Prilog: Dopis talijanske komande općini Bos. Krupa.

DR taj. br. 493

(4 lista)

272.

1941 novembar 17 Varaždin

Državno tužilaštvo u Varaždinu dostavlja odluku o zabrani raspačavanja letaka pod naslovom »Smrt fašizmu — Sloboda narodima« (Početak teksta:) Vojnici, podoficiri i oficiri! fašistički okupatori... (Potpisano:) CK KPH. — Poziv da se priključe oslobodilačkoj borbi protiv okupatora i njihovih domaćih slugu.

Prilog: Ovjerovljeni prijepis letka (2 str.).

DNZ, Kns 1—1941/123 od 21. XI 1941.

(3 lista)

273.

1941 novembar 18 Jelsa

Drž. ženska stručna škola u Jelsi obavještava da su zidovi hodnika i ulaz u školu bili išarani dana 17. novembra komunističkim znakovima. Nijedna učenica nije priznala da je to učinila. Slični znakovi su se našli i po zidovima na raznim mjestima u Jelsi, te uprava smatra da je netko ušao u školu i to učinio. — Ministarstvo obavještava upravu škole da vrata i klju-

čanice tako urede da se ne mogu otvarati izvana, pa ako se slično ponovi, da odmah obavijeste kotar i Ministarstvo.

MOVT 348/41

(3 lista)

274.

1941 novembar 18 Zagreb

Predsjedništvo vlade NDH — Glavno tajništvo podnosi izvještaj Kotarske oblasti Perušić od 3. novembra o teškom stanju prehrane pučanstva, naročito zbog neobrađene zemlje čiji su vlasnici Srbi, a isto tako i Hrvati koji su pobjegli. Skupoća je iz dana u dan sve veća, a napadi od strane »Srba« sve češći. Osobito je teško stanje u selima Kaluđerovcu i Buniću.

MOVT 246/41

(4 lista)

275.

1941 novembar 20 Sušak

Opće upravno povjereništvo kod II armate talijanske vojske pod br. Pov. 3155/41 traži od Velike župe Dubrave izvještaj koliko se je stanje javne sigurnosti poboljšalo, budući da je kod zapovjedništva talijanske vojske poduzelo korake da se predio oko Bileća i komunikacije između pojedinih kotara osiguraju.

VŽD T 1082/1941.

(1 list)

276.

1941 novembar 21 Slavonski Brod

Gradsko poglavarstvo u Slav. Brodu. Tekst za oglas, prema objašnjenju Ministarstva hrv. domobranstva, tko se ima smatrati Srbom. Srbom se smatra onaj koji je pravoslavne vjere. Iznimku činit će oni kojima bude priznato pravo na služenje s oružjem u hrv. domobranstvu. Oni koji su kasnije istupili iz pravoslavne vjere ili prešli na koju drugu mogu moliti da im se prizna pravo na služenje s oružjem u hrv. domobranstvu. Načelno, bit će priznato svima koji su prešli na katolicizam ili neku drugu vjeru prema propisima. Ovo se stavlja na znanje svim interesentima — vojnim obveznicima.

RP—NOR br. 2079/41 od 21. XI 1941.

(1 list)

277.

1941 novembar 21 Zagreb

MRŠ šalje Min. domobranstva i Min. unut. poslova tjedni izvještaj iz Semizovca o napadajima na rudnik. »Pobunjenici« su u neposrednoj blizini. U Čevljanovićima je rudnik još opkoljen, pa novih izvještaja odande nema.

Prilog: 1 izvještaj

MŠR br. 626/1941.

(2 lista)

278.

1941 novembar 22 Opatija

Četna komanda kr. karabinijera iz Opatije javlja da je uhapšen Eugen Vlah, iz sela Trinajstići kod Kastva, jer je pred dvojicom talijanskih vojnika napadao sile Osovine, a veličao Sovjetski Savez.

Prilog: Izvještaj

RP I—14—6/a

(1 list)

279.

1941 novembar 26 Sarajevo

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu šalje izvještaj o prigljedniku financ. straže Milanu Žubriniću, koji je bio premješten iz Sarajeva u Goraždu. Do Stambolčića je putovao vlakom zajedno s jednom domobranskom jedinicom, a dalje pješice do Ustiprača, jer je taj dio pruge bio kontroliran od »četnika« s kojima su stupili u borbu naročito pri prijelazu rijeke Prače. Tu je on iznemogao klonuo i bio zarobljen, razoružan i odveden u »četnički« logor u Podromaniju. Nakon mjesec dana predali su ga »četnici« vlastima NDH. Dvojica svjedoka kao i sam Žubrinić zapisnički preslušani potanje opisuju događaje.

DR taj. br. 512.

(1 list)

280.

1941 novembar 26 Sarajevo

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu javlja da su 11. XI 1941. »komunisti« bacili bombu na financa Ivana Krmpotića, dok je prolazio jednom ulicom u Bijeljini. Ta bomba nije eksplodirala, ali je nešto kasnije eksplodirala druga, koja je oštetila telefonski vod.

DR taj. br. 502

(1 list)

281.

1941 novembar 26 Semizovac

Ravnateljstvo rudnika »Bosna« u Semizovcu dostavilo tjedni izvještaj u kome između ostalog obavještava da je rudnik Čevljanovići još uvijek opkoljen od »pobunjenika«. Nema nikakvih vijesti što se na rudniku dešava.

MŠR br. 650/1941.

(2 lista)

282.

1941 novembar 27 Ključ

Rizničko upraviteljstvo u Banjoj Luci dostavlja izvještaj Razdjela financijske straže Ključ o prilikama u Ključu i okolici. Mjesto Ključ ugroženo; »četnici i komunisti« vrše pripreme u Ribniku za napad na Ključ; 26. XI došlo do velikih borbi u Sitnici; »naša vojska« se morala povući; bilo je više mrtvih i ranjenih; od 250 »vojnika« povratilo se 150; pored »vojnika«, »pobunjenici« zarobili 10 mitraljeza i više drugog oružja. U noći od 26. na 27. došlo do napada između Krasulje i Vrhpolja, uništeno više telefonskih i telegrafskih stubova, također je napadnuto mjesto Gornja Sanica, gdje je došlo do žestokih borbi koje su trajale cijelu noć.

DR taj. br. 521

(1 list)

283.

1941 novembar 27 Sarajevo

Rizničko upraviteljstvo u Sarajevu dostavlja prijepis izvještaja Milana Matića i Petra Gerbeza, službenika financ. straže Nova Varoš o povlačenju organa financ. straže iz Nove Varoši. 2. septembra napadnut kamion od »četnika« i »komunista«, koji je prevezio duhan, sol i neke stvari službenika financ. straže za Priboj, sva roba zaplijenjena, a ljudstvo koje je bilo na kamionu razbježalo se. 3. septembra »četnici - komunisti« napali Novu Varoš, »vojska« se povukla jer su »četnici« bili u ogromnoj većini.

Sandžak su zaposjele talijanske trupe; »četničke akcije« oko Višegrada traju.

DR taj. br. 399

(1 list)

284.

1941 novembar 27 Zadar

Guverner za Dalmaciju traži podatke i kopiju optužnice za Dijana Augustina i Dražića Vjekoslava iz Sukošana. Uhapšeni Dijan tužen je Vanrednom sudu za Dalmaciju zbog skrivanja oružja i subverzivne djelatnosti, tj. zbog organiziranja društva imenom »Straža«. Dražić prebjegao »u Hrvatsku«.

Prilog: Zapisnik o saslušanju.

Misc. 33 57

(19 listova)

285.

1941 novembar 27 Zagreb

Drž. ravnateljstvo za prehranu NDH upućuje dopis u kome se na osnovu izvještaja Osmana Derviševića iz Bijeljine opisuje stanje u kotaru Bijeljina u kome ne vlada NDH nego »četnici i komunisti«. Oni sprečavaju seljake da dovoze žitarice u Bijeljini, a neposlušne kažnjavaju. Preporučuje koje bi mjere trebalo poduzeti da se uspostavi »mir«. — O svemu ovome Ravnateljstvo je obavijestilo Predsjedništvo Vlade NDH i upozorilo da pod ovakvim prilikama ne može sakupiti viškove žitarica.

MOVT 470/41

(2 lista)

286.

1941 novembar 28 Kreka

Ravnateljstvo rudnika Kreka obavještava o napadu »četnika« na poslovne i stambene prostorije rudnika u Banovićima u kome su napadu »četnici« odnijeli državnu i privatnu imovinu. Odred »napadača« brojio je 15—20 ljudi.

Prilozi: 1. Izvještaj, 2. Popis odnešenih predmeta.

MŠR taj. 661

(4 lista)

287.

1941 novembar 28 Zagreb

»Vojskovođa« Kvaternik izvještava na sjednici, da je »Transdanubia« uvozno i izvozno trgovačko d. s. o. j. sa sjedištem u Berlinu preuzelo polovinu

dionica Industrije mesnih proizvoda dd Zaprešić; da je centrala bankarskog društva d. d. Beč (Creditanstalt-Bankverein — Wien) preuzela podružnicu Češke industrijske banke u Ljubljani koja ima 95% dionica Prve hrvatske obrtne banke u Zagrebu i da namjerava tu banku likvidirati i priključiti je svojoj filijali u Zagrebu. Isto tako je Creditanstalt-Bankverein Wien putem svoje filijale u Zagrebu »prikupila« 41.000 komada dionica Zemaljske banke za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu i tako dobila većinu dionica te banke, koja bi sada postala njemačko poduzeće, da se sve dionice Kaučuk dd iz Zagreba nalaze u rukama filijale Creditanstalt Bankverein Wien i da bi prema tome vlasnica tvrtke Kaučuk dd iz Zagreba postala u cjelosti Continental Gummiwerke Hannover; da se tvornica za proizvodnju pokućstva Nikola Borota dd nalazi u pregovorima da 51% dionica prepusti firmi Bote i Ehrman iz Beča, da Chromos dd Zagreb moli povišenje dioničke glavnice i da su vlasnici svih dionica t. t. Springer i Müller Leipzig.

DGP — zapisnici sjednica

(3 lista)

288.

1941 novembar 30 Zagreb

Drž. ravnateljstvo za prehranu NDH u Zagrebu obavještava da je uprava povjereništva Druge armate talijanske vojske u Sušaku dostavila izvještaj Kotarske oblasti Ravno o prilikama na području ove oblasti. Ugroženi su ljudi i imovina — zategnuti odnosi između »hrvatskog i grkoistočnjačkog pučanstva«. Zbog pritiska »četnika« na sela Žabica, Grablje, Kruševicu, Kapavicu stanovništvo tih sela se iselilo. »Hrvatske vlasti« zbog pomanjkanja cruzanih snaga nisu mogle priteći u pomoć, položaj stanovništva beznadan. Četnici opljačkali i popalili »selo Dubljani«, »hrvatsko stanovništvo« iselilo u Ravno. Dana 24. oktobra četnici napali selo Miljanoviće — ubijeno 7 osoba, tri ranjeno, »opljačkane« kuće, odvedena stoka, »Hrv. pučanstvo« sela Kotezi, Dola, Mišljena, Orašja i Čavaša iselilo u Ravno.

- MOVT 463/41

(1 list)

289.

1941 decembar 1 Zadar

Prijedlog za internaciju Červana Petra, briača iz Benkovca. Okrivljeni je osumnjičen, da je još 1919. vršio prototalijansku djelatnost u Zadru; da je od 1941. aktivno potpomagao srpske izbjeglice u Šibeniku preko »Odbora za pomoć siromašnim izbjeglicama u Šibeniku«, te da je zadojen komunističkim idejama koje propagira u Benkovcu.

Prilozi: 1) Prijedlog za internaciju. 2) Dokazni materijal s okružnicom u ciklostilu gore spomenutog odbora kojom mole pomoć.

Misc. 34—6

(22 lista)

290.

1941 decembar 3 Pečuh

Kraljevsko javno tužništvo u Pečuhu. Optužnica protiv Gombarevića Ištvana iz Zmajevca i još 24 druga i drugarice iz Baranje, među kojima Kiš

Juliške, Munkača Ištvana i Zlatarića Jerka zbog pripadnosti Komunističkoj partiji i zbog primanja, umnožavanja i širenja mađarskih i hrvatskih komunističkih letaka po Zmajevcu, Suzi i ostalim selima Baranje. Leci su pod naslovom: »Radnici, seljaci, jugoslavenski građani«, »Radnici i transportni radnici« i u njima se poziva narod u borbu protiv fašističke Njemačke. (Hrvatski prevod mađarske optužnice.)

Historijski arhiv u Osijeku.

Kr. javno tužništvo 2946 15189/1941.

(22 strane)

291.

1941 decembar 3 Zagreb

Upravno povjereništvo kod Druge armate talijanske vojske u Sušaku obavještava o izvještaju Zapovjedništva Druge armate talijanske vojske, prema kome u predjelu Plitvičkih jezera ima 600 naoružanih Srba, koji da nisu »ni četnici ni komunisti«, već bjegunci ispred ustaškog terora. Slična je situacija u selima Vagancu, Petrovu selu, Drežnik gradu i Lušnjaku. U mjesto Plitvička jezera poslat je odred talijanske vojske, pa da se od toga doba prilike »sve više normaliziraju«!

MOVT 533/41

(1 list)

292.

1941 decembar 5 Zagreb

Na sjednici Državnog gospodarstvenog povjerenstva zaključeno je, da se provede zapljena životnog osiguranja Srba izbjeglica i svih Židova i da se sva njihova imovina, koja se nalazi u sefovima, zaplijeni u korist NDH.

DGP — zapisnici sjednica

(3 lista)

293.

1941 decembar 5 Zagreb

Traži se od Ministarstva šumarstva i rudarstva da istraži koliko još Židova radi kod Našičke dd bez odobrenja; nakon toga će se provesti otpuštanje takvih Židova.

DGP — zapisnici sjednica

(3 lista)

294.

1941 decembar 5 Zagreb

Vertovec Josip, podinspektor, podnosi izvještaj o pregledu poslovanja razdjela rizničkih straža: razdjel u Maji ne može vršiti službu u svome djelokrugu dok se »četnička« akcija ne suzbije; razdjel u Glini vrši službu samo u mjestu Glini i selu Jukinac, dok je u ostalim mjestima rad obustavljen zbog »četničkih« akcija. U Vrginmostu su iste prilike radi »četničko-komunističkih« akcija.

RU 23/41

(11 listova)

295.

1941 decembar 6 Banja Luka

Povjereništvo financijalne straže u Banjoj Luci izvještava o ometanju redovne službe zbog »četničko-komunističkih akcija« na području B. Majdana, Dragočaja, Krupe na Vrbasu i Rekavici; u svim selima općine Teslić služba se vrši u samom mjestu Teslića i Tvornici octa Teslić. Služba se ne može vršiti u općinama Skender-Vakuf, Šiprage i Maslovare, u selu Vrbanjima, u općini Klačnice, Dragočaj, Slatina, Turjak i Romanovci, dok se na području razdjela u Kotorišću može vršiti samo u općinama Zabrdū i Kotorišću.

DR br. 11002

(2 lista)

296.

1941 decembar 7 Dugo Polje

Financijalno ravnateljstvo u Sarajevu dostavlja prijepis pisma koje je poslao u ime Štaba NOV Cvetan Peljašević, razdjelu financ. straže u Bataru. Pismo počinje riječima »drugovi Hrvati i financi«, a svrha mu je da službenici toga razdjela dođu na pregovore da bi se izbjegle »suvišne žrtve«. List je donijela Mara Mirosavljević iz Dugog Polja, koja je bila dužna da donese potvrdu o izvršenoj dostavi.

DR taj. br. 535

(1 list)

297.

1941 decembar 7 Zenica

Financijalno ravnateljstvo u Sarajevu dostavlja izvještaj Razdjela financijalne straže u Zenici o napadu »četnika« 7. XI na želj. prugu između Nemila — Begov — Hana. Pruga razorena, a teretni vlak, lokomotiva sa 5 vagona survala se. Tom prilikom poginula 2 službenika.

DR taj. br. 552

(1 list)

298.

1941 decembar 8 Kreka

Izvještaj rudnika Kreke o napadu na rudnike Mušići i Banovići. U napadu na Mušiće »četnici« su odveli 23 domobrana. U Banovićima odnijet je sav sanitetski materijal, odijela i posteljina namještenika i uništen dio inventara.

Prilog: 1 prepis izvještaja.

MŠR taj. 696

(2 lista)

299.

1941 decembar 9 Zagreb

Ministarstvo domobranstva šalje izvještaj o osiguranju 16 rudnika, koje čuvaju domobrani, ustaše, žandarmerije, civilne straže, talijanska i njemačka vojska, legionari. Straže će se još pojačati da bi se mogao odbiti svaki napad.

MŠR taj. 728

(2 lista)

1941 decembar 10. Banja Luka

Rizničko upraviteljstvo u Banjoj Luci šalje izvještaj o stanju na tom području:

- 1) na razdjelu u Banjoj Luci služba se vrši samo u obližnjim selima, jer su druga ugrožena od »četnika«. Put iz Banje Luke prema Jajcu je nesiguran. »Četnici« su porušili vodovod. Put prema »Adolfstalu«, Kotorišću, Tesliću i Prnjavoru je ugrožen. Na razdjelu u Tesliću »četnici i komunisti« vrše napadaje. Financi surađuju s vojskom u obrani mjesta.
- 2) Ustanak »četnika i komunista u cijeloj okolici Jajca uzima sve jačeg maha«. Ruše se željezničke pruge, dočekuju vlakovi, a opasnost prijeti već i samom Jajcu. »Četnici i komunisti« izvršili su napad na Donji Vakuf i upustili se u borbu i s talijanskom vojskom. Napadnut je vlak ispred sela Daljana i Urije i mnoge putnike odveli su sobom. Pokidane su telefonske žice prema Jajcu i Bugojnu. Zbog toga se ne može vršiti financ. službu u općini Janja i selima Slatini, Vukovu, Rasavcima, Balićima. Na području razdjela Varcar-Vakuf služba se vrši, osim u tom mjestu, jedino u općini bjelajackoj i gustovarskoj, jer je sve ostalo u rukama »pobunjenika«. Borbe se vode neprekidno. Na ovome području ima i talijanske vojske. Sol, duhan i petrolej ne izdaje se selima koja su u vlasti »četnika i komunista«. Na razdjelu u Glamoču služba se vrši jedino u tom mjestu i bližoj okolici. Općine Vaganj i Prekaja zauzeli su »četnici«. Na području financ. razdjela ima i talijanske vojske. Na teritoriju povjereništva u Livnu, i to unutar razdjela Livno, Prolog i Duvno, nalazi se talijanska vojska i financi. Navode se mnogobrojni primjeri zbog kojih ne mogu financijski organi NDH pravilno vršiti službu, jer im to ometa talijanska vojska i njihovi financi. Na području razdjela Prolog i Livno »komunisti i četnici« trgaju telefonske žice, ruše stupove i zaustavljaju automobile. Na području povjereništva u Bihaću nalazi se talijanska vojska, čiji rad ne smiju kontrolirati financ. organi, koji inače mogu vršiti službu samo u sjedištu razdjela, jer su područna sela u rukama »četnika i komunista«. Od 10 razdjela službu mogu da vrše u svoje sjedištu samo razdjeli u Bihaću, Bos. Krupi, Czinu, Vel. Kladaši i Bos. Petrovcu, dok su ostali razdjeli, i to: U Donjem Lapcu, Kulen-Vakufu, Bos. Grahovu, Drvaru i Korenici u vlasti »četnika-komunista«. Na području povjereništva u Prijedoru služba se vrši redovno u sjedištu razdjela i bližim općinama koje nisu ugrožene od »četnika-komunista«. Talijanske vojske tu nema. Na području razdjela Ključ služba se vrši u sjedištu, a van njega samo u nekim mjestima.

Položaj razdjela je kritičan zbog stalnih napadaja »pobunjenika«, koji su 5. i 6. XI napali Vrhpolje i Sitnicu, a 26. XI samo mjesto Ključ. Oni napadaju poštu, ruše brzojavne stupove između Krasulje i Vrhpolja, a 26. i 27. XI vodile su se žestoke borbe za mjesto Sanica Gornja. 8. XI su izvršili pregled talijanskih automobila. Na području razdjela u Sanskom Mostu služba se može vršiti samo u mjestu u bližim selima, jer su sve ostalo zauzeli četnici, a 30. XI i dva bliža sela: Stari Majdan i Staru Rijeku. Na području Bugojna nema većih »komunističko - četničkih« akcija osim pojedinačnih manjih upada u sela na granici razdjela Kupres, Bugojno i Donji Vakuf.

DR taj. br. 533

(3 lista)

301.

1941 decembar 10 Dubrovnik

Velika župa Dubrava pod br. T. 1082/41 upućuje Općem upravnom povjereniku kod II armate u Sušaku ovaj brzojav: »Veza naloga br. Pov. 3155 od 20. studenog, stanje prometa pogoršano; između Bileća i Trebinja već nekoliko dana svaki željeznički i cestovni promet potpuno prekinut; između Bileća - Gacka i Nevesinja - Gacka potpuno nesiguran; između Stoca i Ljubinja nesiguran pa se zato komunikacije ne odvijaju normalno«.

VŽD T 1082/1941.

(1 list)

302.

1941 decembar 12 Cavtat

Oružnička postaja u Cavtatu pod br. 1196 upućuje Kotarskoj oblasti u Dubrovniku ovaj brzojav: »Preko željezničke postaje Vojski Dol javljeno je da su četnici komunisti jutros napali selo Stravču. Jesu li što počinili i koliko ih ima, nije provjereno«.

KPD fasc. 1941/II — 13178/1941.

(1 list)

303.

1941 decembar 12 Kreka

Ravnatelj rudnika obavješćuje da su 11. XII 1941. u 1 sat u noći ušli u rudnik »komunisti« i održali radnicima govor o »komunizmu«. Govornici su bili iz Husina: Marjanović, Miljanović i Kerošević, koji su u rujnu prešli »komunistima«. Radnici su odobravali govornicima. Među radnicima ima »komunista« koji služe za vezu.

MŠR br. 720/1941.

(1 list)

304.

1941 decembar 12 Zagreb

Povjerenik rizničke straže u Višegradu podnosi izvještaj o borbama i povlačenju službenika i domobrana iz Višegrada do Dobruna, Priboja, Pljevlja, Goražde i Foče, gdje im je saopćeno da je zadnji transport vojske otišao preko Kalinovika za Mostar i da je na putu napadnut od »četnika-komunista«, ali se uspio probiti do Kalinovika. Financi koji su se pokušali probiti do Kalinovika bili su također putem napadnuti. Opširno se opisuju teškoće na koje su nailazili na putu do Mostara, nabrajaju se imena 33 bjegunca-financa iz Višegrada i broj oboljelih.

DR taj. br. 527

(1 list)

305.

1941 decembar 12 Zagreb

Na sjednici Državnog gospodarstvenog povjerenstva se zaključuje da firma »Pohit« mora smjesta otpustiti iz svojih poduzeća Židove i Srbe.

DGP — zapisnici sjednica

(2 lista)

306.

1941 decembar 13 Zagreb

Po odredbi »vojskovođe« Kvaternika stavljaju se na dnevni red sjednice zahtjevi Njemaca u pogledu sudjelovanja njemačkog kapitala u industriji NDH; i to naročito u metalurgijskoj industriji (Zenica-Vareš, Brodska tvornica vagona), nadalje za sudjelovanje njemačkog kapitala u osiguravajućim društvima i u farmaceutskoj industriji NDH.

DGP — zapisnici sjednica

(2 lista)

307.

1941 decembar 13 Sarajevo

Izvještaj Generalne direkcije rudnika o napadaju »odmetnika«, kojom prigodom je oštećen dalekovod Zenica-Kakanj-Breza-Vareš. S dalekovoda odnijeto je 112 kg bakrenog sprovodnika i 150 m žice. Popravak je moguć tek za 7 dana. Rudnici su svoje potrebe u električnoj energiji prisiljeni podmirivati iz lokalnih centrala.

MŠR br. 729/1941.

(2 lista)

308.

1941 decembar 15 Banja Luka

Ravnateljstvo rudnika obavješćuje da je rudnik Maslovar napušten zbog čestih napada »pobunjenika«, koji su zauzeli rudnik. Kod povlačenja službenici rudnika i vojska uništili su eksploziv koji se nalazio u rudniku.

Svaki saobraćaj na pruzi Banja Luka-Maslovar je prekinut. Pruga i 2 mosta su porušeni.

MŠR br. 731/1941.

(1 list)

309.

1941 decembar 18 Senj

Veliki župan velike župe Vinodol i Podgorje upućuje dopis u kome obrazlaže zašto je nestašica živežnih namirnica u toj župi veća nego u drugim krajevima koji nisu toliko pasivni. Pučanstvo se ne može snabdijevati ni hranom ni ogrevom iz Like zbog »četničko-komunističkih napadaja« na saobraćajne linije. Ima slučajeva da ljudi gube svijest od gladi.

MOVT 765/41

(5 listova)

310.

1941 decembar 18 Vinkovci

Realna gimnazija u Vinkovcima traži podatke o učenicama Šikić Ljudmili i Rišavi Julijani. Iz podataka se mora vidjeti da li su učenice pristajale uz komunizam i da li su vršile komunističku propagandu u školi ili izvan nje.

RP—NOR 1/159 Pov. br. 23/1941 — od 18. XII 1941.

(1 list)

311.

1941 decembar 19 Zagreb

Drž. ravnateljstvo za prehranu NDH obavještava o prilikama u Bosni, a naročito u kotaru Bijeljini, u kome buntovnici ometaju prometne veze, pa se zbog ovih »četničko-komunističkih akcija« onemogućuje snabdijevanje vojske i civilnog pučanstva. Vojne jedinice u Bijeljini su nemoćne i ne čine ništa za sređivanje prilika. — Upozorava da je zbog sličnih razloga u kotaru Prnjavor povedena akcija. Tom prilikom popaljena su mnoga sela. Treba izbjeći nepotrebno uništavanje hrane i oruđa, jer su gubici u tadašnjim prilikama nenadoknadivi. Traži da se prilike koje su identične i u kotarima B. Luka, B. Novi srede.

MOVT 758/41

(1 list)

312.

1941 decembar 20 Ugljevik

Izvještaj ravnatelja rudnika o napadu »četnika« — komunista iz okolnih sela na prugu Modran — Mezgraja, gdje je zbog porušenog mosta došlo do borbe, u kojoj je zarobljeno 13 radnika i vojnika, koje su »komunisti« odveli sa sobom.

Zbog oštećene pruge i uništene lokomotive saobraćaj je prekinut i barem 10 dana neće biti uspostavljen. Traži se vojna pomoć, bez koje se rad u Mezgraji ne može nastaviti.

MŠR br. 787/1941.

(1 list)

313.

1941 decembar 21 Sušak

Komanda kr. karabinijera javlja da su 21. tek. mjeseca u 8,30 sati vojnici 382. kr. karabinijera pronašli mjesto kod Trsta gdje su bila strijeljana trojica poznatih komunista.

Prilog: Izvještaj.

RP I—14—6/a

(1 list)

314.

1941 decembar 22 Dubrovnik

Nadstojnik željezničke postaje i sekcije u Dubrovniku pod br. 336 i 339 upućuje Kotarskoj oblasti u Dubrovniku tekstove brzojava, koje je uputio raznim državnim organima, a među njima i velikom županu u Dubrovniku o napadu »odmetnika« izvršenom u noći od 21. na 22. prosinca u 0,00 sati na željezničku stanicu Uskoplje.

KPD fasc. 1941/II—13785 i 13786/1941.

(2 lista)

315.

1941 decembar 22 Zagreb

Načelnik grada Zagreba Werner izvještava, da grad Zagreb ima kruha još samo do 15. I 1942. — Nadalje upozorava da postoji opasnost zaraze od bolesnih vojnika iz Bosne i traži da se osnuje »raskušna stanica«.

DGP — zapisnici sjednica

(1 lista)

316.

1941 decembar 22 Zagreb

Povjerenik Radničke komore izvještava da su u posljednje vrijeme među radnicima izbili štrajkovi u tvornici Tivar u Varaždinu i u rudokopu Bregi kraj Koprivnice. Smatra, da su to posljedice »neprijateljske propagande«. Zaključuje se, da Ured vojskovođe odredi potrebne vojničke mjere za suzbijanje takvih pojava.

DGP — zapisnici sjednica

(2 lista)

317.

1941 decembar 22 Zagreb

Drž. ravnateljstvo za prehranu NDH u Zagrebu upućuje izvještaj Osmana Derviševića iz Bijeljine o otkupu žitarica — Dervišević upozorava na teškoće prilikom otkupa žitarica u bijeljinskom kotaru. Kao glavni razlog iznosi — da NDH ne upravlja cijelim kotarom, ne može izdati naloga ni najbližem selu. Stvarna vlast su »pobunjenici četnici i komunisti«. Opširno navodi primjere kako »pobunjenici« vrše vlast. Preporučuje mjere koje bi trebalo poduzeti da se u prvom redu uspostavi vlast NDH, nakon čega da bi same po sebi nestale poteškoće u vezi sa otkupom žitarica.

MOV 773/41

(2 lista)

318.

1941 decembar 24 Sarajevo

Financijsko ravnateljstvo u Sarajevu dostavlja zapisnik o saslušanju pripravnika financ. straže Dujmović Miljenka, koji je pobjegao iz »četničko-komunističkog« zarobljeništva. Opisuje se napad »četnika i komunista« na Srebrenicu, koja je 18. VIII 1941. osvojena nakon 6-satne borbe. Za narednih 20 dana bili su osvojeni i ovi financ. razdjeli: Fakovići, Vranjkovina, Skelani i Klotijevac. Zarobljenici su odvedeni u logor u Milićima, a zatim u Bratunac. Većina je bila raspoređena na rad po selima oslobođenog teritorija. U decembru 1941. Dujmović je pobjegao preko Srbije u Zvornik, odakle je upućen na službu u Bijeljini. Za vrijeme zarobljeništva vidio je velik broj zarobljenika čija imena navodi, a isto tako dosta četnika, među njima i vođu Dangića. Opisuje »četničko-komunističko« naoružanje, njihove ratne planove i snabdijevanje municijom bilo od Talijana, bilo iz Užica, gdje su imali tvornicu municije, odakle su ju dovlačili »komunisti« na kolima i kamionima.

DR taj. br. 549

(2 lista)

319.

1941 decembar 24 Sarajevo

Financijski ravnateljstvo u Sarajevu dostavlja izvještaj o povlačenju Povjereništva i Razdjela rizničke straže u Goraždu. Krenuli su sa II bojnomoj Vojne Krajine i oružništva iz Goražda u Sarajevo, jer su bili ugroženi od »četnika«. Iz Foče su išli prema Gackom zajedno sa financ. razdjelima iz Čelebića, Bastasa, Foče, Tjentišta, Suhe, Graba i Vikoča. Nedaleko Luke bili su opkoljeni i napadnuti »od naoružanih seljaka«, koji su i vojsku razoružali. Nitko nije pružio otpor zbog premoći. Bilo je oduzeto, između ostalog, 150 pušaka i puškomitraljeza.

Prilog: prepis dopisa II bojne od 1. XII.

DR taj. br. 556

(3 lista)

320.

1941 decembar 24 Zagreb

Kotarska oblast u Bos. Dubici izvještava da su u noći od 17. na 18. decembra »četnici-komunisti« izvršili napad na imanje Selj. gosp. škole u Bos. Dubici i odveli 4 konja, 12 kom. stoke i nešto inventara. Dana 24. decembra na putu za školsko imanje u Bos. Dubici »četnici-komunisti« su uhvatili 1 službenika i 2 kočijaša te ih odveli sa sobom, zajedno sa konjima i kolima.

MSG 43003/41

(6 listova)

321.

1941 decembar 29 Osijek

Zapovijed Ministarstva hrvatskog domobranstva III odjel br. 2128 taj. od 24. XII 1941. god. o lišavanju čina i hapšenju Plivelića Radovana, domobranskog satnika, radi učestvovanja u komunističkoj zavjeri i slanja vojnog materijala partizanima. On je iz vojnog skladišta uzimao oružje i drugi vojni materijal te ga slao partizanskim grupama. Uhapšen je u vezi sa istragom nad oficirima Santinijem iz Osijeka i Bencetićem Đurom iz Sl. Požege.

Komanda mjesta Osijek taj. 675/

Original kod Plivelića Radovana u Zagrebu.

Prijepis u Historijskom arhivu u Osijeku.

322.

1941 decembar 30 Sušak

Opće upravno povjereništvo kod II armate talijanske vojske pod br. Pov. 4861/41 dostavlja Velikoj župi Dubravi tumačenja zakonske odredbe od 25. XI 1941. o upućivanju »nepoćudnih i pogibeljnih osoba« na prisilan boravak u sabirne i radne logore i o važnosti te zakonske odredbe za područje obalnog pojasa.

VŽD T 101/1942.

(1 list)

323.

1941 decembar 30 Zagreb

Ministarstvo šumarstva i rudarstva dostavlja prijepis izvještaja o stanju u rudniku i željezari Vareš, talionici Bešlinec i ugljenokopu Tušnica kod Livna. Iz Vareša se javlja o operativnim napadima i naizmjeničnim zauzimanjima Pržića i Uspinjače. U Bešlinecu su napadi »komunista« rastjerali radnike, pa je rad na visokoj peći prekinut i nema izgleda za ponovni početak rada. I rad u ugljenokopu Tušnici je obustavljen, jer doprema jamskog drveta nije moguća bez vojne pomoći.

Prilozi: 1. telegram iz Tušnice, 2. Izvještaj iz Bešlineca, 3. Izvještaj iz Vareša.

MŠR br. 779/1941.

(7 listova)

324.

1941 decembar 31 Osijek

»Proglas vojničkim obveznicima«, hektografiran, izdan od Gradskog poglavarstva u Osijeku (u vezi sa zapovijedi Ministarstva hrvatskog domobranstva br. 3610/ Taj.), da se svi oni koji su primili pozive na nastup oružane vježbe u roku od 8 dana moraju prijaviti svojim jedinicama, u kojem slučaju ne će biti kažnjeni; inače će se smatrati vojnim bjeguncima »i iskusiti najstrože posljedice zakona«.

GPO Prs. 125/1941.

Historijski arhiv u Osijeku

(2 lista)

325.

1941 bez datuma, Ljubinje

Kotarska oblast u Ljubinju pod br. Pres. 71/41 dostavlja Velikoj župi Dubravi izvještaj Oružničke postaje u Ravnom taj. broj 69. Izvještaj prikazuje borbu s odbjeglih mještanima iz sela Veličana (Galečića), od kojih je 11 ubijeno.

VŽD Pres. 955/1941.

(1 list)

326.

Bez oznake datuma, nastalo poslije 1. veljače 1942.

Spis ima naslov: Iskaz uhićenih osoba po talijanskim vojnim vlastima od 1. rujna 1941. god. sa područja kotara Trebinja.

U iskazu su nabrojene 44 osobe koje su uhićene za razna djela.

VŽD 600/1942.

(4 lista)

327.

Bez oznake datuma, nastalo poslije 1. veljače 1942.

Spis ima naslov: Iskaz osoba, koje su počam od 1. rujna 1941. pa do danas uhićene po talijanskim vlastima na području kotara Dubrovnik.

U iskazu je nabrojeno 59 osoba koje su uhićene za razna djela. Od tih su 3 uhićena zbog veze s komunistima, a 34 zbog sumnje rušenja mosta u Ljutoj.

VŽD 600/1942.

(4 lista)

328.

1942.

»Opći popis istraženika zatvora Sudbenog stola u Osijeku«, 1910—1945.

»Opći popis istraženika zatvora Sudbenog stola u Osijeku«, 1910—1945.

Upisi svih istraženika koji su prošli kroz zatvor Sudbenog stola u Osijeku učinjeni od tamničara s naznakom trajanja zatvora, djela i rezultata glavne rasprave.

Historijski arhiv u Osijeku, br. 33/1948

INDEKS MJESTA

- Adolfstal (kot. Banja Luka) 197,
 250, 300,
 Avtovac 49, 77,
 Balatun (opć. Brodac, kot. Biljelji-
 na) 134, 139,
 Balići 300,
 Banja Luka 41, 80, 86, 87, 88, 133,
 145, 171, 197, 199, 236, 248, 249,
 250, 254, 271, 282, 295, 300, 308,
 311,
 Banovići 220, 286, 298,
 Barlete (opć. Lički Osik, kot. Gos-
 pić) 218,
 Bastasi (opć. Dragočava, kot. Foča)
 319,
 Batar (opć. Janja, kot. Bijeljina)
 163, 175, 296,
 Bedekovčina 217,
 Begov Han (opć. Žepče, kot. Žepče)
 297,
 Begović Kula (kot. Trebinje) 100,
 222,
 Benkovac 289,
 Berkovići (kot. Stolac) 121, 129, 157,
 161,
 Bešlinac 323,
 Bihać 97, 133, 271, 300,
 Bijelo Brdo (opć. Bijelo Brdo, kot.
 Osijek) 235,
 Bijeljina 80, 101, 134, 147, 219, 219a,
 238, 280, 285, 311, 317, 318,
 Bileća 48, 115, 124, 169, 187, 239, 252,
 266, 275, 301,
 Bišće 197, 250,
 Bjelaj (opć. Bos. Petrovac, kot. Bos.
 Petrovac) 250, 300,
 Bjelovar 47, 233,
 Blagaj 122,
 Bobare (opć. Čaglić, kot. Pakrac)
 155,
 Bodegraji (opć. Okučani, kot. Nova
 Gradiška) 155,
 Bosanska Dubica 320,
 Bosanska Krupa 133, 197, 271, 300,
 Bosanska Rača 139,
 Bosanski Majdan 295,
 Bosanski Novi 311,
 Bosanski Petrovac 133, 197, 250, 271,
 300,
 Bosansko Grahovo 133, 197, 250, 271,
 300,
 Brač 98,
 Bratunac (opć. Bratunac, kot. Sre-
 brenica) 140, 318,
 Brčko 176,
 Bregi 217, 316,
 Breza (opć. Podgora, kot. Visoko)
 265, 307,
 Brežićani (kot. Prijedor) 271,
 Brgule (opć. Planina, kot. Visoko)
 231,
 Budimlić Japra (kot. Sanski Most)
 102, 269,
 Bugojno 250, 300,

Napomena: U ovom indeksu nastojalo se, u granicama mogućnosti, provjeriti nazive pojedinih lokaliteta i tačnije ih identificirati, služeći se pritom popisima mjesta štampanim u razdoblju od 1903 — 1960 godine.

Buk (opć. Lipa, Bihać) 271,
 Bunić (kot. Korenica) 274,
 Cavtat 302,
 Cazin 133, 197, 271, 300,
 Celje 66,
 Cerje (opć. Vidovec, kot. Varaždin) 63,
 Crljeni (kot. Ključ) 250,
 Crna Rijeka (kot. Bosanski Novi) 236,
 Crni potok 22,
 Crni Vrh 250,
 Čapljina 68, 103, 123, 148, 192,
 Čavaš (opć. Popovo Polje, kot. Ravno) 128, 136, 288,
 Čelebići (kot. Foča) 319,
 Čelić (kot. Brčko) 166,
 Čemerno (opć. Gacko) 239,
 Čevljanovići 221, 232, 256, 262, 277, 281,
 Čitluk 218,
 Čret 25,
 Čuništa 231,
 Čukovac (opć. Lički Osik, kot. Gospić) 218,
 Čukovi (opć. Lipa, kot. Bihać) 271,
 Dabar (kot. Otočac) 218,
 Dabrica (opć. Berkovići, kot. Stolac) 157,
 Daljan (opć. Donji Vakuf) 300,
 Daruvar 16,
 Divoselo 218,
 Doboš 174, 250, 253, 254, 263, 264,
 Dobrljin 122,
 Dobromani (opć. Šuma, kot. Trebinje) 118,
 Dobrun (opć. Višegrad) 304,
 Dol 288,
 Doljani (opć. Lipa, kot. Bihać) 271,
 Donja Stubica 30,
 Donji Lapac 133, 197, 271, 300,
 Donji Vakuf 197, 250, 300,
 Dragočaj (kot. Banja Luka) 295,
 Drežnik grad (opć. Drežnik, kot. Slunj) 291,
 Drinjača 132, 135, 137, 147,
 Drvar 102, 133, 197, 249, 250, 271, 300,
 Dubljani (opć. Ravno) 288,
 Dubova 217,
 Dubrovnik 48, 54, 58, 59, 60, 64, 65, 67, 72, 95, 107, 115, 145, 146, 169, 179, 202, 222, 239, 252, 275, 301, 302, 314, 327,
 Duga Resa 28,
 Dugo Polje (opć. Janja, kot. Bijeljina) 296,
 Duvno 250, 300,
 Đurđenovac 240,
 Đurmanec 73,
 Ervenik Donji 75,
 Fakovići 318,
 Foča 304, 319,
 Fojnica 53, 266,
 Gabela 179,
 Gacko 48, 49, 53, 60, 77, 124, 239, 252, 266, 301, 319,
 Gajevi (kot. Sarajevo) 224,
 Glamoč 110, 197, 250, 300,
 Glina 294,
 Glogovac (opć. Novigrad, kot. Koprivnica) 188,
 Glušci (opć. Metković) 123,
 Gnjljišta (opć. Čapljina) 179,
 Goražde 203, 279, 304, 319,
 Gornja Sanica (kot. Ključ) 250, 282, 300,
 Gornje Jesenje (opć. Đurmanec kot. Krapina) 84,
 Gornji Vakuf 250,
 Gospić 4, 5, 6, 7, 11, 12, 18, 218, 259,

Grab (kot. Foča?) 239, 319,
Grablje (opć. Ljubinje, kot. Ravno)
104, 288,
Gračac 218,
Gračanica 159,
Granje (opć. Jakšić, kot. Slav. Po-
žega) 119,
Grmljani 105,
Grobnik 251,
Grubišno Polje 47, 233,
Gustovara (kot. Varcar-Vakuf) 300,

Han Bjelovac 137, 142,
Hrasno 179,
Hrgar (kot. Bihać) 271,
Hrgud 129,
Hum 180,
Husine 228, 303,

Jajce 197, 250, 300,
Janja (kot. Bijeljina) 163, 175, 300,
Janjina 65,
Jasenovac 216,
Jelenje 251,
Jelsa 273,
Jošavka (opć. Banja Luka) 250,
Jukinac (opć. Jukinac, kot. Glina)
294,

Kakanj 55, 206, 265, 307,
Kalinovik 304,
Kaluderovac (opć. Perušić) 274,
Kapavica (opć. Ljubinje, kot. Ravno)
288,
Karlovac 28, 86, 138, 179, 186, 230,
Karlovi Han 250,
Kasaba 135,
Kastva 278,
Kerestinec 78, 112,
Kik 116, 218,
Klašnice (kot. Banja Luka) 295,
Klepci (opć. Čapljina) 179,

Klotijevac 89, 90, 177, 318,
Kljenak 179,
Ključ 197, 250, 282, 300,
Knin 186,
Kobilja Glava (opć. Koševo, kot.
Sarajevo) 49,
Konjic 200,
Konjsko Brdo (opć. Perušić) 218,
Koprivnica 131, 188, 316,
Korenica 133, 197, 250, 271, 300,
Korita (opć. Gacko) 239,
Korita (opć. Bileća) 266
Kosa (opć. Perušić) 218,
Kosinj 218,
Kotezi (opć. Ravno) 288,
Kotorišće 197, 236, 250, 300,
Kozara 250,
Krapina 32, 37, 40, 42, 70, 73, 84,
Krasulje (opć. Vrhpolje, kot. Ključ)
282, 300,
Kreka 286, 298, 303,
Krupa na Vrbasu (kot. Banja Luka)
295,
Kruševica (opć. Ljubinje, kot. Rav-
no) 104, 288,
Kulen-Vakuf 133, 197, 250, 271, 300,
Kupres 250, 300,
Kuterovo (opć. Otočac) 218,
Kutjevo 156,

Laćarak 255,
Ladanje Dolnje 243,
Lastva 52, 93, 239, 257, 266,
Lepoglava 25, 78,
Lički Osik 218,
Lipa (kot. Bihać) 271,
Livno 110, 250, 300, 323,
Lobor 216,
Lokvice 179,
Lopare (kot. Tuzla) 166, 176,
Lovinac 113, 218,

Ludbreg 92,
 Luka (opć. Srebrenica) 89, 94, 152,
 160, 177, 319,
 Lušnjak 291,
 Lužani (opć. Đurmanec, kot. Krapina) 84,
 Ljeskovik 90,
 Lješljani 122, 220,
 Ljubija 102, 248, 269,
 Ljubinje 41, 82, 95, 99, 100, 104, 105,
 106, 107, 108, 117, 124, 128, 136, 149,
 301, 325,
 Ljubljana 287,
 Ljubljenica 129,
 Ljuta 327,

 Madžari 195,
 Maglaj 165, 253, 263, 264,
 Maja (kot. Glina) 294,
 Majerje (opć. Petrijanec, kot. Vараždin) 258,
 Makarska 88,
 Maljevica 137,
 Maslovare 220, 236, 237, 248, 295, 308,
 Mateško Selo (opć. Generalski Stol,
 kot. Ogulin) 201,
 Medak 218,
 Mesihovina 250,
 Metković 123, 148,
 Mezgraja 219, 312,
 Mihaljević (opć. Bratunac, kot. Srebrenica) 140, 177, 183,
 Milići 111, 135, 318,
 Miljanovići (opć. Ljubinje, kot. Ravno) 288,
 Miruše (opć. Zavode, kot. Bileća) 153,
 Mitrovica 139, 255,
 Mišljen (opć. Popovo Polje, kot. Ravno) 288,
 Modran (opć. Janja, kot. Bijeljina) 219, 312,

 Mostar 56, 95, 120, 124, 138, 148, 170,
 179, 186, 245, 252, 266, 304,
 Motajica 250,
 Mušići (opć. Puračić, kot. Tuzla) 298,
 Nedeljanec (opć. Vidovec, kot. Vараždin) 258,
 Nemila (opć. Orahovica, kot. Zenica) 297,
 Neum Kula (opć. Ljubinje, kot. Ravno) 100,
 Nevešinje 49, 120, 124, 157, 301,
 Nikšić 54,
 Nova Subotska (opć. Vanjska Novska, kot. Novska 44),
 Nova Varoš (opć. Nova Varoš, kot. Titovo Užice) 283,
 Novi Marof 69,
 Novska 17,

 Obodnik (opć. Maslovare, kot. Kotor Varoš) 237,
 Očevlja (opć. Vareš, kot. Sarajevo) 231,
 Ogulin 12, 201,
 Okruglica (opć. Vareš, kot. Sarajevo) 231,
 Opatija 278,
 Orašje (opć. Popovo Polje, kot. Ravno) 288,
 Orehovica 76,
 Osijek 114, 191, 193, 229, 235, 240,
 254, 255, 260, 321, 324, 328,
 Ostrvica (opć. Lički Osik, kot. Gospić) 218,
 Otočac 259,
 Ozren 127, 224,

 Pajtov - Han 231,
 Pećuh 173, 290,
 Perjasica 201,
 Perušić 218, 274,
 Petrijanec 258,
 Petrinja 207,

Petrovsko (kot. Krapina) 42,
Pijavičino Gornje 64,
Planina - Zvijezda (opć. Vareš) 231,
Planinska 231,
Platak 209,
Plitvička jezera 291,
Ploča (Gornja i Donja) 116, 218,
Pljaštari 182,
Pljevlje 304,
Podbrda 23f
Podosoje (opć. Bileća) 266,
Podromanija 279,
Podvinje (kot. Slavonki Brod) 260,
Polom - Križine (opć. Kravica, kot. Srebrenica) 132, 141,
Poljica 99,
Poljice - Popovo (opć. Šuma, kot. Trebinje) 144,
Popovo 100,
Potkilavac 251,
Prača 270,
Petro selo (ličko) (kot. Bihać) 291,
Prebilovci (opć. Čapljina) 148, 192,
Prekaja (kot. Glamoč) 300,
Priboj 212, 283, 304,
Prijedor 102, 145, 250, 271, 300,
Prisoje (opć. Zabrđe, kot. Kotor Varoš) 236,
Prnjavor 300, 311,
Prolog 250, 300,
Prozor 250,
Pržići (opć. Vareš, kot. Visoko) 323,
Pržine (opć. Avtovac, kot. Gacko) 49,
Pusto Polje 49,
Pušća Bistra 37,

Radoboj (kot. Krapina) 40, 217,
Radova (Radove?) (kot. Vlasenica - Zvornik) 94,
Rasavci (opć. Donji Vakuf, kot. Bu- gojno?) 300,

Ravne (opć. Vareš, kot. Sarajevo) 231,
Ravno (opć. Popovo Polje, kot. Ravno) 99, 100, 105, 118, 128, 180, 288, 325,
Rekavice (kot. Banja Luka) 295,
Ribnik 282,
Rijeka 29, 241, 246, 247, 251,
Rogatica 162, 203,
Romanovci (opć. Adolfstal, kot. Banja Luka) 295,
Ruma 114, 255,

Sanski Most 197, 250, 300,
Sarajevo 80, 86, 87, 88, 89, 94, 95, 111, 127, 132, 134, 135, 139, 140, 141, 142, 143, 152, 153, 154, 159, 160, 162, 163, 166, 174, 175, 176, 177, 182, 183, 185, 187, 194, 195, 203, 206, 210, 211, 212, 221, 228, 231, 232, 236, 237, 239, 253, 257, 263, 264, 270, 279, 280, 283, 287, 296, 297, 307, 318, 319,
Semizovac 221, 232, 256, 277, 281,
Senj 126, 309,
Sesvete 198,
Sinj 110, 170, 250,
Sisak 113,
Sitnica 282, 300,
Skelani (kot. Srebrenica) 89, 318,
Skender Vakuf (kot. Kotor Varoš) 295,
Slatina (kot. Banja Luka?) 250, 295, 300,
Slavonska Požega 2, 15, 16, 17, 22, 23, 34, 44, 119, 155, 156, 321,
Slavonski Brod 2, 8, 27, 31, 38, 43, 45, 79, 96, 113, 253, 254, 276, 306,
Sračinec (opć. Petrijanec, kot. Vараždin) 258,
Srebrenica 111, 132, 137, 177, 203, 318,
Stambolčići (Stambolić?, opć. Pale, kot. Sarajevo) 279,
Stara Rijeka (opć. Stari Majdan, kot. Sanski Most) 300,

Stari Dulići (opć. Avtovac, kot. Gacko) 239,
 Stari Grabovac (opć. Vanjska Novska, kot. Novska 17,
 Stari Majdan (kot. Sanski Most) 300,
 Stepen (opć. Avtovac, kot. Gacko) 49,
 Stolac 106, 107, 121, 123, 124, 129, 149, 157, 161, 301,
 Ston 130,
 Stravča 302,
 Struge (opć. Čapljina) 91,
 Suha (kot. Foča?) 319,
 Sukošan (opć. Zadar) 284,
 Sunja 102,
 Sušak 112, 209, 227, 275, 288, 291, 313, 322,
 Suza (kot. Batina) 290,
 Sv. Matej 251,
 Svinjar 250,
 Svodna (opć. Bos. Blagaj) 122,
 Šćit (opć. Gornja Rama, kot. Prozor) 250,
 Ševarlije (kot. Maglaj) 253, 263, 264,
 Šibenik 98, 289,
 Šiprage (kot. Kotor Varoš?) 295,
 Široka Kula (opć. Lički Osik, kot. Gospić) 218,
 Škare (kot. Otočac) 218,
 Štikada 218,
 Štrpce (opć. Bijelo Brdo, kot. Višegrad) 212,
 Teslić 197, 250, 295, 300,
 Tjentište 319,
 Topolje, Staro i Novo, (opć. Garčin, kot. Slav. Brod) 23,
 Travnik 267,
 Trebinje 48, 52, 91, 93, 100, 103, 108, 124, 144, 150, 239, 257, 266, 326,
 Trinajstići 278,
 Trst 313,
 Turjak (kot. Bos. Gradiška) 295,
 Turski Pridjel (Pridil, kod Maglaja?) 264,
 Tušilović (kot. Vojnić) 138,
 Tušnica 323,
 Tuzla 223, 228,
 Udbina 218,
 Ugljevik 101, 134, 219, 219a, 220, 238, 312,
 Urija (opć. Donji Vakuf, kot. Bugojno) 300,
 Uskoplje 314,
 Usora 263, 264,
 Uspinjača (?) 323,
 Ustiprača 270, 279,
 Uvac (opć. Bijelo Brdo, kot. Višegrad) 210, 212,
 Užice 318,
 Vaganac (opć. Pazarište, kot. Perušić) 291,
 Vaganj (opć. Janja, kot. Jajce) 250, 300,
 Vahovici (!) (= Vlahovići) 149,
 Varaždin 1, 25, 30, 33, 63, 70, 71, 85, 109, 125, 158, 164, 189, 190, 198, 199, 213, 214, 224, 258, 272, 316,
 Varcar - Vakuf 171, 197, 250, 300,
 Vardište 210,
 Vareš 231, 263, 306, 307, 323,
 Veletovo (kot. Višegrad) 203, 210, 211,
 Veličani (kot. Ljubinje) 100, 105, 325,
 Velika Kladuša 133, 197, 271, 300,
 Veliko Trgovište 37,
 Vetovo (opć. Kaptol, kot. Požega) 119,
 Vidovec (kot. Varaždin) 258,
 Vijaka (opć. Vareš, kot. Tuzla) 231,
 Vikoč (opć. Foča, kot. Goražde) 319,
 Vinkovci 254, 310,
 Vir 250,
 Visoko 253,

Višegrad 203, 210, 212, 283, 304,
Vlasenica 111, 132, 135, 143, 152, 172,
177, 187, 203,
Vojnić 138,
Vojski Dol 302,
Vranjkovina (opć. Fakovići, kot.
Srebrenica) 318,
Vrbanjci (kót. Kotor Varoš) 295,
Vrdnik 205, 215,
Vrginmost 294,
Vrh-polje (kot. Ključ) 282, 300,
Vrhovine 218,
Vukovo (kot. Jajce) 300,

Zabrđe (kot. Kotor Varoš?) 295,
Zadar 75, 98, 184, 284, 289,
Zagreb 3, 7, 9, 10, 13, 14, 18, 19, 20,
21, 24, 26, 35, 36, 39, 40, 46, 50, 51,
57, 59, 61, 62, 66, 72, 74, 78, 80, 81,
83, 86, 87, 88, 113, 114, 146, 151,
167, 168, 178, 181, 188, 194, 196, 204,
205, 208, 216, 220, 225, 226, 227, 230,

234, 242, 244, 248, 261, 262, 265, 268,
269, 274, 277, 285, 287, 288, 291, 292,
293, 294, 299, 304, 305, 306, 311, 315,
316, 317, 320, 323,
Zaprešić 37, 287,
Zavala 105, 180,
Zborna Gomila (?) 49, 77,
Zemun 151,
Zenica 216, 253, 263, 267, 297, 306,
307,
Zlatar 76,
Zmajevac (kot. Batina) 173, 290,
Zrmanja 218,
Zubeta (opć. Planina, kot. Visoko)
231,
Zvornik 132, 134, 135, 137, 140, 142,
183, 318,

Žabica (opć. Ljubinje) 100, 104, 288,
Žalja (opć. Vareš, kot. Visoko) 231,
Žepa (kotar Rogatica) 152,
Žepče 253,
Žlijeb (kot. Višegrad) 203, 210,